

Alle mensen te paard in Snelrewaard

Afstudeerscriptie

K. de Haan
I. Klaassen

Dressuurstal Liza Janmaat

Hogeschool

VAN HALL
LARENSTEIN

ONDERDEEL VAN WAGENINGEN UR

Alle mensen te paard in Snelrewaard

Haalbaarheidsonderzoek om een bestaande manege uit te breiden naar een manege voor paardrijden voor mensen met een beperking

Bron afbeelding voorblad: Aangepast Paardrijden "Bij Jet", 2014

K. de Haan - 920112002

I. Klaassen - 900122004

Diermanagement

Dieren in de zorg

Afstudeernr: 59400

G. de Jong & H. Procee

Van Hall Larenstein

Februari 2014

Dit rapport is geschreven in opdracht van Liza Janmaat

In dit afstudeerrapport is gestreefd naar juistheid en volledigheid van de aangeboden informatie. De schrijvers noch de opleiding of de organisatie als geheel zijn in geen geval aansprakelijk voor enige directe of indirecte schade welke ontstaat door gebruikmaking van dit rapport.

Voorwoord

Wij zijn twee vierdejaars studentes Diermanagement aan Hogeschool van Hall Larenstein te Leeuwarden. Wij doen beide de richting 'Dieren in de zorg' met veel plezier. We hebben tijdens onze studie de nodige ervaring opgedaan binnen deze sector. Zowel door vakken te volgen op school, boeiende stages te lopen als door vrijetijdsbesteding.

Ingrid heeft haar oriëntatiestage gelopen bij zorgmanege De HartenHoeve in Deil. Haar taken waren onder andere de dagbesteding ondersteunen, het begeleiden van kinderen met indicatie en verstandelijk beperkten tijdens het paardrijden, op de manege werken met drop-out jongeren en de paarden verzorgen. Ook heeft zij diverse kleine kantooropdrachten gedaan en geholpen met het organiseren van wedstrijden op de manege. Als opdracht tijdens de stage heeft zij meegeholpen met het behalen van het Kwaliteitskeurmerk voor Zorgboeren. Ook heeft zij een klein onderzoek gedaan naar wat maneges die zijn aangesloten bij de vereniging Federatie Paardrijden Gehandicapten (FPG) als meerwaarde zien van dit lidmaatschap. Tenslotte heeft ze een tevredenheidsonderzoek gehouden onder de mensen die op de manege dagbesteding krijgen en/of op de manege werken. Ingrid is in 2012 een week als vrijwilliger mee geweest met de Stichting Elisabeth Ruiterkampen, waar je voor mensen met een beperking een fantastisch ruiterkamp organiseert en begeleidt. Na het afstuderen gaat ze een half jaar haar majorstage lopen bij zorgmanege 't Paardrijk te Berlicum.

Kelly heeft haar majorstage gelopen bij zorgmanege PGM Meppel. Hier heeft zij ruiters met verschillende beperkingen begeleid. Deze beperkingen liepen uiteen van een psychische stoornis, een verstandelijke beperking en een lichamelijke beperking tot meervoudige beperkingen. Daarnaast heeft zij verschillende kantooropdrachten gedaan waaronder het organiseren van een diplomadag voor alle ruiters. Deze dag was ter afsluiting van het seizoen. Alle ruiters mochten een proefje rijden en kregen daar een beker en lintje voor. Daarnaast is een onderzoek gedaan onder alle maneges die aangesloten zijn bij de vereniging Federatie Paardrijden Gehandicapten (FPG) over het reilen en zeilen op hun bedrijf. Hierbij werd onder andere meegenomen hoeveel ruiters er waren, welke beperkingen zij hadden en hoe de manege gefinancierd werd. Ook is Kelly twee keer mee geweest met de Stichting Elisabeth Ruiterkampen, wat elk jaar weer een geweldige ervaring is. Mensen met een beperking een fantastische week bezorgen vol met paarden, activiteiten en gezelligheid.

Dit afstudeeronderzoek is mede tot stand gekomen door de FPG. Onze wens was namelijk om een praktijkgericht afstudeeronderzoek te doen, het liefst in de paardenbranche. Hiervoor hebben wij de FPG benaderd, ook omdat wij beide al bekend waren met de FPG. Zo zijn wij erachter gekomen dat Liza Janmaat zich afvroeg wat de mogelijkheden voor haar bestaande manege zijn met betrekking tot het aanbieden van paardrijlessen voor mensen met een beperking. Zij had namelijk net haar diploma als Instructeur Paardrijden Gehandicapten behaald via de FPG. De Coördinator Bureau FPG, mevrouw Papma, heeft ons toen met elkaar in contact gebracht. Hieruit is dit afstudeeronderzoek voortgekomen.

Wij willen ten eerste Liza Janmaat bedanken voor de mogelijkheid om dit onderzoek te doen en voor haar gastvrijheid. Ook mevrouw Papma willen wij graag bedanken, mede dankzij haar is dit onderzoek tot stand gekomen. Verder willen wij onze begeleidende docenten vanuit school, Hanneke Procee en Gerrit de Jong, bedanken. Zonder hun wijze commentaar waren wij niet geweest waar we nu zijn. Met trots presenteren wij u ons onderzoeksverslag en we hopen dat u het met veel plezier leest.

Kelly de Haan
Ingrid Klaassen
Leeuwarden, februari 2014

Samenvatting

Dit afstudeeronderzoek is gedaan in opdracht van Liza Janmaat. Zij wil graag inzicht krijgen in de kansen en mogelijkheden om haar bestaande manege uit te breiden naar een manege voor mensen met een beperking. Het resultaat van dit onderzoek is een adviesrapport.

Allereerst wordt beschreven hoe dit onderzoek is uitgevoerd. De onderzoekspopulatie van dit onderzoek bestaat uit verschillende eenheden. De eerste eenheid is de groep potentiële ruiters. Hiervoor zijn contactpersonen van instellingen benaderd om te onderzoeken hoeveel animo er voor aangepaste paardrijlessen is. Dit is onderzocht door middel van een interview. De tweede eenheid is de concurrentie voor Dressuurstal Liza Janmaat. Dit is door marktonderzoek en informatieverzameling onderzocht. De vrijwilligers die nodig zijn voor de aangepaste lessen vormen de derde eenheid. Deze eenheid is onderzocht door informatieverzameling over hoe Liza Janmaat het beste aan vrijwilligers kan komen. De vierde eenheid is Dressuurstal Liza Janmaat. Hiervan zijn de sterktes, zwaktes, bedreigingen en kansen voor het bedrijf onderzocht en in een SWOT-analyse beschreven. De vereniging Federatie Paardrijden Gehandicapten is de vijfde eenheid en wordt onderzocht door middel van informatieverzameling. De laatste eenheid is de groep succesvolle of geflopte vergelijkbare bedrijven die een soortgelijke uitbreiding hebben meegemaakt. Hierbij is gebruik gemaakt van een interview.

Van deze eenheden worden de gevonden resultaten toegelicht. Er is niet veel animo voor de aangepaste lessen. Deze conclusie is gebaseerd op een lage respons op de interviews. De kans is groot dat de animo groeit door goede reclame en naamsbekendheid. Er bevinden zich twee concurrenten in de nabije omgeving van Dressuurstal Liza Janmaat, hier moet zij rekening mee houden wat betreft prijs van een les en organisatie van de lessen. Liza Janmaat kan vrijwilligers werven door zich aan te sluiten bij een vrijwilligersorganisatie en door bestaande klanten te vragen. Uit de SWOT-analyse blijkt dat Liza Janmaat een aantal sterke punten heeft en dat er ook nog kansen liggen. Er moet echter ook nog veel gebeuren voordat er mensen met een beperking kunnen gaan paardrijden. Als Liza Janmaat wil toetreden tot de FPG moet zij nog een aantal dingen aanpassen. Zij moet een aantal voorzieningen treffen en risico's wegnemen. Als lid van de FPG draagt zij echter wel een bepaalde kwaliteit uit. Volgens vergelijkbare bedrijven zijn bekendheid en sfeer belangrijke factoren voor het welslagen van de uitbreiding. Valkuilen zijn te groot beginnen en te veel geld investeren in het begin.

Er is geconcludeerd dat het haalbaar is voor Liza Janmaat om haar manege succesvol uit te breiden mits zij een grotere bekendheid krijgt met betrekking tot het geven van de aangepaste paardrijlessen en klein begint. Ook moeten de sfeer op de manege en de organisatie van de aangepaste paardrijlessen goed zijn. Op langere termijn wordt geadviseerd om haar manege te verbouwen. Ook wordt geadviseerd dat zij zich aansluit bij de FPG.

Inhoudsopgave

Inleiding	6
1. Situatiebeschrijving	10
2. Begripsbepaling	12
3. Werkwijze van het onderzoek	13
3.1 Type onderzoek	13
3.2 Onderzoeksontwerp	14
3.3 Onderzoekspopulatie	14
3.4 Dataverzamelmethode	17
3.5 Verwerken en analyseren van data	19
4. Resultaten	20
4.1 Potentiële ruiters	20
4.1.1 Animo vanuit instellingen	20
4.1.2 Negatieve- en non-respons	25
4.1.3 Benodigheden voor mensen met een beperking om te kunnen paardrijden	25
4.2 Vrijwilligers	29
4.2.1 Suggesties van vergelijkbare bedrijven	29
4.2.2 Vrijwilligersorganisaties	30
4.2.3 Suggesties voor het werven van vrijwilligers	30
4.2.4 Suggesties voor het opstellen van een vacature	31
4.3 Toekomstige concurrentie	32
4.3.1 FPG maneges	32
4.3.2 Overige maneges	33
4.4 Succes- en faalfactoren vergelijkbare bedrijven	36
4.4.1 Succesfactoren	36
4.4.2 Faalfactoren	36
4.5 SWOT Analyse	37
4.6 Dressuurstal Liza Janmaat en de FPG	41
4.6.1 Lid worden van de FPG	41
4.6.2 Meerwaarde van de FPG	42
4.7 Scenario's	43
5. Discussie	44
6. Conclusie	46
7. Aanbevelingen	47

Literatuurlijst	49
Bijlagen	i
Bijlage I Vereniging Federatie Paardrijden Gehandicapten	iii
Bijlage II FPG Handvest voor leden.....	v
Bijlage III Interviewvragen instellingen	vii
Bijlage IV Interviewvragen maneges	viii
Bijlage V Uitgewerkt interview Instelling 1	ix
Bijlage VI Uitgewerkt interview Instelling 2	xvii
Bijlage VII Uitgewerkt interview Instelling 3	xx
Bijlage VIII Uitgewerkt interview SPG Langstraat.....	xxv
Bijlage IX Uitgewerkt interview Stichting in het Zadel	xxxii
Bijlage X Uitgewerkt interview De Hoekse Gang.....	xxxviii

Inleiding

Dieren worden in Nederland veelvuldig gehouden voor recreatie en sport. Ook door en voor mensen met een beperking. Dieractiviteiten voor mensen met een beperking zijn er in veel verschillende vormen en maten. Zo zijn er in Nederland hulphonden, bezoekteams, zorgboerderijen en worden er verschillende vormen van therapie met dieren aangeboden (Dieren in zorg en welzijn, 2013).

Dat dieractiviteiten voor mensen met een beperking in trek zijn blijkt alleen al uit de groei van het aantal zorgboerderijen: in 2000 waren er 214 zorgboerderijen. In 2009 is dit aantal uitgegroeid naar 1088. Een flinke groei dus. Niet op alle zorgboerderijen zijn dieren aanwezig. Het is dus niet zo dat alle 1088 zorgboerderijen dieractiviteiten aanbieden. Van deze 1088 zorgboerderijen bieden 428 bedrijven activiteiten met paarden aan. Hierbij gaat het niet altijd om paardrijden, de activiteit kan ook zijn het paard verzorgen of ermee wandelen (Federatie Landbouw en Zorg, 2013). De groei van het aantal zorgboerderijen komt volgens een onderzoek van Wageningen University mede door de keuzevrijheid van veel cliënten door het persoonsgebonden budget. Een andere oorzaak is de trend om in toenemende mate in te zetten op deelname aan de maatschappij en zelfredzaamheid. Wekelijks worden ongeveer 14.000 mensen met een zorgvraag ontvangen op een zorgboerderij in Nederland (ir. M. Elings MSc, 2011).

De vraag voor dit afstudeeronderzoek is of het haalbaar is om een bestaande manege uit te breiden naar een manege waar zowel paardrijlessen voor valide ruiters gegeven worden als paardrijlessen voor mensen met een beperking. De manege waar het om gaat is Dressuurstal Liza Janmaat.

Het begrip 'haalbaar' wordt toegelicht in de begrippenlijst.

Een bestaande manege uitbreiden met paardrijlessen voor mensen met een beperking is niet nieuw. Zo heeft Stal Hoogwoud in Noord-Holland haar pensionstal in 2002 uitgebreid naar een manege en later naar een manege waar mensen met een beperking kunnen paardrijden (Stal Hoogwoud, 2013). Ook Manege de Hoekse Gang is in 2010 na een grondige verbouwing een manege geworden voor onder andere mensen met een beperking. Zij bieden nu, naast manegelessen, ook een woon- en werkplek voor mensen met een verstandelijke beperking (VGN, 2010). Op manege de Hoekse Gang wordt later in dit verslag nog teruggekomen.

Ondernemers van maneges waar mensen met een beperking paard kunnen rijden kunnen zich aansluiten bij de FPG. FPG staat voor vereniging Federatie Paardrijden Gehandicapten en is een overkoepelende organisatie voor bedrijven die paardrijden voor mensen met een beperking aanbieden. Om lid te worden van de FPG moet de betreffende manege aan een aantal eisen voldoen. Maneges die bij de FPG aangesloten zijn worden gecontroleerd op een aantal punten waardoor de kwaliteit van het paardrijden voor mensen met een beperking gewaarborgd wordt. Het is voor maneges niet verplicht zich aan te sluiten bij de FPG om paardrijden voor mensen met een beperking aan te mogen bieden. In Nederland zijn zestig FPG maneges (Federatie Paardrijden Gehandicapten, 2013).

De vraag om een reguliere manege uit te breiden tot een manege waar ook mensen met een beperking kunnen paardrijden, het liefst naar een FPG manege, komt van Liza Janmaat. Zij is de eigenaresse van Dressuurstal Liza Janmaat. Zij heeft het diploma Instructeur Paardrijden Gehandicapten behaald waardoor ze bevoegd is om op een verantwoorde en veilige manier paardrijlessen te geven aan mensen met een beperking. Ze wil haar manege graag aansluiten bij de FPG omdat er in de directe omgeving nog geen FPG manege zit en bovendien ziet ze het als een meerwaarde om hierbij aangesloten te zijn (L. Janmaat, persoonlijke communicatie, 24 september 2013).

Uit bovenstaande vraag volgt de doelstelling van het onderzoek: *aan het eind van dit onderzoek hebben de onderzoekers Dressuurstal Liza Janmaat inzicht gegeven over de kansen en mogelijkheden om paardrijlessen voor mensen met een beperking toe te voegen aan de bestaande paardrijlessen voor valide ruiters.*

Voor het onderzoek is de volgende hoofdvraag geformuleerd:

In hoeverre is het haalbaar voor Dressuurstal Liza Janmaat om, naast de bestaande manege, paardrijlessen voor mensen met een beperking aan te bieden?

Om die vraag te kunnen beantwoorden zijn de volgende subvragen opgesteld:

1. In hoeverre is er animo voor paardrijlessen voor mensen met een beperking vanuit nabijgelegen instellingen in de omgeving van Dressuurstal Liza Janmaat?
2. In hoeverre hebben potentiële ruiters met een beperking de middelen om paardrijlessen te volgen bij Dressuurstal Liza Janmaat?
3. Op welke manier kan Dressuurstal Liza Janmaat aan vrijwilligers komen die helpen bij de lessen voor mensen met een beperking?
4. Wie is de toekomstige concurrent in de omgeving van Dressuurstal Liza Janmaat met betrekking tot het aanbieden van paardrijlessen voor mensen met een beperking?
5. Welke succesfactoren/faalfactoren zijn bij andere vergelijkbare bedrijven bepalend geweest voor het welslagen of mislukken van het aanbieden van paardrijlessen voor mensen met een beperking?
6. Wat zijn de succes- en faalfactoren van Dressuurstal Liza Janmaat met betrekking tot het aanbieden van paardrijlessen voor mensen met een beperking?
7. Wat zijn de eisen van de vereniging Federatie Paardrijden Gehandicapten met betrekking tot het aanbieden van paardrijlessen voor mensen met een beperking?

Leeswijzer

In dit rapport wordt uitgelegd hoe het onderzoek uitgevoerd is en wat de resultaten zijn. Als eerste wordt beschreven hoe de huidige situatie van Dressuurstal Liza Janmaat eruit ziet. Hierin staat wie de medewerkers zijn, welke diploma's zij hebben, hoeveel dieren er aanwezig zijn en welke faciliteiten er zijn. Dit is te lezen in hoofdstuk 1.

In hoofdstuk 2 is de begripsbepaling te vinden. Hier worden enkele begrippen die in het verslag gebruikt worden nader toegelicht en verduidelijkt.

Daarna worden in hoofdstuk 3 de gebruikte materialen en methoden besproken. Hierin kunt u lezen welk onderzoeksontwerp, welke onderzoekspopulatie en welk type onderzoek voor dit onderzoek gebruikt zijn. Ook worden de dataverzamelmethode beschreven en tot slot hoe de data verwerkt en geanalyseerd is.

In hoofdstuk 4 komen de resultaten aan bod. Hierbij wordt per subvraag weergegeven wat uit het onderzoek naar voren is gekomen. Allereerst wordt besproken in hoeverre er animo is voor paardrijlessen voor mensen met een beperking vanuit nabijgelegen instellingen. Daarna wordt uitgelegd hoe Dressuurstal Liza Janmaat aan haar vrijwilligers kan komen en met welke concurrentie zij te maken heeft. Ook komen de succes- en faalfactoren van vergelijkbare bedrijven aan bod. De

kansen, bedreigingen, zwaktes en sterktes van Dressuurstal Liza Janmaat worden weergegeven in een SWOT-analyse. Dan wordt de vereniging Federatie Paardrijden Gehandicapten besproken. Tot slot wordt het meest gunstige en meest ongunstige scenario uitgewerkt wat betreft het aanbieden van paardrijlessen voor mensen met een beperking.

Hoofdstuk 5 bevat de discussie. Hierin staat tegen welke problemen de onderzoekers tijdens het doen van het onderzoek aangelopen zijn en waar een eventuele volgende keer rekening mee gehouden moet worden.

De conclusie van het onderzoek wordt in hoofdstuk 6 besproken. In de conclusie worden de gevonden resultaten kort samengevat en daarna wordt de hoofdvraag beantwoord.

Tot slot staan in hoofdstuk 7 de aanbevelingen. Dit is het advies wat aan Liza Janmaat gegeven wordt met betrekking tot het uitbreiden van haar valide manege met paardrijlessen voor mensen met een beperking.

1. Situatiebeschrijving

Dit haalbaarheidsonderzoek is uitgevoerd voor Dressuurstal Liza Janmaat. Dit is een jong, dynamisch en groeiend bedrijf te Snelrewaard. Het bedrijf is in 2008 gestart voor zowel beginnende als gevorderde ruiters. Er kunnen zowel kinderen als volwassenen op de manege terecht (Dressuurstal Liza Janmaat, 2013^b).

De eigenaresse van het bedrijf is Liza Janmaat. Zij is tevens de enige medewerkster van het bedrijf. Ze is ORUN-instructrice niveau vier dressuur en heeft een EHBO diploma. ORUN staat voor Opleiding Ruiter Unie Nederland. Deze instructeurs opleiding kun je volgen via de KNHS, de Koninklijke Nederlandse Hippische Sportfederatie (KNHS, 2013). Liza Janmaat heeft een jarenlange ervaring in de wedstrijd sport, zowel springen als dressuur, op hoog niveau. Ook heeft zij vele paarden zadelmak gemaakt en opgeleid tot diverse niveaus in de dressuur. Verder jureert ze veel landelijke dressuurwedstrijden. Tot slot heeft ze in 2013 het diploma Instructeur Paardrijden Gehandicapt behaald van de vereniging Federatie Paardrijden voor Gehandicapt (FPG). Hierdoor is ze bevoegd om verantwoord en veilig paardrijlessen aan mensen met een beperking te geven (Dressuurstal Liza Janmaat, 2013^b).

De manege beschikt over een ruime buitenbak van twintig bij zestig meter. Ook is er een groot stuk grasland waar de paarden en pony's kunnen grazen en spelen bij mooi weer. Verder zijn er een stapmolen en een paddock aanwezig en bevindt zich in een van de stallen een solarium. Naast de buitenbak is een zitje zodat ouders en andere belangstellenden naar de lessen kunnen kijken. Dit kan bij slecht weer ook in het tuinhuisje tegenover de buitenbak (Dressuurstal Liza Janmaat, 2013^a). Er zijn in totaal zestien paarden en pony's aanwezig, waarvan er dertien voor de manegelessen gebruikt worden. De andere drie zijn het paard van Liza Janmaat zelf, de pony van de zoon van Liza Janmaat en een pony waar een vriendin van Liza Janmaat een opleiding mee doet. De paarden en pony's staan verdeeld over drie verschillende stallen. Ook is er een zadelkamer aanwezig. Op het bedrijf bevinden zich naast paarden ook nog drie honden en een aantal kippen. De man van Liza Janmaat is veehandelaar en daarom bevindt zich op het erf ook een stal met varkens.

Er wordt elke dag van de week lesgegeven, behalve op zondag. De meeste lessen zijn groepslessen, maar er zijn ook privélessen. De groepslessen bestaan uit maximaal zes ruiters en duren een uur. De lessen kunnen op een manegepaard- of pony gereden worden, maar met een eigen paard of pony is ook mogelijk. Liza Janmaat geeft eventueel ook op locatie les. Alle lessen worden aangepast op het niveau van de ruiters. De verschillende categorieën zijn beginner, half gevorderd, gevorderd en vergevorderd. Voor ruiters die wedstrijdgericht willen rijden, wordt de les hierop aangepast. In totaal rijden er 65 ruiters op de manege (Dressuurstal Liza Janmaat, 2013^c).

Verder is het mogelijk om vrij te rijden op zondag en in de schoolvakanties tegen een gereduceerd tarief. Ook kan er een manegepaard- of pony geleased worden om landelijk wedstrijden mee te rijden. Twee keer per jaar wordt er op de manege een onderlinge wedstrijd georganiseerd en meerdere malen per jaar worden er paarden- en ponykampen gehouden. Tenslotte zijn er ook nog de paard- en pony verwendagen waar ruiters zich voor op kunnen geven (Dressuurstal Liza Janmaat, 2013^d).

Hierboven is de situatie beschreven hoe die op dit moment is, maar Liza Janmaat wil haar manege graag uitbreiden met paardrijlessen voor mensen met een beperking. Zij wil deze uitbreiding graag doen omdat zij steeds vaker de vraag kreeg van ruiters met een beperking of het voor hun mogelijk was om bij haar te komen paardrijden. Zij was toen echter nog niet bevoegd om paardrijlessen voor mensen met een beperking te geven. Daarom heeft Liza Janmaat de opleiding Instructeur Paardrijden Gehandicapt gedaan. Daarmee is zij bevoegd om les te geven aan mensen met een beperking. Omdat zij nu bevoegd is om de lessen voor mensen met een beperking te verzorgen wil zij

haar manege ook uitbreiden met de benodigde aanpassingen zodat mensen met een beperking ook daadwerkelijk kunnen paardrijden.

Er zijn nu nog geen aanpassingen op de manege waardoor deze lessen mogelijk zijn. Ook is niet bekend of er behoefte is aan paardrijlessen voor mensen met een beperking. Daarom heeft Liza Janmaat ons, twee studentes Diermanagement aan Hogeschool Van Hall Larenstein, gevraagd haar te helpen om te bepalen of het haalbaar is om paardrijlessen voor mensen met een beperking aan te bieden op haar manege.

Afbeelding 1: Bovenaanzicht Dressuurstal Liza Janmaat

Afbeelding 2: Plattegrond van Dressuurstal Liza Janmaat

2. Begripsbepaling

Hieronder worden enkele begrippen nader toegelicht die in het verslag gebruikt worden.

- Haalbaar

In dit onderzoek wordt met het begrip haalbaar de maatschappelijke, financiële en functionele haalbaarheid bedoeld. Maatschappelijke haalbaarheid omdat zorgboerderijen inspelen op de vraag vanuit de maatschappij. Financiële haalbaarheid omdat de uitbreiding rendabel moet zijn, de uitgaven moeten tegen de inkomsten opwegen. Functionele haalbaarheid omdat de uitbreiding aan de wensen van de opdrachtgever moet voldoen, maar ook aan de eisen vanuit de omgeving (Foobie artikelen, 2013).

- Clïënt

Een cliënt is een afnemer van goederen of diensten (Encyclo, 2013). In het geval van dit onderzoek is een cliënt iemand die gebruik maakt van de dienst paardrijlessen voor mensen met een beperking. De cliënt heeft in deze context een lichamelijke, psychische of verstandelijke beperking. Een combinatie van deze verschillende beperkingen is ook mogelijk.

- Manege

Bedrijf waar paardrijlessen gegeven worden en waar paardenverblijven aanwezig zijn (Encyclo, 2014^a). In dit onderzoek wordt met manege bedoeld: de paardrijlessen, de verblijven van de paarden, de buitenbak, de paddock, de stapmolen, de zadelkamer en de manegepaarden. Het gaat hierbij om de manege van Liza Janmaat, Dressuurstal Liza Janmaat.

- Persoonsgebonden budget

Het persoonsgebonden budget (pgb) is een bepaald geldbedrag waarmee een cliënt zelf zorg kan inkopen. Met het pgb kan de cliënt zorgverleners, hulpverleners of begeleiders betalen. Er is een pgb voor zorg op basis van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten en voor zorg uit de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Rijksoverheid, 2014^b).

- Thema

Korte aanduiding van de belangrijkste inhoudelijke elementen van een literair werk. Een korte, kernachtige weergave van de inhoud (Encyclo, 2014^b). De antwoorden uit de interviews zijn onderverdeeld in bepaalde groepen. Deze groepen worden gecategoriseerd door een bepaald thema.

- Valide manege

Met valide manege wordt hier bedoeld: de manege van Liza Janmaat op dit moment. Dus een manege voor ruiters zonder beperking.

3. Werkwijze van het onderzoek

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe het onderzoek uitgevoerd is. De onderzoekers wilden graag een praktijkgericht onderzoek uitvoeren op een manege in combinatie met paardrijden voor mensen met een beperking. Liza Janmaat had de vraag of het haalbaar zou zijn om haar bestaande manege uit te breiden naar een manege waar mensen met een beperking kunnen paardrijden. Via de vereniging Federatie Paardrijden Gehandicapten zijn deze vragen bij elkaar gekomen en is het onderzoek tot stand gekomen. Achtereenvolgens komt in dit hoofdstuk aan bod: het type onderzoek, het onderzoeksontwerp, de onderzoekspopulatie, de dataverzamelmethode en tot slot het verwerken en analyseren van de gevonden data.

3.1 Type onderzoek

Het was niet bekend of het voor Dressuurstal Liza Janmaat haalbaar is om paardrijlessen voor mensen met een beperking aan te bieden. De onderzoekers hadden van tevoren nog geen theorie of verwachting over de uitkomst. Om er achter te komen of er animo is voor paardrijden voor mensen met een beperking is een beschrijvend onderzoek uitgevoerd. Hierbij is onderzocht of er behoefte is aan een manege met lessen voor mensen met een beperking. Hiervoor zijn verschillende instellingen bezocht.

Dit onderzoek is een kwalitatief onderzoek. Dit houdt in dit geval in dat er onderzocht is of het haalbaar is voor Dressuurstal Liza Janmaat om haar bestaande manege voor valide ruiters uit te breiden naar een manege voor zowel valide ruiters als ruiters met een beperking.

Kwalitatief onderzoek gaat in op de achterliggende motivaties, meningen, wensen en behoeften van de doelgroep. Er zitten verschillende voordelen aan kwalitatief onderzoek, namelijk:

- De mogelijkheid om door te vragen;
- De mogelijkheid om beeldmateriaal te testen;
- De mogelijkheid om de vraagstelling en de methodiek tijdens de looptijd van het onderzoek bij te sturen aan de hand van reeds behaalde resultaten;
- De mogelijkheid voor de opdrachtgever om mee te kijken en hierdoor snel een beeld te krijgen van wat er leeft onder de onderzoeksgroepen (Right Marktonderzoek, 2013).

Een nadeel van kwalitatief onderzoek is dat de resultaten niet statistisch weergegeven kunnen worden (Right Marktonderzoek, 2013). De verkregen resultaten zijn daarom beschrijvend weergegeven. Ook is er, ter verduidelijking, gebruik gemaakt van tabellen.

De onderzoekers hebben geen gebruik gemaakt van beeldmateriaal, maar hebben wel de mogelijkheid gehad om door te vragen en om de vraagstelling tijdens het onderzoek aan te passen. Dit heeft als gevolg gehad dat de gesprekken soepel zijn verlopen doordat niet strikt is vastgehouden aan vaste vragen en een vaste volgorde. Verder heeft het tot gevolg gehad dat eventueel vergeten zaken in een volgend interview zijn meegenomen.

Om te achterhalen wat nodig is om van de uitbreiding een succes te maken is gedacht in scenario's. Het meest gunstige en het meest ongunstige scenario zijn uitgewerkt. Op deze manier kan gekeken worden wat minstens nodig is om van de uitbreiding een succes te maken. Het meest gunstige geval houdt in dat de paardrijlessen voor mensen met een beperking een succes gaan worden; het meest ongunstige geval houdt in dat het aanbieden van paardrijlessen voor mensen met een beperking op een flop uit gaat draaien.

Het eindproduct van dit onderzoek is een adviesrapport waarin staat of het haalbaar is voor Dressuurstal Liza Janmaat om haar manege uit te breiden met paardrijlessen voor mensen met een beperking.

3.2 Onderzoeksontwerp

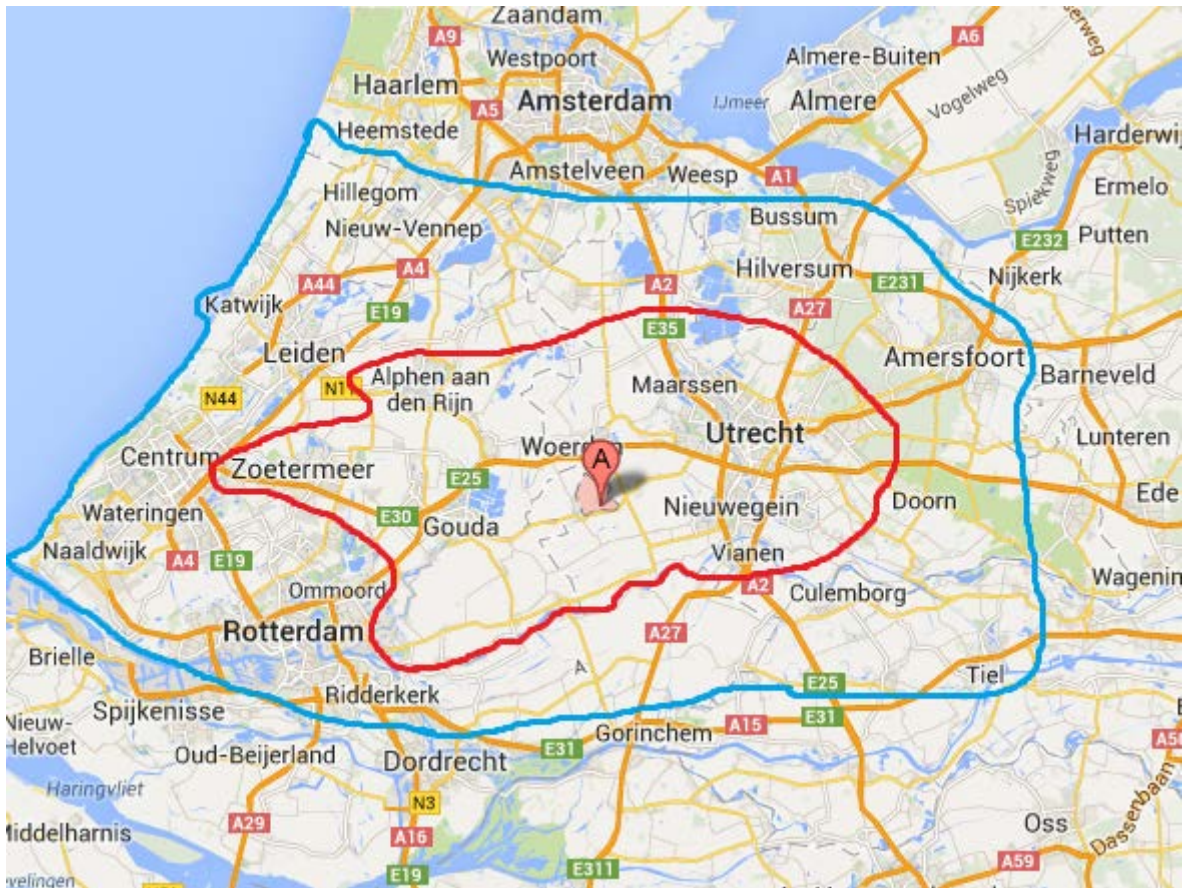
Het ontwerp van dit onderzoek is een survey-onderzoek. Er is bij een zestal onderzoekseenheden onderzoek gedaan, waarbij op één moment één meting gedaan is. Het type survey-onderzoek is een trendonderzoek. Dezelfde gegevens zijn op verschillende tijdstippen verzameld bij verschillende personen (Baarda & de Goede, 2006). Liza Janmaat, de contactpersonen van de instellingen en de contactpersonen van vergelijkbare bedrijven zijn door middel van een interview op een systematische manier ondervraagd. Er zijn 25 instellingen benaderd, waar drie interviews uit voort gekomen zijn. Ook zijn er drie interviews gehouden met de contactpersonen van vergelijkbare bedrijven, hier zijn in totaal vier bedrijven voor benaderd.

3.3 Onderzoekspopulatie

De onderzoekspopulatie van dit onderzoek bestaat uit verschillende eenheden. De eerste eenheid is de groep potentiële ruiters (1) voor Dressuurstal Liza Janmaat. De potentiële ruiters zijn via instellingen gezocht. De potentiële ruiters moeten zeven jaar of ouder zijn. Bij kinderen van zeven jaar of ouder zijn de spieren en coördinatie voldoende ontwikkeld om de wat moeilijkere sporten zoals paardrijden aan te kunnen (Mijnkind, 2012). Voor deze eenheid is een gebied bepaald aan de hand van een reistijd van ongeveer 28 minuten met de auto vanaf Dressuurstal Liza Janmaat (Google Maps, 2013). Dit gebied is te zien op afbeelding 3, de rode cirkel. Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) reizen mensen gemiddeld 28 minuten per keer voor sport en ontspanning. Dit is echter de gemiddelde reistijd die mensen kwijt zijn om bij de sportbestemming te komen, niet de bereidheid om er te komen (CBS, 2012). Deze aantallen geven de gemiddelde reistijd aan van mensen zonder beperking. Het is niet bekend of mensen met een beperking langer moeten reizen naar hun sportbestemming dan mensen zonder beperking.

De eerste eenheid heeft antwoord gegeven op de vraag of er behoefte is aan paardrijlessen voor mensen met een beperking bij Dressuurstal Liza Janmaat. Ook is hierbij onderzocht wat de eisen van ouders of verzorgers zijn met betrekking tot reistijd, kosten en voorzieningen.

De tweede eenheid is de groep maneges die paardrijden voor mensen met een beperking aanbieden (2) in de buurt van Dressuurstal Liza Janmaat. Deze eenheid is onderzocht om te kijken wat de toekomstige concurrentie is voor Dressuurstal Liza Janmaat als zij paardrijden voor mensen met een beperking gaat aanbieden. De toekomstige concurrentie beslaat een groter gebied dan het gebied waarnaar gekeken is voor potentiële ruiters. Dit komt doordat de toekomstige concurrentie buiten dit gebied kan zitten, maar dichterbij potentiële ruiters die wel in dit gebied zitten. Daarom is voor de toekomstige concurrentie een gebied bekeken op ongeveer 60 minuten afstand vanaf Dressuurstal Liza Janmaat. De bedrijven moeten tevens succesvol zijn, dat wil zeggen dat ze geen verlies mogen draaien en genoeg klanten en vrijwilligers moeten hebben. In afbeelding 3 geeft de blauwe cirkel de grens aan van het gebied waarin de toekomstige concurrentie mag zitten.

*Afbeelding 3: Kaart van het gebied rondom Dressuurstal Liza Janmaat.
De rode cirkel begrenst het gebied van potentiële ruiters, de blauwe cirkel de concurrentie.
De A geeft Dressuurstal Liza Janmaat aan.*

De vrijwilligers (3) die gezocht moeten worden ter ondersteuning van de lessen voor mensen met een beperking vormen de derde eenheid. Het hangt van het aantal potentiële ruiters af hoeveel vrijwilligers er nodig zijn.

De vierde eenheid is de manege van Liza Janmaat zelf(4). Hier is onderzoek gedaan naar de sterke en zwakke punten van de manege en naar de kansen en bedreigingen van het bedrijf.

Als vijfde eenheid is de vereniging Federatie Paardrijden Gehandicapten (FPG)(5) geanalyseerd. De opdrachtgever wil graag met de uitbreiding ook in aanmerking komen om een FPG manege te worden. Hier is dus rekening mee gehouden tijdens het onderzoek wat betreft speciale voorzieningen, regels en voorschriften.

De laatste eenheid is de groep succesvolle of geflopte bedrijven (6) die een soortgelijke uitbreiding hebben meegemaakt. Door de contactpersonen van deze bedrijven te bevragen is gekeken hoe zij de uitbreiding succesvol hebben aangepakt of waardoor zij juist niet succesvol werden.

Deze zes verschillende onderzoekseenheden zijn hieronder in tabel 1 overzichtelijk weergegeven. De nummers in de eerste kolom geven aan om welke eenheid het gaat. In de tweede kolom staat de naam van de eenheid. In de derde kolom staan de nummers van de subvragen die door deze eenheden beantwoord zijn. Tot slot staat in de vierde kolom hoeveel eenheden er ondervraagd of onderzocht zijn.

Nr. eenheid	Eenheid	Nummer subvraag	Aantal
1	Potentiële ruiters	1 en 2	3 Instellingen
2	Concurrentie	4	12 Bedrijven
3	Vrijwilligers	3	Niet van toepassing
4	Dressuurstal Liza Janmaat	6	1
5	FPG	7	1
6	Succesvolle/geflopte maneges	5	3 Bedrijven

3.4 Dataverzamelmethode

Om de hoofdvraag en de subvragen te kunnen beantwoorden is de nodige informatie verzameld. Hoe deze data verzameld is, wordt in dit hoofdstuk toegelicht.

Om de benodigde informatie te verzamelen om de hoofdvraag en subvragen te kunnen beantwoorden, zijn verschillende dataverzamelmethode gebruikt.

De eerste twee subvragen zijn:

In hoeverre is er animo voor paardrijlessen voor mensen met een beperking vanuit nabijgelegen instellingen in de omgeving van Dressuurstal Liza Janmaat?

In hoeverre hebben potentiële ruiters met een beperking de middelen om paardrijlessen te volgen bij Dressuurstal Liza Janmaat?

Deze twee subvragen zijn beantwoord door gebruik te maken van een interview. De onderzoekers zijn bij verschillende instellingen langs geweest om het interview bij de contactpersoon af te nemen. De instellingen zijn gevonden door marktonderzoek te doen. Hierbij zijn instellingen gezocht voor cliënten met een verstandelijke beperking. Het interview bestond uit open vragen. Op deze manier kon er op de antwoorden worden doorgevraagd en lagen de antwoorden niet vast waardoor de respondent vrij kon antwoorden. Het interview is anoniem afgenomen. De instellingen hebben allemaal een nummer gekregen in dit verslag, waardoor ze uit elkaar te houden zijn. De interviewvragen zijn bijgevoegd als bijlagen van dit verslag.

Subvraag drie is:

Op welke manier kan Dressuurstal Liza Janmaat aan vrijwilligers komen die helpen bij de lessen voor mensen met een beperking?

Deze subvraag is beantwoord door informatieverzameling en door aan andere succesbedrijven te vragen hoe zij hun vrijwilligers werven. Ook is deze vraag beantwoord door middel van de interviews bij de instellingen, omdat hierin is gevraagd of de begeleiders eventueel zouden willen helpen bij de paardrijlessen. Tenslotte is aan Liza Janmaat gevraagd of er bestaande klanten zijn die vrijwilliger willen worden bij de aangepaste lessen.

De vierde subvraag is:

Wie is de toekomstige concurrent in de omgeving van Dressuurstal Liza Janmaat met betrekking tot het aanbieden van paardrijlessen voor mensen met een beperking?

Om de vierde subvraag te kunnen beantwoorden is gekeken naar de toekomstige concurrentie voor Dressuurstal Liza Janmaat met betrekking tot het aanbieden van paardrijlessen voor mensen met een beperking. Welke toekomstige concurrentie er is en waar deze bedrijven zitten is uitgezocht door middel van marktonderzoek en informatieverzameling.

Subvraag vijf is:

Welke succesfactoren/faalfactoren zijn bij andere vergelijkbare bedrijven bepalend geweest voor het welslagen of mislukken van het aanbieden van paardrijlessen voor mensen met een beperking?

Voor subvraag vijf is gekeken naar de succes- en faalfactoren van vergelijkbare bedrijven. Dit is begonnen met informatieverzameling om te kijken welke bedrijven succesvol of juist geflopt zijn. Daarna zijn de onderzoekers langs gegaan bij deze bedrijven om erachter te komen waarom het juist wel of niet gelukt was om succesvol te worden. Hiervoor is een interview met open vragen gebruikt.

De zesde subvraag is:

Wat zijn de succes- en faalfactoren van Dressuurstal Liza Janmaat met betrekking tot het aanbieden van paardrijlessen voor mensen met een beperking?

Om erachter te komen wat de succes- en faalfactoren van Dressuurstal Liza Janmaat zijn, de zesde subvraag, is Liza Janmaat geïnterviewd. Ook zijn de kansen en bedreigingen van Dressuurstal Liza Janmaat onderzocht.

De laatste subvraag, vraag zeven, is:

Wat zijn de eisen van de vereniging Federatie Paardrijden Gehandicapten met betrekking tot het aanbieden van paardrijlessen voor mensen met een beperking?

De laatste subvraag is beantwoord door literatuuronderzoek te doen met betrekking tot de vereniging Federatie Paardrijden Gehandicapten. Daardoor is te weten gekomen wat de regels van de FPG zijn en aan welke eisen en voorschriften Dressuurstal Liza Janmaat moet voldoen om zich aan te kunnen sluiten bij de FPG.

Hieronder is in tabel 2 overzichtelijk weergegeven welke dataverzamelingsmethoden bij welke onderzoekseenheden toegepast zijn. Ook zijn de criteria weergegeven waaraan de onderzoekseenheden moeten voldoen. Het nummer van de subvraag die bij de eenheid hoort staat in de eerste kolom van de tabel.

Nr.	Eenheid	Dataverzameling	Criteria
1/2	Instellingen	Marktonderzoek Interview	- Binnen een straal van 28 minuten rijden van Dressuurstal Liza Janmaat. - Cliënten met een verstandelijke beperking en ouder dan zeven jaar.
3	Vrijwilligers	Informatieverzameling Antwoorden uit interviews Bestaande klanten	Niet van toepassing.
4	Toekomstige concurrentie	Marktonderzoek Informatieverzameling	- Maximaal 60 minuten rijden van Dressuurstal Liza Janmaat. - Minimaal 10 paarden. - Minimaal 4 rijlessen per week voor mensen met een beperking. - Er moet een gekwalificeerde instructeur lesgeven.
5	Succesvolle maneges Geflopte maneges	Informatieverzameling Interview	- Minimaal 10 paarden. - Minimaal 4 rijlessen per week voor mensen met een beperking. - Financieel gezond. - Er moet een Instructeur Paardrijden Gehandicapten lesgeven. - Succesvolle uitbreiding van reguliere manege naar toevoeging van paardrijlessen voor mensen met een beperking. - De uitbreiding van reguliere manege naar toevoeging van paardrijlessen voor mensen met een beperking is geflopt.
6	Dressuurstal Liza Janmaat	Interview	Niet van toepassing.
7	FPG	Informatieverzameling	Niet van toepassing.

Tabel 2: Overzicht van de onderzoekseenheden met de manier van dataverzameling en criteria. De onderzoekseenheden moeten aan deze criteria voldoen om meegenomen te worden in het onderzoek. Voldoen ze niet aan de criteria, dan worden ze niet meegenomen in het onderzoek.

3.5 Verwerken en analyseren van data

In dit onderzoek zijn verschillende vormen van data gebruikt. Er is informatie verzameld uit marktonderzoek en informatieverzameling. Verder is informatie verkregen uit interviews. Welke dataverzamelmethode bij welke eenheid is toegepast, is te zien in tabel 2 hierboven. De informatie die verzameld is uit marktonderzoek is gebruikt als voorbereiding om uit te zoeken waar instellingen, concurrentie en succesvolle of geflopte bedrijven zich bevinden.

De data die verzameld is aan de hand van marktonderzoek en informatieverzameling is in verslagvorm verwerkt. Vervolgens zijn er uit deze data conclusies getrokken. In die conclusies staat wat de betreffende uitkomsten voor gevolgen hebben voor Dressuurstal Liza Janmaat.

De interviewvragen zijn gemaakt aan de hand van thema's die bepalend zijn voor het aanbieden van paardrijlessen aan mensen met een beperking. De thema's zijn hieronder overzichtelijk weergegeven. Nadat de interviews zijn gehouden is bepaald welke thema's meer of minder bepalend zijn voor het welslagen van de uitbreiding. De thema's staan hier dus nog niet op volgorde.

- Ervaring met paardrijden voor mensen met een beperking
- Interesse om te gaan paardrijden
- Andere activiteiten van de cliënten
- Vereniging Federatie Paardrijden Gehandicapten
- Vervoer
- Maximale reistijd
- Financiën
- Reëel bedrag om te betalen voor paardrijden
- Begeleiding tijdens het paardrijden
- Faciliteiten van de manege
- Suggesties van geïnterviewde

Uit de uitkomsten van de interviewvragen zijn conclusies getrokken. Aan de hand van deze conclusies is een advies gegeven. Op basis van de conclusies van de antwoorden is bepaald welke thema's bepalend zijn voor het succesvol uitbreiden van de manege met paardrijlessen voor mensen met een beperking en welke thema's hiervoor minder bepalend zijn. Dus wat de contactpersonen van de instellingen aangegeven hebben als 'erg belangrijk' is een meer bepalend thema dan een thema wat zij minder belangrijk vonden met betrekking tot paardrijden voor mensen met een beperking.

4. Resultaten

In dit hoofdstuk zijn de resultaten van het onderzoek beschreven. De verkregen data zijn per subvraag weergegeven. Daarnaast wordt per subvraag aangegeven wat deze resultaten voor Dressuurstal Liza Janmaat betekenen. Eerst worden de verkregen resultaten met betrekking tot de groep potentiële ruiters behandeld. Daarna wordt beschreven hoe Liza Janmaat haar vrijwilligers kan werven. De concurrentie in de buurt van Dressuurstal Liza Janmaat komt daarna aan bod. Vervolgens worden de succes- en faalfactoren van vergelijkbare bedrijven beschreven. De SWOT-analyse van Dressuurstal Liza Janmaat komt daarna aan bod. Als voorlaatste wordt de vereniging Federatie Paardrijden Gehandicapten besproken. Tot slot wordt het meest gunstige scenario tegenover het meest ongunstige scenario gezet.

4.1 Potentiële ruiters

Of er animo is vanuit instellingen om paard te gaan rijden bij Dressuurstal Liza Janmaat komt naar voren in dit hoofdstuk. Het hoofdstuk is opgedeeld in drie paragrafen. De eerste paragraaf gaat over de interviews die gehouden zijn bij contactpersonen van de instellingen, de uitkomsten hiervan en de thema's die hieraan gekoppeld zijn. De tweede paragraaf gaat over de negatieve en non respons op de interviews. De laatste paragraaf gaat over de benodigde middelen om het paardrijden mogelijk te maken voor mensen met een beperking, zoals financiën, vervoer en materialen.

De volgende subvragen worden hier besproken:

In hoeverre is er animo voor paardrijlessen voor mensen met een beperking vanuit nabijgelegen instellingen in de omgeving van Dressuurstal Liza Janmaat?

In hoeverre hebben potentiële ruiters met een beperking de middelen om paardrijlessen te volgen bij Dressuurstal Liza Janmaat?

4.1.1 Animo vanuit instellingen

Eerst zijn de thema's van de interviews uitgelegd en wordt beschreven welke thema's bepalend zijn voor het welslagen van de uitbreiding en welke thema's hiervoor minder bepalend zijn. Dit is bepaald door de onderzoekers aan de hand van de uitkomsten van de interviews. Er is bepaald wat voor de contactpersonen van de instellingen het keerpunt zou zijn om wel of juist niet te gaan paardrijden bij Dressuurstal Liza Janmaat. Daarna zijn de thema's overzichtelijk weergegeven in een tabel. In deze tabel staan ook kort de antwoorden uit de interviews die aan deze thema's gekoppeld zijn per instelling. Daarna is van elk afgenomen interview met de contactpersoon van de instelling een korte samenvatting gegeven waarin de belangrijkste punten zijn onderstreept.

Thema's

De verschillende thema's zijn hieronder in tabel 3 uitgewerkt. De thema's zijn in hoofdstuk 3.5 al eerder beschreven. Er is één extra thema toegevoegd omdat dit tijdens de interviews als belangrijk punt naar voren kwam. Dit thema is het tijdstip waarop de paardrijlessen voor mensen met een beperking worden aangeboden. De thema's worden hieronder beschreven met het meest bepalende thema bovenaan en het minst bepalende thema onderaan. Deze volgorde is bepaald aan de hand van de uitkomsten van de interviews, dus wat voor de contactpersonen van de instellingen juist wel of geen reden is om te gaan paardrijden bij Dressuurstal Liza Janmaat.

1. Reistijd. De reistijd wordt als zeer belangrijk ervaren. Als de reistijd naar de manege te lang duurt (heen en weer langer dan het paardrijden zelf) wordt besloten niet te gaan paardrijden bij deze manege en wordt een manege gezocht die dichterbij is. De personen die zijn geïnterviewd zijn bereid om maximaal 30 minuten kwijt te zijn aan een enkele reis.

2. Financiën. De kosten van het paardrijden zijn een belangrijk punt. Het is een vrij dure sport dus er is veel geld voor nodig. Niet alle cliënten kunnen dit betalen, waardoor het een grote reden is om niet te gaan paardrijden ook al zouden ze dit wel willen.
3. Begeleiding tijdens het paardrijden. Niet alle instellingen kunnen zelf voor begeleiding tijdens het paardrijden zorgen maar vinden dit wel erg belangrijk. Als er geen begeleiding vanuit de manege geregeld kan worden, kan er dus in sommige gevallen niet paardgereden worden.
4. Vereniging Federatie Paardrijden Gehandicapten. Uit de interviews is naar voren gekomen dat aansluiting bij de FPG als meerwaarde wordt gezien omdat er dan aan bepaalde kwaliteitseisen voldaan moet zijn. Hierdoor heb je de zekerheid dat een FPG manege voldoet aan bepaalde eisen wat betreft veiligheid en voorzieningen. Echter wordt dit niet voor iedereen als een meerwaarde beschouwd, als de betreffende manege andere voorzieningen heeft getroffen.
5. Faciliteiten van de manege. Als belangrijkste eis wat betreft faciliteiten van de manege wordt de begeleiding gezien. Er moet iemand aanwezig zijn die de cliënten opvangt als ze komen en bij ze blijft totdat ze weggaan. Verder is het belangrijk dat de manege voor caps en aangepaste materialen zorgt. Ook bom-proof paarden worden genoemd en een ruim toilet. Een kantine en binnenbak worden als minder belangrijk aangegeven, hier is minder behoefte aan.
6. Vervoer van en naar de manege. Sommige instellingen zijn in het bezit van een eigen bus waarmee ze uitstapjes ondernemen en kunnen dus zelf voor het vervoer van en naar de manege zorgen. Echter zijn sommige cliënten afhankelijk van een taxibedrijf. Er wordt hierbij aangegeven dat het wenselijk is als het vervoer vanuit de manege geregeld kan worden.
7. Reëel bedrag om te betalen voor een paardrijles. Hier wordt wisselend op geantwoord. Wel wordt aangegeven dat het niet te duur mag zijn anders kunnen de cliënten het niet betalen. Als optie wordt genoemd om eens in de twee weken te gaan paardrijden om zo toch te kunnen gaan paardrijden mocht de prijs aan de hoge kant zijn. Ook hangt het ervan af of er een deel van het bedrag gesponsord kan worden. Er zit een groot verschil tussen de instellingen. Dit komt omdat bij sommige instellingen cliënten zelf meer moeten bijbetalen terwijl bij andere instellingen een bepaald bedrag per cliënt gevraagd wordt en hier ook de uitstapjes van ondernomen worden.
8. Suggesties. Een deel van de suggesties wordt als belangrijk gezien, zoals de veiligheid. Andere suggesties zoals een groepstarief en enthousiaste medewerkers wordt meegenomen in het advies, maar is minder bepalend dan bijvoorbeeld reistijd.
9. Tijdstip waarop de paardrijlessen gegeven worden. Sommige cliënten kunnen alleen overdag rijden, anderen alleen in de avond. Omdat dit meer een punt voor Liza Janmaat is en voor de onderzoekers wat betreft het advies, staat dit thema op deze plaats.
10. Interesse om te gaan paardrijden. Dit punt is minder belangrijk voor de instellingen, vandaar dat het hier laag in de rangorde staat. Bij een aantal instellingen zijn al cliënten die paardrijden. Zij hebben wel of geen interesse om over te stappen, dit hangt van de voorwaarden af wat betreft prijs van een les, reistijd en vervoer.
11. Ervaring met paardrijden voor mensen met een beperking. Alle contactpersonen die zijn geïnterviewd hebben ervaring met paardrijden voor mensen met een beperking. Dit thema is ontstaan omdat de onderzoekers dit graag wilden weten, voor de contactpersonen van de instellingen zelf is dit minder relevant.
12. Andere activiteiten. Dit thema is vooral meegenomen omdat er gevraagd is naar de ervaring van de contactpersonen van de instellingen naar paardrijden voor mensen met een beperking. Als hier negatief op geantwoord was, zou dit thema meer van belang zijn. Echter is dit niet het geval.

Thema's	Instelling 1	Instelling 2	Instelling 3
Reistijd	Maximaal 30 minuten	Zo dichtbij mogelijk. Maximaal 30 minuten	Zo dichtbij mogelijk. Maximaal 30 minuten
Financiën	Groot deel via pgb, anders niet mogelijk	Zelf bekostigen	Vanuit instelling. Eventueel ouders
Begeleiding	Vanuit instelling als paardrijden als groepsactiviteit wordt aangeboden	Niet mogelijk vanuit instelling	Er gaat één iemand van de instelling mee, rest vanuit de manege
FPG	Wel meerwaarde vanwege kwaliteitseis	Wel meerwaarde maar niet hoogste prioriteit	Geen meerwaarde vanwege onbekendheid
Faciliteiten	Opstapperron, caps, aangepaste materialen, bom-proof paarden, ruim toilet	Begeleiders aanwezig op manege die cliënten opvangen	Begeleiding vanuit manege, opstapperron
Vervoer	Eigen bus (als activiteit wordt aangeboden vanuit instelling)	Taxibedrijf. Vervoer vanuit manege wenselijk	Eigen bus
Reëel bedrag	15-20 euro per les	30 euro per maand, 7,50 per les	Betalen nu 71,40 per maand 17,85 per les
Suggesties	Groepstarief. Begin met 'lichtere' cliënten. Laat je gezicht veel zien.	Veiligheid is belangrijk. Enthousiaste medewerkers	Goede communicatie tussen manege en instelling, mensen die meedenken
Tijdstip	Doordeweeks 's avonds	Overdag	Overdag, 's ochtends
Interesse	Ja	Misschien	Nee
Ervaring	Ja	Ja	Ja
Overige activiteiten	Gymmen, zwemmen, voetbal	Zwemmen, kerkbezoek	Fietsen, wandelen, huifbedrijven

Tabel 3: Thema's van de interviewvragen met daarbij kort de antwoorden van de verschillende instellingen.

Hieronder volgt per instelling een korte samenvatting van de antwoorden van de interviews. De volledig uitgewerkte interviews zijn te vinden als bijlagen van dit verslag.

Instelling 1

Deze instelling heeft al ervaring met paardrijden voor mensen met een beperking. Er heeft een bewoner paardgereden maar die is tijdelijk gestopt vanwege spanningen. Deze bewoner reed op een manege in Waddinxveen. Er is wel interesse om te gaan paardrijden. Het paardrijden wordt dan gepromoot en geregeld vanuit de instelling, dan zullen een aantal bewoners wel meewillen. Andere activiteiten die de bewoners op dit moment doen zijn zwemmen en gymmen. Dit wordt geregeld vanuit de instelling. Eén bewoner voetbalt op eigen initiatief. Er wordt veel ondernomen met de bewoners, de begeleiding vindt het belangrijk dat de bewoners actief bezig zijn. Het zou een meerwaarde zijn als de manege is aangesloten bij de vereniging Federatie Paardrijden Gehandicapten. Dit omdat er dan een bepaalde kwaliteitseis aan de manege zit, je hebt de garantie dat de manege aan bepaalde eisen voldoet. De instelling heeft zelf de beschikking over een bus. Deze wordt gebruikt om naar de verschillende activiteiten zoals gymmen en zwemmen te gaan. Mochten ze als instelling de activiteit paardrijden aan gaan bieden, dan zullen ze dus met eigen vervoer komen. Wil iemand zelf gaan paardrijden dan zullen ouders of de cliënt zelf het vervoer moeten regelen en betalen. De activiteiten die met de instelling ondernomen worden, worden deels door de ouders of cliënten zelf betaald. Dit is een vast bedrag per activiteit, niet per uur. Deze eigen bijdrage wordt betaald vanuit het persoonsgebonden budget (pgb). Het gymmen en zwemmen wordt onder de noemer 'begeleiding' gefactureerd, waardoor het mogelijk is dit uit het pgb te betalen. Als het paardrijden niet voor het grootste deel vanuit het pgb betaald kan worden, zal dit erg lastig worden en zullen hier niet de financiële middelen voor zijn. Een reëel bedrag voor een paardrijles van een uur zou zijn tussen de 15 en 20 euro. Als het paardrijden vanuit de instelling geregeld wordt zal er altijd begeleiding mee gaan. Kiezen cliënten er zelf voor dan is dit niet bekend. De cliënten kunnen niet allemaal zelfstandig rijden. De reistijd naar de manege mag maximaal een half uur bedragen voor een enkele reis. Anders duurt de reistijd langer dan de activiteit en het is ook erg vermoeiend. Een binnenbak is wenselijk maar niet noodzakelijk. Een opstapperron is voldoende, er is geen tillift nodig. Alle bewoners zijn in staat zelf op te stappen. Het is wel belangrijk dat er veilige caps aanwezig zijn en aangepaste materialen zoals klittenbandzadels. En natuurlijk bom-proof paarden. Een kantine is geen vereiste, een ruim toilet wel. Dit hoeft geen aangepast toilet te zijn, als je er maar goed met twee personen tegelijk in kan zonder dat je klem staat.

Als suggestie is een groepstarief genoemd. Hierbij worden plekken ingekocht maar is het niet noodzakelijk dat altijd dezelfde personen komen rijden. Het paardrijden zou het best doordeweeks in de avonden uitkomen, omdat de bewoners overdag dagbesteding hebben en in het weekend naar hun ouders gaan. Het is belangrijk dat alles goed geregeld is qua verzekeringen en veiligheid. Het hangt voornamelijk van de kosten en het tijdstip af of de instelling het paardrijden gaat aanbieden als activiteit of dat ouders dit zelf moeten regelen. Het pgb is belangrijk, dit zorgt voor meer aanwas voor de manege. Dit is mogelijk als een professioneel iemand de lessen aanbiedt en op de factuur staat dat het begeleiding betreft. Ook is een deel van het pgb vrij besteedbaar, dit hoeft niet verantwoord te worden mits het maar naar begeleiding gaat. Het is niet per se nodig dat alle paardrijlessen uit het pgb betaald kunnen worden, als maar het grootste deel kan. Verder is als tip gegeven om als manege de grotere instellingen als klant te krijgen door middel van een interessante aanbieding. En begin met de wat 'lichtere' cliënten om zo door mond tot mond reclame te groeien. Op die manier hoeft niet meteen de hele manege verbouwd te worden. Maak gebruik van flyers, posters, laat je gezicht zien in de omgeving. Instellingen willen eerder meewerken als er daadwerkelijk iets ligt, als hun iets aangeboden kan worden.

Instelling 2

De instelling heeft ervaring met paardrijden voor mensen met een beperking. Er is een bewoner die op dit moment bij manege De Hoekse Gang in Bergambacht rijdt. Verder heeft een andere bewoner een vrijwilliger met een eigen paard en die gaan eens per week dit paard verzorgen en een stukje rijden. Binnenkort komt er een nieuwe bewoner die misschien wel interesse in paardrijden heeft. Activiteiten die vanuit de instelling geregeld worden zijn zwemmen, kerkbezoek en uitstapjes zoals bowlen. Individueel doen ze niet zoveel, er zijn twee bewoners die nog eens zwemmen en verder is het paardrijden ook op eigen initiatief. De instelling is niet bekend met de vereniging Federatie Paardrijden Gehandicapten. Dit zou wel een meerwaarde zijn, maar de afstand tot de manege is belangrijker. Dit in verband met het vervoer. Als er een activiteit vanuit de instelling geregeld wordt, zoals het kerkbezoek, wordt de eigen bus gebruikt. Voor andere activiteiten zoals paardrijden wordt een taxi ingezet. Dit is verre van ideaal omdat de ritten gecombineerd worden en de taxi daardoor vaak niet op tijd is. Soms is de taxi wel een half uur tot drie kwartier te laat. Daarom is het belangrijk dat de manege dichtbij is want hoe verder weg het bedrijf, hoe meer ze combineren en dus hoe onzekerder de tijd is. Als de manege zelf vervoer regelt zou dit een grote meerwaarde zijn, dan is overstappen makkelijker. Een half uur rijden met de auto is in dit geval prima. De cliënten moeten hun eigen uitstapjes en sport betalen. Dit kan vanuit hun uitkering, of de ouders betalen ervoor. Het pgb kan hiervoor niet gebruikt worden. Een groepstarief zou handig kunnen zijn als de lessen daardoor goedkoper zouden worden, niet omdat er wisselende personen zouden komen. Een reëel bedrag voor de paardrijlessen zou ongeveer 30 euro per maand zijn. Als het duurder is kunnen de cliënten het niet betalen. Dit bedrag betreft een groepsles van een uur. Het is niet mogelijk dat er begeleiders vanuit de instelling meekomen. Daarom is het belangrijk dat er iemand op de manege is die de cliënt kan opvangen als hij aankomt, en bij hem blijft totdat hij door de taxi opgehaald wordt. Er hoeft geen kantine te zijn en een tillift is ook niet nodig. Suggesties vanuit de instelling zijn dat er enthousiaste medewerkers op de manege werken en dat de veiligheid in orde moet zijn.

Instelling 3

De instelling heeft ervaring met paardrijden voor mensen met een beperking. Er wordt twee keer per week paardgereden bij manege de Hazelaar in Rotterdam, dit is op twintig minuten rijden vanaf de instelling. De contactpersoon is niet bekend met de vereniging Federatie Paardrijden Gehandicapten. De manege waar nu gereden wordt bevalt prima. Er vindt genoeg overleg plaats en de lessen worden goed in kaart gebracht. Ook wordt de veiligheid voldoende gewaarborgd. Om te zeggen of de FPG een meerwaarde zou zijn, zou eerst uitgezocht moeten worden wat de eisen en voorwaarden van de FPG zijn voordat hier iets over gezegd kan worden. Maar er zal niet naar een andere manege gegaan worden omdat die bij de FPG aangesloten is. Er rijden acht van de zestig cliënten paard. Voor de andere cliënten is het niet mogelijk om te gaan paardrijden of heeft dit geen meerwaarde. Verder wordt er door en met de cliënten gefietst, gewandeld en sommige cliënten gaan eens in de veertien dagen huifbedrijven bij een manege in Numansdorp. Het paardrijden wordt betaald uit het activiteitenbudget. Er is één cliënt die zelf een paard sponsort en dus zelf voor de activiteit betaalt. Het paardrijden is niet mogelijk uit het pgb en ook niet alle cliënten ontvangen dit. Op dit moment betaalt de instelling ongeveer 6000 euro voor zeven cliënten in totaal, voor twee lessen van een uur per week. In de officiële vakanties zijn er geen lessen in verband met te weinig vrijwilligers die de lessen kunnen ondersteunen. Als er een les afgezegd wordt hoeft die ook niet betaald te worden. Alle cliënten rijden met een vrijwilliger die het paard leidt en hebben dit ook nodig. De vrijwilligers worden door de manege zelf gezocht. Vanuit de instelling gaat er één medewerker mee die verantwoordelijk is. Omdat er cliënten met moeilijk verstaanbaar gedrag en epilepsie meegaan, is het nodig dat er iemand bij is die weet hoe hier op gereageerd moet worden en adequaat kan handelen. Deze medewerker loopt niet naast een paard, maar loopt extra mee. Op deze manier kan hij of zij bijspringen als er zich calamiteiten voordoen. Als de manege niet zelf voor vrijwilligers zorgt, moet de instelling zelf gericht naar vrijwilligers gaan zoeken. Het is niet mogelijk dat er medewerkers gaan helpen bij de paardrijlessen omdat er dan te weinig medewerkers op de groep overblijven. Vanwege de bezetting op de groep wordt er niet paardgereden als er minder dan

vier cliënten meegaan. De cliënten gaan met de bus van de instelling naar de manege. Op maandag is hier een vrijwilliger voor, op donderdag een betaalde kracht maar hier wordt wel een vrijwilliger voor gezocht. De reistijd mag maximaal 30 minuten bedragen, maar het liefst zo kort mogelijk vanwege de bezetting op de groep. Op de manege is een opstapperron aanwezig, hierdoor kunnen alle cliënten makkelijk opstappen. Een tillift is dus niet nodig. Een kantine ook niet, omdat er van te voren iets gedronken wordt op de groep. Eventueel is het mogelijk om zelf koffie mee te nemen naar de manege. Daar iets te drinken kopen kan wel, maar wordt vanwege de kosten niet gedaan. De instelling zorgt er zelf voor dat de cliënten laarzen en caps meenemen. Het is geen probleem als er geen aangepaste toiletten zijn. De cliënten rijden op dit moment tijdens dagbestedingstijd, laat in de ochtend.

Aangezien er bezuinigingen aankomen wordt naar een goedkopere oplossing voor het paardrijden gezocht. Hiervoor wordt samen met de manege gekeken of er een sponsor gevonden kan worden om zo de lessen betaalbaar te houden. De instelling zorgt dan nog wel voor het vervoer en een medewerker die meegaat als verantwoordelijke. Mocht dit niet lukken dan wordt aan ouders een financiële bijdrage gevraagd. Nadeel hiervan is wel dat het niet meer voor iedereen toegankelijk is, je krijgt dan toch een elite groepje en dat willen ze eigenlijk niet. Voor veel cliënten is het paardrijden een van de weinige activiteiten die ze echt als heel plezierig ervaren en medewerkers en ouders zien er erg de meerwaarde van in. Het zou jammer zijn als het niet meer voor iedereen mogelijk is vanwege de financiën. Het is belangrijk om mensen te hebben die meedenken als je paardrijden voor mensen met een beperking gaat aanbieden. En goede communicatie tussen de manege en de instelling onderling.

4.1.2 Negatieve- en non-respons

Er zijn in totaal vijftientwintig zorginstellingen in de buurt van Dressuurstal Liza Janmaat benaderd om een interview bij de contactpersoon af te nemen. Zij zijn zowel per email als per telefoon benaderd. Hier zijn drie interviews uit voortgekomen. Zeven zorginstellingen hebben niet per email gereageerd en er is ook telefonisch geen contact mee gekregen. Bij vijf instellingen is aangegeven dat er al cliënten waren die paardrijden, om die reden hadden zij geen interesse in een interview. Bij tien van de vijftientwintig zorginstellingen werd aangegeven geen interesse te hebben in een interview vanwege te drukke tijd, ongeschiktheid van de instelling, te veel aanvragen voor onderzoeken of omdat er sowieso geen interesse was om te gaan paardrijden vanuit cliënten.

4.1.3 Benodigdheden voor mensen met een beperking om te kunnen paardrijden

Hieronder wordt beschreven welke middelen mensen met een beperking nodig hebben om het paardrijden mogelijk te maken. Achtereenvolgens worden de financiën, het vervoer en de benodigde materialen besproken. Dit hoofdstuk is opgenomen in het verslag omdat er tijdens het houden van de interviews onduidelijkheid bestond over de benodigde middelen om te gaan paardrijden. Deze informatie is nodig om een goed antwoord te krijgen op subvraag 2: *In hoeverre hebben potentiële ruiters met een beperking de middelen om paardrijlessen te volgen bij Dressuurstal Liza Janmaat?* Het is nodig om eerst iets te weten over de benodigde middelen voordat deze vraag beantwoord kan worden.

Financiën

Eerst wordt uitgelegd wat het persoonsgebonden budget is en waar dit voor gebruikt mag worden. Daarna wordt toegelicht wat Liza Janmaat als prijs kan hanteren voor de paardrijlessen voor mensen met een beperking.

Persoonsgebonden budget

Met een persoonsgebonden budget (pgb) kunnen geïndiceerde cliënten zelf zorg inkopen. Er is een pgb voor zorg op basis van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten en voor zorg uit de Wet Maatschappelijke Ondersteuning. Het pgb is een bepaald geldbedrag waarmee de cliënt de zorgverleners, hulpverleners of begeleiders betaalt (Rijksoverheid, 2014^b). Begeleiding mag uit het pgb betaald worden als dit ervoor zorgt dat de zelfredzaamheid vergroot wordt. Het standpunt van Per Saldo over het wel of niet inzetten van het pgb is: 'zolang u begeleiding inzet met als doel dat uw begeleider het tekort aan zelfredzaamheid opvult, zet u uw pgb verantwoord in. Dat doet u op uw manier, met de mensen voor wie u kiest en met mensen die begeleiding bieden die u nodig heeft. Elk mens is tenslotte anders, heeft een andere invulling van de dag en stelt andere eisen aan het leven'. Het zorgkantoor controleert of het pgb besteed is om het zelfredzaamheidsprobleem op te lossen. De cliënt of vertegenwoordiger dient dus altijd te kunnen toelichten wat de begeleider doet om dit probleem te verkleinen of te verhelpen (Per Saldo, 2014).

Over paardrijden is het volgende gevonden:

'Recreatie en vrijetijdsbesteding zoals zwemmen, paardrijden en muziek maken zijn geen zorg. Lesgelden en abonnementen kunt u niet uit uw pgb betalen. Heeft u of uw kind een begeleider nodig bij deze activiteiten die de tekorten in zelfredzaamheid opvangt, dan mag de begeleider wel uit het pgb betaald worden' (Per Saldo, 2014). Het komt er dus op neer dat het paardrijden niet uit het pgb betaald mag worden, omdat het hierbij om lesgeld of een abonnement gaat. Wel mag eventueel de begeleider die vanuit de instelling meegaat naar de manege betaald worden vanuit het pgb, omdat deze begeleider het tekort in zelfredzaamheid van de cliënt opvangt. Dit gebeurt door het vervoer te regelen, of de begeleiding tijdens het paardrijden. Niet alle mensen met een beperking komen in aanmerking voor het pgb, dit is afhankelijk van de aard van de beperking.

Prijs van een les

Om een goede prijs van de paardrijlessen vast te stellen moet rekening worden gehouden met een aantal dingen. Of er mensen komen paardrijden bij Dressuurstal Liza Janmaat is onder andere erg afhankelijk van de prijs van een paardrijles. Aan de contactpersonen van de instellingen is gevraagd wat zij zien als een reële prijs voor één paardrijles. De uitkomsten hiervan bedragen tussen de €7,50 tot €20,00 per les. Er moet niet alleen gekeken worden naar wat mensen bereid zijn te betalen, het is ook belangrijk dat er naar de prijs bij de concurrent wordt gekeken. De grootste concurrent voor Dressuurstal Liza Janmaat is Het Paardendal te Waddinxveen. Zij vragen €14,50 voor een FPG les van een uur (Het Paardendal, 2014). Stichting Ariane de Ranitz, Liza Janmaats tweede concurrent, vraagt €12,50 per les van een uur (Ariane de Ranitz, 2012). Beide maneges zijn aangesloten bij de FPG. De grootste concurrent die niet is aangesloten bij de FPG is manege De Hoekse Gang. Hier kost een les van een uur €11,25 voor ruiters tot 16 jaar, volwassenen betalen €13,15 per les (De Hoekse Gang, 2014^b).

Vervoer

Mensen met een beperking hebben verschillende mogelijkheden om te reizen. Het hangt van de mate van de beperking af welk vervoersmiddel het beste uitkomt en waar iemand recht op heeft. Hier worden achtereenvolgens de regiotaxi/deeltaxi, Valys, het openbaar vervoer en eigen vervoer besproken.

Regiotaxi/Deeltaxi

Binnen de eigen regio kan gebruik worden gemaakt van de regiotaxi, oftewel de deeltaxi. Dit werkt door middel van een pasje en gereduceerd tarief. De ritten worden gecombineerd, het kan dus zijn dat u de rit deelt met andere reizigers en hierdoor wat langer onderweg bent. Er wordt niet naar de verbruikte kilometers gekeken maar naar zones. Hoe verder je reist, hoe meer zones je door moet. Er is wel een maximum vastgesteld per jaar dat je tegen het gereduceerde tarief mag reizen. Als de cliënt een begeleiderspas heeft en niet zelfstandig kan reizen, mag er iemand gratis meereizen (Wijzer met je beperking, 2014). Voor deze vervoersvoorziening komt men alleen in aanmerking als het inkomen onder het norminkomen ligt (Gemeente Oudewater, 2012).

Valys

Valys is taxivervoer voor mensen met een chronische ziekte, een handicap en voor ouderen. Met Valys reis je per rolstoelbus en het is vooral bedoeld voor afstanden buiten de regio (Wijzer met je beperking, 2014). Valys kan gebruikt worden als er verder gereisd wordt dan 5 ov-zones vanaf het woonadres. Om in aanmerking te komen voor een Valyspas moet de cliënt aan bepaalde voorwaarden voldoen. De cliënt moet één van de volgende documenten hebben:

- Een bewijs van de gemeente dat de cliënt recht heeft op een vervoersvoorziening via de Wet Maatschappelijke Ondersteuning
- Een bewijs van de gemeente dat de cliënt recht heeft op een WMO-rolstoel of scootmobiel
- Een gehandicaptenparkeerkaart van de gemeente
- Een OV-begeleiderskaart

Elke pashouder krijgt 600 kilometer per jaar aan persoonlijk kilometerbudget. Zolang er binnen dit budget gereisd wordt, moet er €0,20 per kilometer betaald worden. Worden er meer kilometers gemaakt dan 600 per jaar, dan moet er €1,22 per kilometer betaald worden (Rijksoverheid, 2014^a).

Openbaar Vervoer

Mensen met een beperking kunnen soms ook gebruik maken van het openbaar vervoer. Zij kunnen van te voren het vervoersbedrijf bellen en afspraken maken over de betreffende hulp, bijvoorbeeld verrijdbare bruggen. De Nederlandse Spoorwegen (NS) hebben extra voorzieningen in de treinen en op stations getroffen voor mensen met een beperking. Zo zijn er speciale ingangen, extra brede plaatsen, rolstoeltoiletten en liften. Mensen met een beperking reizen in het openbaar vervoer tegen het reguliere tarief. Wel kunnen zij een OV-Begeleiderskaart aanvragen waardoor er één begeleider gratis kan meereizen (NS, 2014).

Eigen vervoer

Cliënten die eventueel willen gaan paardrijden bij Dressuurstal Liza Janmaat kunnen ook zelf voor vervoer zorgen. Zo is er uit de interviews met de contactpersonen van de instellingen naar voren gekomen dat sommige instellingen zelf voor het vervoer van en naar Dressuurstal Liza Janmaat kunnen en willen zorgen. De meeste instellingen hebben namelijk zelf de beschikking over een busje en een medewerker die mee naar de manege zou gaan en ook het busje kan besturen. Een andere optie is dat Liza Janmaat zelf een bedrijfsbusje aanschaft. Een tweedehands diesel busje met negen stoelen kost rond de €8500,- (Kleyn Vans, 2014). Dit bedrag is exclusief brandstof, verzekeringen en belastingen. Mocht Liza Janmaat zelf geen tijd hebben om in dit busje te rijden vanwege de paardrijlessen en de verzorging van de paarden, dan kan zij hier iemand voor inhuren. Dit kost dan wel extra geld wat betreft het salaris van de ingehuurde medewerker.

Materialen

Voordat Liza Janmaat paardrijlessen voor mensen met een beperking aan kan gaan bieden, moeten er aanpassingen op de manege gedaan worden. De manege zelf zal grondig verbouwd moeten worden. Daarnaast zijn er aangepaste materialen nodig. Uit de interviews met de contactpersonen van de instellingen is naar voren gekomen dat er behoefte is aan een opstapperron. De meeste cliënten kunnen hierdoor zelf opstappen omdat de cliënt op gelijke hoogte met het paard kan komen. Ook is aangegeven dat er aangepast harnachement moet zijn. Hierbij kan gedacht worden aan een klittenbandzadel, westernzadel of kleurenteugels. Verder is aangegeven dat het een voordeel zou zijn als er een aparte ruimte voor de mensen met een beperking komt. Hier kunnen ze wachten voordat de lessen beginnen en als de lessen afgelopen zijn, dit is handig als de cliënten met de taxi komen. Ook kunnen ze hier eventueel iets drinken. Door andere vergelijkbare bedrijven is aangegeven dat deze ruimte tevens kan dienen voor de opslag van de aangepaste materialen. Hierdoor blijven de aangepaste materialen gescheiden van de reguliere zadels en hoofdstellen. Tot slot wordt aangegeven dat er behoefte is aan veilige caps. Veel cliënten zullen zelf een cap hebben, maar het is altijd handig als er reserve caps op de manege beschikbaar zijn. Een tillift en kantine zijn niet per se nodig, door de contactpersonen van de instellingen is aangegeven dat hier geen behoefte aan is.

Afbeelding 4: Klittenbandzadel (Stalvrienden.nl)

Conclusie

Er kan geconcludeerd worden dat er niet veel animo is voor de aangepaste paardrijlessen bij Dressuurstal Liza Janmaat. Dit komt mede vanwege de lage respons vanuit de instellingen op het verzoek voor het houden van een interview. Van de 25 benaderde contactpersonen van de instellingen zijn er zeven waar geen contact mee is gekregen, vijf waarvan er al cliënten waren die paardreden, tien contactpersonen gaven aan geen interesse te hebben in het interview en met drie contactpersonen is het wel gelukt een interview te houden. De instellingen die eventueel interesse hebben, kunnen hun cliënten pas laten paardrijden als er aan een aantal voorwaarden is voldaan. Dit zijn onder andere een ruim toilet, een opstapperron en vrijwilligers die helpen bij de aangepaste lessen. Er is wel aangegeven door succesvolle bedrijven dat er meer animo voor de paardrijlessen komt als er daadwerkelijk iets geboden wordt aan potentiële ruiters, dus wanneer Liza Janmaat deze ruiters daadwerkelijk paardrijlessen aan kan bieden. En als er eenmaal een aantal ruiters met een beperking rijden, is de kans groot dat het bedrijf groeit in het aantal ruiters door middel van mond tot mond reclame.

4.2 Vrijwilligers

Hieronder wordt beschreven op welke manier Liza Janmaat aan vrijwilligers kan komen die helpen bij de aangepaste lessen. Ook worden er suggesties gegeven voor het werven van vrijwilligers. Eerst worden suggesties van vergelijkbare bedrijven gegeven. Daarna worden de vrijwilligersorganisaties in de buurt van Dressuurstal Liza Janmaat besproken. Tot slot worden algemene suggesties gegeven en suggesties voor het opstellen van een vacature voor vrijwilligers.

De subvraag die in dit hoofdstuk beantwoord wordt is:

Op welke manier kan Dressuurstal Liza Janmaat aan vrijwilligers komen die helpen bij de lessen voor mensen met een beperking?

4.2.1 Suggesties van vergelijkbare bedrijven

Tijdens de interviews met vergelijkbare bedrijven is onder andere gevraagd naar het werven van vrijwilligers. De suggesties en adviezen die daarbij gegeven zijn worden hier besproken.

SPG Langstraat

Organisatie SPG Langstraat werft haar vrijwilligers op verschillende manieren. Als eerste maken zij reclame via social media en de krant. Verder hebben zij veel met maatschappelijke stagiaires gewerkt, waarvan er een aantal zijn blijven hangen als vrijwilliger. Ook zijn een aantal lesklanten van manege Pullens vrijwilliger, zij horen erover op de manege, worden enthousiast en melden zich aan als vrijwilliger. De vrijwilligers zelf hebben vaak ook kennissen, vrienden en familie die tijd vrij hebben en het leuk vinden om te komen helpen. Daarnaast hebben ze zich aangemeld bij vrijwilligersorganisaties, daar zijn ze bekend. Ze adviseren om ouders in principe niet als vrijwilliger in te zetten, omdat dit de cliënten vaak afleidt van de les en omdat ouders zich er teveel mee bemoeien. Alleen als het echt niet anders kan, zetten zij ouders in als begeleiders, maar dan wel de ouder van de ene ruiter bij een andere ruiter als begeleiding.

Als tegemoetkoming voor de vrijwilligers organiseert SPG Langstraat één keer per jaar een activiteit, zoals uit eten of een barbecue. Verder sturen zij met kerst en een verjaardag zelfgemaakte kaarten en krijgen de vrijwilligers met Sinterklaas een chocoladeletter.

Stichting "In het Zadel"

Ook Stichting "In het Zadel" werft op verschillende manieren vrijwilligers. Af en toe plaatsen zij een advertentie in de krant. Zij adviseren om deze heel simpel te houden, zelf hebben zij in hun advertentie de vraag staan of iemand op maandag een uurtje vrij heeft. Daarnaast hebben zij zich aangesloten bij vrijwilligerscentrales. Zij ervaren mond tot mond reclame als beste wervingsmiddel van vrijwilligers. Op de reguliere manege zijn mensen die ervan horen en zich aanmelden als vrijwilliger. Diegene kent dan ook weer iemand die enthousiast is en vrijwilliger wil worden enzovoorts.

Ter vergoeding krijgen de vrijwilligers met kerst een attentie, dat kan een kerstbrood zijn of een chocolaatje. Daarnaast is er aan het begin van het seizoen een vrijwilligersdag met een activiteit en als afsluiting wat eten. Deze activiteit kan van alles zijn, bijvoorbeeld mensen of zelf paardrijden, dat is het voordeel van een reguliere manege.

De Hoekse Gang

Manege de Hoekse Gang werkt niet met eigen vrijwilligers. Op het terrein van de Hoekse Gang is ook dagbesteding en een woongroep. De cliënten die rijden vanuit de woongroep worden begeleid door de instructeurs en door stagiaires en medewerkers van de woongroep of de manege. Cliënten die van buitenaf komen rijden nemen, indien nodig, eigen vrijwilligers mee. Zij hebben daarom ook geen advies gegeven over hoe vrijwilligers het beste geworven kunnen worden.

4.2.2 Vrijwilligersorganisaties

Een suggestie die door twee maneges gegeven werd is dat Liza Janmaat zich het beste aan kan sluiten bij verschillende vrijwilligersorganisaties. Zowel in Utrecht als in Gouda zijn vrijwilligersorganisaties te vinden waar zij zich bij aan kan sluiten.

Utrecht

In Utrecht is één overkoepelende organisaties voor de hele provincie. Dit is de vrijwilligerscentrale Utrecht. Deze vereniging zit door heel Utrecht en heeft veel verschillende projecten. Zij hebben ook een onderdeel sportactiviteiten en een deel gehandicapten, zowel verstandelijk als lichamelijk (Vrijwilligerscentrale Utrecht, 2014). Liza Janmaat valt in deze beide categorieën.

Gouda

Ook Gouda heeft een vrijwilligersorganisatie, namelijk de vacaturebank. Iedere organisatie in Gouda en omgeving kan daar een vacature plaatsen. De vacaturebank is een digitale weg waarop organisaties en vrijwilligers elkaar kunnen vinden (Gemeente Gouda, 2014). De vacaturebank heeft ook een online vrijwilligersgids waarin je als bedrijf vrijwilligers kan zoeken en als vrijwilliger vrijwilligerswerk kan vinden (Vrijwilligersgids, 2014).

4.2.3 Suggesties voor het werven van vrijwilligers

Hieronder worden suggesties gegeven met betrekking tot het werven van vrijwilligers en het opstellen van een vacature voor vrijwilligers. Deze suggesties kan Liza Janmaat gebruiken voor het werven van haar vrijwilligers.

Wanneer een manege op zoek is naar vrijwilligers is het handig iedereen binnen het bedrijf bewust te maken van het feit dat er vrijwilligers nodig zijn. Maak hierbij duidelijk waarom er vrijwilligers gezocht worden. Bij het werven van vrijwilligers helpt het niet om algemene wervingsboodschappen te verspreiden, want dan voelt niemand zich aangesproken. Het is belangrijk dat de vrijwilligers op de juiste plek gezocht worden. Voor Liza Janmaat houdt dit in dat zij de vrijwilligersoproep het beste kan plaatsen op een plek waar mensen komen die feeling hebben met paarden en/of mensen met een beperking. In de boodschap moet naar voren komen waarom vrijwilligers geworven worden, welke taken en activiteiten uitgevoerd moeten gaan worden en wat er van een vrijwilliger gevraagd wordt. Hierbij kan gedacht worden aan leeftijd, beschikbaarheid, kennis of ervaring en enthousiasme. Daarnaast moet uit de wervingsboodschap duidelijk naar voren komen hoeveel tijd het de vrijwilliger gaat kosten. Ook moet eraan gedacht worden wat er voor de vrijwilliger tegenover staat. Dit kan een financiële vergoeding zijn, maar ook een vergoeding in de vorm van een vrijwilligersdag of een presentje met kerst. Internet wordt steeds vaker gebruikt om te communiceren, dus daar kan goed gebruik van gemaakt worden. Zorg ervoor dat de website er verzorgd uitziet en dat deze up to date is. De website is het visitekaartje van het bedrijf. Ook is het belangrijk dat het bedrijf bereikbaar is via de mail (Vrijwilligerscentrale Helmond, 2013). Daarnaast is het belangrijk dat het bedrijf telefonisch bereikbaar is voor het geven van informatie aan potentiële vrijwilligers (Steunpunt vrijwilligerswerk Baarn, 2013). Wat verder belangrijk is, is dat het bedrijf een goed imago heeft. Vrijwilligers zullen eerder aan de slag gaan bij een organisatie die ze kennen dan bij een onbekend bedrijf. Om naamsbekendheid te krijgen is het verstandig om open dagen of andere open activiteiten te organiseren. Wanneer mensen zich aanmelden als vrijwilliger is het belangrijk om ze een warm welkom te geven (Vrijwilligerscentrale Helmond, 2013).

4.2.4 Suggesties voor het opstellen van een vacature

Ook voor het opstellen van een vrijwilligersvacature zijn suggesties. Mensen die op zoek zijn naar vrijwilligerswerk kijken onder andere in een vacaturebank. Het is daarom belangrijk om het vacatureformulier goed in te vullen met een goede functieomschrijving, zodat potentiële vrijwilligers weten om wat voor functie het gaat, wat er van hun verwacht wordt en wat voor organisatie het is. Het is belangrijk om de zinnen kort te houden en geen moeilijke woorden of vaktermen te gebruiken. Grote stukken tekst worden over het algemeen niet gelezen (Vrijwilligerscentrale Helmond, 2013). Vrijwilligers voelen zich vaak positief aangesproken wanneer ingegaan wordt op hun persoonlijke ervaring of kennis (SIGMA, 2013).

Conclusie

Uit de interviews met andere bedrijven is naar voren gekomen dat Liza Janmaat zich aan kan sluiten bij een vrijwilligersorganisatie. Uit de interviews is ook naar voren gekomen dat Liza Janmaat kan proberen om de bestaande klanten als vrijwilliger te werven. Daarnaast is het verstandig om overal te vertellen dat ze op zoek is naar vrijwilligers. Op deze manier kunnen door mond tot mond reclame vrijwilligers geworven worden. Ook de bestaande klanten kunnen door mond tot mond reclame nieuwe vrijwilligers werven. SPG Langstraat heeft vrijwilligers gekregen door maatschappelijke stagiaires te ontvangen, dit zou voor Liza Janmaat ook een goede optie zijn om aan vrijwilligers te komen. Om de geworven vrijwilligers te behouden wordt geadviseerd om een kleine tegemoetkoming te geven in de vorm van een activiteitendag, wat te eten met alle vrijwilligers of als attentie met kerst, Sinterklaas of een verjaardag.

In de wervingsboodschap moet duidelijk staan voor welke functie vrijwilligers gevraagd worden, welke taken uitgevoerd moeten worden, wat er van de vrijwilliger gevraagd wordt en wat voor vergoeding er tegenover staat. Als laatste is het belangrijk om goed bereikbaar te zijn per telefoon en e-mail en dat de website er verzorgd uit ziet en bijgehouden is. Dat is het visitekaartje van het bedrijf.

4.3 Toekomstige concurrentie

In de omgeving van Snelrewaard zijn verschillende maneges die paardrijden voor mensen met een beperking aanbieden. Een aantal van deze maneges zijn aangesloten bij de FPG maar ook een aantal niet. Hieronder is de toekomstige concurrentie voor Dressuurstal Liza Janmaat weergegeven. Deze maneges zijn eventueel concurrentie omdat ze voldoen aan de eisen die eerder gesteld zijn. De eerste eis is dat de manege op maximaal 60 minuten rijden van Dressuurstal Liza Janmaat is. Verder moeten ze minimaal 10 paarden hebben en minimaal vier rijlessen per week voor mensen met een beperking aanbieden. Ook moet er een gekwalificeerde instructrice lesgeven.

Bij elke manege is aangegeven hoeveel paarden en pony's en hoeveel instructrices ze hebben. Bij de instructrices staat welke opleiding zij gehad hebben. Als eerste worden de maneges besproken die zich bij de FPG hebben aangesloten, daarna de maneges die niet bij de FPG aangesloten zijn. Tot slot volgt een tabel met de maneges in rangorde van meeste toekomstige concurrentie naar minste toekomstige concurrentie.

De subvraag die in dit hoofdstuk beantwoord wordt is:

Wie is de toekomstige concurrent in de omgeving van Dressuurstal Liza Janmaat met betrekking tot het aanbieden van paardrijlessen voor mensen met een beperking?

4.3.1 FPG maneges

De eerste manege die aangesloten is bij de FPG is Ariane de Ranitz in Groenekan. Zij gebruiken de manege van Stal van Brenk. Stal van Brenk heeft 61 paarden en pony's (Stal van Brenk, 2014). Er zijn drie instructrices aanwezig, waarvan er in ieder geval één de Instructeur Paardrijden Gehandicapten (IPG) opleiding gedaan heeft (Ariane de Ranitz, 2012). De manege ligt op ongeveer 37 kilometer van Dressuurstal Liza Janmaat (Google Maps, 2014).

Een andere toekomstige concurrent is de Prinses Máxima manege in Den Dolder. Zij hebben een eigen manege en hebben 19 paarden en pony's (Prinses Máxima manege, 2014^b). Er geven vijf instructrices les met opleidingen variërend van IPG, ORUN en Stichting Bevordering Huifbedrijven (SBH). Verder hebben zij vier therapeuten die de therapeutische paardrijlessen begeleiden. De therapeuten bestaan uit één fysiotherapeut, twee logopedisten en één psycholoog/equicoach (Prinses Máxima manege, 2014^a). De Prinses Máxima manege ligt op ongeveer 43 kilometer van Dressuurstal Liza Janmaat (Google Maps, 2014).

Ook de Lis Hartel manege in Doorn is een toekomstige concurrent. Dit is een eigen manege met 16 paarden en pony's (Lis Hartel, 2014^a). Ze bieden geen lessen aan valide ruiters aan. Het team bestaat uit vier instructrices. Het is niet bekend of ze allemaal IPG opgeleid zijn (Lis Hartel, 2014^b). Aangezien ze aangesloten zijn bij de FPG moet in ieder geval één instructrice de IPG opleiding gedaan hebben. De Lis Hartel manege ligt op ongeveer 45 kilometer van Dressuurstal Liza Janmaat (Google Maps, 2014).

Het Paardendal te Waddinxveen is een grote toekomstige concurrent voor Dressuurstal Liza Janmaat. Ze hebben geen eigen manege, maar gebruiken een reguliere manege. Zij zitten op ongeveer 23 kilometer afstand (Google Maps, 2014). Het Paardendal is aangesloten bij de FPG, wat inhoudt dat zij minstens één IPG opgeleide instructrice of instructeur moeten hebben (Het Paardendal, 2014). Het is niet bekend hoeveel paarden en pony's er precies zijn, maar dit aantal is groter dan 20. Ze zijn een grote toekomstige concurrent omdat ze, naast dat ze aan de gestelde eisen voldoen, zich het dichtst bij Dressuurstal Liza Janmaat bevinden.

Stichting Paardrijden voor Gehandicapten voor Leiden en omstreken is ook een toekomstige concurrent van Dressuurstal Liza Janmaat. De activiteiten vinden plaats op Manege 'Moedig Voorwaarts'. De stichting gebruikt de paarden van de manege. Er zijn in totaal 16 paarden en pony's. Er geven vier instructrices les, waarvan er twee de IPG opleiding gedaan hebben (SPG Leiden, 2014). Stichting Paardrijden voor Gehandicapten voor Leiden en omstreken zit op ongeveer 40 kilometer van Dressuurstal Liza Janmaat (Google Maps, 2014).

Nog een toekomstige concurrent is manege de HartenHoeve in Deil. Zij hebben een eigen manege waar zowel valide ruiters als ruiters met een beperking kunnen paardrijden. Ze beschikken over 95 paarden en pony's. Er is één instructrice die de IPG opleiding gedaan heeft en zij geeft de lessen aan mensen met een beperking (HartenHoeve, 2014). Manege de HartenHoeve bevindt zich op 50 kilometer van Dressuurstal Liza Janmaat (Google Maps, 2014).

De laatste toekomstige concurrent die aangesloten is bij de FPG is de Madurodam manege in Den Haag. Zij hebben een eigen manege. Zij beschikken over elf paarden en pony's. Er wordt les gegeven door drie instructrices die IPG opgeleid zijn (Madurodammanege, 2014). Ze bevinden zich op ongeveer 50 kilometer van Dressuurstal Liza Janmaat (Google Maps, 2014).

4.3.2 Overige maneges

De eerste toekomstige concurrent die niet is aangesloten bij de FPG is manege de Hoekse Gang te Bergambacht. Deze manege is onderdeel van de Gemiva-SVG groep. De Gemiva-SVG groep is een instelling voor mensen met een beperking. Zij ondersteunen mensen met een beperking op het gebied van wonen, werken en vrijetijdsbesteding. Op de manege rijden ook valide ruiters. Er zijn 15 paarden en pony's (De Hoekse Gang, 2014^b). Er wordt les gegeven door een instructrice die een aantekening heeft om les te kunnen geven in de aangepaste paardensport (De Hoekse Gang, 2014^a). De Hoekse Gang zit op ongeveer 20 kilometer afstand van Dressuurstal Liza Janmaat (Google Maps, 2014).

Ook de Prins Willem-Alexander manege te Amsterdam biedt paardrijlessen voor mensen met een beperking aan. Ze hebben een eigen accommodatie die geheel aangepast is voor mensen met een beperking. Ze beschikken over 15 paarden en pony's (Prins Willem-Alexander manege, 2014^b). Er wordt les gegeven door gediplomeerde instructie. Die hebben verschillende opleidingen gedaan; bij de KNHS, de ORUN en bij de FPG. Ze krijgen ook een training bij de manege in de omgang met paarden en mensen, dressuur en training in EHBO bij mens en dier (Prins Willem-Alexander manege, 2014^a). Ze bevinden zich op ongeveer 50 kilometer van Dressuurstal Liza Janmaat (Google Maps, 2014).

Sportclub Gooi en Eemland te Bussum is eveneens een toekomstige concurrent. Ze hebben een eigen manege, waar zowel valide ruiters als ruiters met een beperking paardrijden. Ze hebben 19 paarden en pony's (Sportclub Gooi en Eemland, 2014^b). Er wordt les gegeven door vier gediplomeerde instructrices, er staat echter niet vermeld welke opleiding ze gehad hebben (Sportclub Gooi en Eemland, 2014^a). De manege bevindt zich op ongeveer 56 kilometer van Dressuurstal Liza Janmaat (Google Maps, 2014).

Nog een toekomstige concurrent is manege de Hazelaar te Rotterdam. Zij hebben een eigen manege waar zowel valide ruiters als ruiters met een beperking paard kunnen rijden. Ze beschikken over 24 paarden en pony's (Rijvereniging De Hazelaar, 2014^b). De lessen worden verzorgd door zes instructrices die de IPG opleiding gedaan hebben of vergevorderd zijn met de IPG opleiding (Rijvereniging De Hazelaar, 2014^a). De manege bevindt zich op ongeveer 43 kilometer van Dressuurstal Liza Janmaat (Google Maps, 2014).

Manege Craeyenburch in Nootdorp is een toekomstige concurrent voor Dressuurstal Liza Janmaat. Ze beschikken over een eigen manege. Ze hebben 9 paarden en pony's (Aangepaste Manege Craeyenburch, 2014^a). Er wordt les gegeven door gediplomeerde instructie, waarvan een deel IPG opgeleid is (Aangepaste Manege Craeyenburch, 2014^b). Ze bevinden zich op ongeveer 45 kilometer van Dressuurstal Liza Janmaat. Ondanks dat de manege 9 in plaats van 10 paarden en pony's heeft is ze wel meegenomen bij de toekomstige concurrentie omdat er IPG opgeleide instructie aanwezig is. Daarnaast voldoen ze bijna aan het aantal vereiste paarden en zitten ze niet heel ver bij Dressuurstal Liza Janmaat vandaan (Google Maps, 2014).

In tabel 4 is de toekomstige concurrentie overzichtelijk weergegeven. De bovenste manege is de grootste toekomstige concurrent, van de onderste manege mag de minste concurrentie verwacht worden voor Dressuurstal Liza Janmaat. Deze volgorde van concurrentie is gebaseerd op de uitkomsten van de interviews die gehouden zijn met de verschillende contactpersonen van de instellingen. Hieruit kwamen twee belangrijke punten naar voren, namelijk de reistijd en de FPG. Daarom worden FPG maneges meer als concurrent gezien dan maneges die niet aangesloten zijn bij de FPG. Het tweede punt is dat maneges die dichtbij Dressuurstal Liza Janmaat zitten meer concurrentie opleveren dan maneges die verder weg zitten. De onderzoekers hebben deze volgorde dus bepaald aan de hand van de uitkomsten van de interviews die gehouden zijn met de verschillende contactpersonen van de instellingen.

Toekomstige concurrent	Aantal paarden/pony's	Plaats	Afstand tot Dressuurstal Liza Janmaat
FPG maneges			
Het Paardendal	>20	Waddinxveen	~ 23 km
Ariane de Ranitz	61	Groenekan	~ 37 km
SPG Leiden	16	Leiden	~ 40 km
Prinses Máxima manege	19	Den Dolder	~ 43 km
Lis Hartel manege	16	Doorn	~ 45 km
De HartenHoeve	95	Deil	~ 50 km
Madurodam manege	11	Den Haag	~ 50 km
Niet FPG maneges			
De Hoeksche gang	15	Bergambacht	~ 20 km
Manege de Hazelaar	24	Rotterdam	~ 43 km
Prins Willem Alexander manege	15	Amsterdam	~ 50 km
Sportclub Gooi en Eemland Bussum	19	Bussum	~ 56 km
Manege Craeyenburgh	9	Nootdorp	~ 45 km

Tabel 4: De toekomstige concurrentie voor Dressuurstal Liza Janmaat op volgorde van grootste concurrent naar minste concurrent.

Consequenties wat betreft de concurrentie voor Liza Janmaat

De concurrentie brengt een aantal consequenties voor Liza Janmaat mee. De eerste is dat er in de gemeente Oudewater geen manege is die paardrijlessen voor mensen met een beperking aanbiedt. Dat is een voordeel voor Liza Janmaat. Wel zitten er twee maneges redelijk dicht in de buurt, namelijk op 20 en 23 kilometer afstand. Aan deze maneges zou Liza Janmaat potentiële ruiters kunnen verliezen. Dit gaat dan om potentiële ruiters die qua afstand even ver van Liza Janmaat wonen als van die andere maneges. Wil Liza Janmaat deze ruiters op haar manege laten rijden zal zij ervoor moeten zorgen dat zij wat betreft de lessen deze even duur of goedkoper aan zal moeten bieden. Doet zij dit niet, dan zullen cliënten eerder kiezen voor een goedkopere manege, omdat zij over het algemeen weinig geld ter beschikking hebben. Daarnaast is het voor het binnenhalen en behouden van ruiters belangrijk dat de sfeer goed is. Wanneer dit niet het geval is, zullen ruiters snel weer weggaan en ergens anders gaan rijden. Zij zullen deze ervaring delen met andere potentiële ruiters waardoor mogelijk meer ruiters komen rijden in het geval van een positieve sfeer en zullen de ruiters weg blijven in het geval van een negatieve sfeer. Als laatste is de manier waarop de lessen georganiseerd zijn van belang. Liza Janmaat heeft haar IPG diploma, waardoor zij bevoegd is om paardrijles te geven aan mensen met een beperking. Dit maakt de kwaliteit van haar lessen hoger en maakt dat ze goed georganiseerd zijn. Dit hangt ook af van het enthousiasme van de vrijwilligers. Wanneer deze niet enthousiast zijn, is het voor de ruiter minder leuk om paard te rijden. Wanneer de lessen goed georganiseerd zijn, zullen de ruiters tevreden zijn en reclame maken voor de manege. Als de lessen niet goed georganiseerd zijn, zullen ze eerder naar een andere manege in de buurt gaan en geen, of negatieve, reclame maken.

Conclusie

Uit bovenstaande kan geconcludeerd worden dat in de nabije omgeving van Snelrewaard twee maneges zijn die paardrijlessen voor mensen met een beperking aanbieden. Eén daarvan is een FPG manege, de andere niet. Liza Janmaat zal rekening moeten houden met deze maneges bij het werven van ruiters. Hierbij moet zij denken aan de prijs die ze vraagt voor de lessen en de organisatie van het rijden. Wanneer dit bij een andere manege beter geregeld is, zullen potentiële ruiters daar eerder heen gaan. Er moet gediplomeerde instructie zijn en enthousiaste vrijwilligers om bij de lessen te helpen. Wanneer dit niet het geval is, zullen potentiële ruiters eerder naar een andere manege in de buurt gaan. Naast de twee maneges die het dichtst bij Liza Janmaat zitten, zijn er nog tien maneges die zich binnen een straal van 50 kilometer van Liza Janmaat bevinden en waar eventuele potentiële ruiters naar toe zouden kunnen gaan.

4.4 Succes- en faalfactoren vergelijkbare bedrijven

In dit hoofdstuk worden de succes- en faalfactoren van vergelijkbare bedrijven toegelicht. De subvraag die beantwoord wordt is: *Welke succesfactoren/faalfactoren zijn bij andere vergelijkbare bedrijven bepalend geweest voor het welslagen of mislukken van het aanbieden van paardrijlessen voor mensen met een beperking?*

4.4.1 Succesfactoren

Er is bij drie verschillende maneges onderzocht wat de succesfactoren van deze maneges zijn. Hieruit kwamen verschillende punten naar voren. Het eerste punt wat de maneges succesvol maakt is de bekendheid die ze hebben in de omgeving. Doordat ze bij instellingen, gemeentes en vrijwilligersorganisaties bekend zijn, komen er veel ruiters met een beperking en vrijwilligers op af. Verder zijn de maneges een succes omdat zij een goede samenwerking hebben met de manege voor valide ruiters. Goede communicatie is daarbij zeer belangrijk. De communicatie gaat over de kosten voor het huren van de manege en de paarden, maar ook over geschikte tijden om de lessen voor mensen met een beperking te laten rijden, welke paarden geschikt zijn voor ruiters met een beperking en over de mogelijkheden om de manege aan te passen met de voorzieningen voor mensen met een beperking.

Uiteraard is een goede sfeer ook belangrijk. Als de sfeer op een bedrijf niet goed is, zullen de ruiters niet blijven paardrijden en zullen zij de manege ook niet aanbevelen. Wat de maneges in het begin succesvol heeft gemaakt is dat ze klein begonnen zijn en van daaruit gegroeid zijn.

4.4.2 Faalfactoren

Bij dit onderzoek is geen interview geweest met een manege die begonnen was met paardrijlessen voor mensen met een beperking, maar wat op een flop uitgelopen is. Wel hebben de succesvolle bedrijven suggesties gegeven om te voorkomen dat de paardrijlessen voor mensen met een beperking op een flop uitlopen. De eerste suggestie is dat Liza Janmaat klein moet beginnen. Niet beginnen met een grote wervingsactie voor cliënten, maar beginnen met één of twee lessen in de week. Als dat goed gaat en de cliënten tevreden zijn zal het bedrijf gaan groeien met steeds meer cliënten. De tweede suggestie hangt samen met de eerste en die houdt in dat in het begin niet teveel geld geïnvesteerd moet worden. Het is zonde om veel geld in een project te stoppen als daarna blijkt dat het niet gaat werken en dat het moet stoppen. Ook de laatste suggestie hangt samen met de eerste suggestie. Deze suggestie is dat Liza Janmaat niet teveel moet willen. In het begin zullen er nog niet veel ruiters en vrijwilligers zijn, maar dat komt naar mate de tijd vordert en de lessen een succes zijn.

Conclusie

Uit de interviews met de contactpersonen van vergelijkbare bedrijven is gebleken dat het belangrijk is om bekendheid te krijgen om een succes te maken van de paardrijlessen voor mensen met een beperking. Als de manege geen bekendheid krijgt, zullen potentiële ruiters niet weten dat Liza Janmaat bestaat en zullen zij naar een manege gaan die wel bekend is. Daarnaast is het belangrijk om de valide manege gescheiden te houden van de paardrijlessen voor mensen met een beperking wat betreft het bestuur en afspraken. Zo weet iedereen waar hij of zij aan toe is. Als laatste is een goede sfeer op de manege belangrijk voor het succes. Als de sfeer niet goed is, zullen potentiële ruiters eerder naar een manege gaan waar wel een goede sfeer hangt.

Waar Liza Janmaat voor op moet passen is dat ze niet te groot begint. Bijvoorbeeld door met twee aangepaste lessen in de week te starten. Wanneer dat goed loopt zullen er door mond tot mond reclame en een groeiende bekendheid steeds meer mensen komen paardrijden. Daar hangt mee samen dat Liza Janmaat in het begin niet teveel geld moet investeren. Mocht het geen succes worden, is ze geen kapitaal kwijt. Als laatste moet Liza Janmaat in het begin niet teveel willen. In het begin zullen er misschien twee lessen zijn en een paar vrijwilligers, maar naar mate de tijd vordert en de lessen een succes zijn, zullen er steeds meer ruiters en vrijwilligers bij komen.

4.5 SWOT Analyse

In dit hoofdstuk wordt de SWOT analyse toegelicht. SWOT staat voor Strengths, Weaknesses, Opportunities en Threats. De SWOT geeft antwoord op subvraag 7: *Wat zijn de succes- en faalfactoren van Dressuurstal Liza Janmaat met betrekking tot het aanbieden van paardrijlessen voor mensen met een beperking?*

Er wordt weergegeven wat de sterke en zwakke punten van Dressuurstal Liza Janmaat zijn en welke kansen en bedreigingen er zijn. In tabel 5 staan deze punten weergegeven. Bovenaan de tabel staat of de punten te maken hebben met het bedrijf zelf (intern) of dat het te maken heeft met invloeden van buitenaf (extern). Daarnaast staat aan de linkerkant van de tabel of het om positieve punten gaat of om negatieve punten. Onder de tabel staat beschreven wat met de punten bedoeld wordt.

	Intern	Extern
Positief	Sterke punten S1 In bezit van IPG diploma. S2 Veel ervaring op paardengebied en met lesgeven. S4 Duidelijke website. S3 Klanttevredenheid is goed.	Kansen K1 Inspelen op kwaliteit. K2 Er is een maatschappelijk belang. K3 Bereidheid van huidige ruiters om vrijwilliger te worden bij de aangepaste lessen.
Negatief	Zwakke punten Z1 Geen faciliteiten aanwezig voor mensen met een beperking. Z2 Geen bedrijfsplan. Z3 Geen afsluitbare (binnen)bak. Z4 Weinig aangepaste materialen. Z5 Veel drempels en hobbels in de stalle Z6 Te weinig parkeerplaatsen. Z7 Geen kantine/aparte ruimte voor mensen met een beperking. Z8 De toegangsweg is smal en onoverzichtelijk.	Bedreigingen B1 De potentiële ruiters kunnen de lessen niet betalen. B2 De burens gaan niet akkoord met de bouw van een overdekte rijhal in de straat.

Tabel 5: SWOT-analyse van Dressuurstal Liza Janmaat.

Sterke punten

Het sterkste punt van Dressuurstal Liza Janmaat is dat ze haar diploma van de IPG opleiding reeds behaald heeft. Verder is een sterk punt dat ze een website heeft waar actuele informatie op staat over de manege. Ook zijn de bestaande klanten tevreden over Dressuurstal Liza Janmaat. Als laatste heeft Liza Janmaat veel ervaring op paardengebied; zowel in het zelf rijden, het opleiden van paarden als in het lesgeven.

Zwakke punten

Dressuurstal Liza Janmaat heeft ook zwakke punten. Het eerste zwakke punt is dat ze geen faciliteiten heeft voor mensen met een beperking. Hierbij gaat het om een opstapperron, een tillift en aangepaste toiletten. Ook heeft ze weinig aangepaste materialen zoals aangepaste zadels, speciale singels met dekje waar je op kunt zitten en aangepaste teugels zoals kleurenteugels en een éénhandsteugel. Daarnaast zijn er veel drempels en hobbels op het terrein en naar de stallen, waardoor het terrein niet rolstoelvriendelijk is. Dat bovenstaande punten van belang zijn is gebleken uit de interviews met de instellingen. De instellingen hebben aangegeven dat de cliënten die paardrijden aangepast materiaal nodig hebben om te kunnen paardrijden. Ook zijn een aantal cliënten moeilijk ter been. Dan is het niet handig als er veel drempels of hobbels op het terrein zijn. Verder is er geen binnenbak, waardoor het niet altijd mogelijk is voor mensen met een beperking om paard te rijden. Dat komt ofwel doordat de buitenbak niet te berijden is vanwege vorst en sneeuw of omdat het buiten te koud is voor de ruiters met een beperking. Tevens zijn er niet voldoende parkeerplaatsen, zodat er niet veel mensen tegelijk kunnen komen. Er is geen kantine of aparte ruimte aanwezig waar de ruiters of begeleiders kunnen zitten tijdens het wachten of kijken naar het rijden van de ruiters. Verder heeft Liza Janmaat geen bedrijfsplan, waardoor het verkrijgen van een vergunning voor het verbouwen van de manege nog niet mogelijk is. Tot slot is de toegangsweg naar de manege erg smal en onoverzichtelijk, wat voor sommige mensen een reden zou kunnen zijn om niet naar de manege te komen.

Kansen

Steeds meer mensen vinden een goede kwaliteit van de paardrijlessen voor mensen met een beperking belangrijk. Door in te spelen op deze kwaliteit kan Liza Janmaat meer ruiters werven voor haar paardrijlessen.

Een andere kans is dat paardrijlessen aanbieden voor mensen met een beperking van maatschappelijk belang is. Mensen met een beperking komen op een reguliere manege paardrijden waarbij ze interactie hebben met mensen zonder beperking. Dit geldt zowel voor de valide ruiters die op de manege rijden als voor de vrijwilligers die de lessen begeleiden. Tegelijk is het voor de valide ruiters een mooie manier om te leren omgaan met mensen met een beperking. Dat het voor ruiters met een beperking leuk is om samen met valide ruiters te rijden kwam ook naar voren in de interviews met andere maneges. Zij hebben aangegeven dat de ruiters, zowel valide als met een beperking, het leuk vinden om met elkaar in contact te komen.

Verder is het een kans dat de ruiters van de reguliere manege als vrijwilligers kunnen gaan helpen bij de paardrijlessen voor mensen met een beperking. Hierbij is het mogelijk dat de bestaande ruiters en vrijwilligers door mond tot mond reclame nieuwe vrijwilligers werven. Dat deze mogelijkheid groot is blijkt uit de interviews met vergelijkbare bedrijven, zij gaven aan dat mond tot mond reclame een goede manier is om vrijwilligers te werven.

Bedreigingen

Een bedreiging voor Liza Janmaat is dat de burens het niet zien zitten dat er een overdekte rijhal komt. Wanneer er meerdere burens zijn die dit niet willen is de kans aanwezig dat er geen vergunning verleend wordt voor het verbouwen van de manege. Burens kunnen tegen deze uitbreiding zijn omdat het een verstoring van het straatbeeld is of omdat ze verwachten dat het te druk wordt op de weg doordat het aantal ruiters op de manege toeneemt. Een andere bedreiging is dat de cliënten de prijs voor een paardrijles niet kunnen betalen, waardoor er geen cliënten naar de manege komen voor de aangepaste paardrijlessen.

Sterke punten – kansen

Liza Janmaat heeft haar diploma van de IPG opleiding gehaald (sterkte). Daarmee is ze bevoegd om paardrijlessen voor mensen met een beperking aan te bieden wat een hoge kwaliteit van de lessen (kans) garandeert.

De klanttevredenheid is goed (sterkte) waardoor huidige ruiters sneller vrijwilliger zullen worden bij de aangepaste lessen (kans).

Sterke punten – bedreigingen

Doordat Liza Janmaat in het bezit is van het IPG diploma, zij veel ervaring heeft op het gebied van lesgeven en de klanttevredenheid goed is (sterkte) kan zij haar lessen te duur maken, waardoor het voor potentiële ruiters niet te betalen is (bedreiging).

Zwakke punten – kansen

Wanneer de zwakke punten aangepakt worden (zwakte), is de kwaliteit van Dressuurstal Liza Janmaat een stuk hoger (kans).

Wanneer de zwakke punten aangepakt worden (zwakte), komen er waarschijnlijk meer ruiters met een beperking rijden bij Dressuurstal Liza Janmaat. Hierdoor wordt het maatschappelijk belang groter (kans), omdat er interactie plaatsvindt tussen mensen met en zonder beperking.

Zwakke punten – bedreigingen

Wanneer de burens bezwaar maken tegen de bouw van een overdekte rijhal (bedreiging) kan de manege niet aangepast worden zodat deze niet toegankelijk is voor mensen met een beperking (zwakte).

Bedreigingen - Kansen

Wanneer de burens bezwaar maken tegen de bouw van een overdekte rijhal (bedreiging) kan Liza Janmaat haar manege niet aanpassen en daarmee niet inspelen op kwaliteit (kans).

Omdat potentiële ruiters met een beperking de paardrijlessen niet kunnen betalen (bedreiging) is er geen maatschappelijk belang (kans) bij de manege.

Conclusie

Uit deze SWOT-analyse blijkt dat Dressuurstal Liza Janmaat een aantal sterke punten heeft, maar dat er ook nog veel moet gebeuren voordat het bedrijf aantrekkelijk is voor mensen met een beperking om te komen paardrijden. Haar sterke punten zijn dat ze veel ervaring heeft in lesgeven en dat ze haar IPG diploma gehaald heeft, wat haar bevoegd maakt om les te geven aan mensen met een beperking. Er zijn echter ook nog een aantal punten waarop de manege aangepast moet worden zodat deze toegankelijk is voor mensen met een beperking, dit zijn nu nog zwakke punten. Kansen voor Liza Janmaat zijn dat zij kan inspelen op kwaliteit, de uitbreiding een maatschappelijk belang heeft en dat haar bestaande klanten eventueel vrijwilliger willen worden bij de aangepaste lessen.

Mogelijke bedreigingen zijn dat potentiële ruiters de lessen niet kunnen betalen en dat de burens niet akkoord gaan met de verbouwing van de manege.

4.6 Dressuurstal Liza Janmaat en de FPG

In dit hoofdstuk wordt beschreven wat Liza Janmaat moet doen om zich aan te sluiten bij de vereniging Federatie Paardrijden Gehandicapten en of dit een meerwaarde is voor haar manege. Algemene informatie over de FPG is te vinden in de bijlage. Hierin staan ook de missie en doelstelling van de FPG. Dit hoofdstuk geeft antwoord op de laatste subvraag: *wat zijn de eisen van de vereniging Federatie Paardrijden Gehandicapten met betrekking tot het aanbieden van paardrijlessen voor mensen met een beperking?*

4.6.1 Lid worden van de FPG

Om je als manege aan te willen sluiten bij de FPG moet je aan een aantal eisen en voorwaarden voldoen. Deze eisen en voorwaarden zijn onderverdeeld in vier groepen: organisatie, organisatie van het rijden, medewerkers en accommodatie en bedrijfsmiddelen. De eisen en voorwaarden zijn ondergebracht in een ledenhandvest (FPG, 2013^d). Het complete handvest is te vinden in bijlage II. Een aantal eisen en voorwaarden waar Liza Janmaat aan moet voldoen voordat zij zich kan aansluiten bij de FPG worden hieronder per groep beschreven.

Organisatie

Liza Janmaat moet een stichting of vereniging oprichten voor het paardrijden voor mensen met een beperking. Dit is niet alleen een eis van de FPG, het is ook nodig voor de juiste afhandeling van financiën en verzekeringen. Verder moet Liza Janmaat ten minste 500 ruiterslessen per jaar aanbieden om lid te mogen worden van de FPG. Dit komt neer op ongeveer tien ruiters per week (FPG, 2013^d).

Organisatie van het rijden

Liza Janmaat voldoet al aan de eis dat de paardrijlessen voor mensen met een beperking gegeven dienen te worden door een bevoegd instructeur, zij is namelijk zelf Instructeur Paardrijden Gehandicapten. Een andere eis van de FPG is dat ruiters pas toegelaten worden na goedkeuring van de behandelend of adviserend arts. De relevante medische gegevens moeten worden opgevraagd en dienen schriftelijk vastgelegd te worden. Het lesgeven moet planmatig en met regelmatige verslaglegging gebeuren. De gebruikte paarden, tuigen, hulpmiddelen en groepsgrootte moeten afgestemd zijn op de behoeften van de ruiter. De groepsgrootte is bij voorkeur niet groter dan zes ruiters. Aangezien Liza Janmaat al geruime tijd paardrijles geeft en de groepsgrootte op dit moment ook maximaal zes ruiters is, voldoet Liza Janmaat al aan deze eis. Verder moeten er duidelijke veiligheidsprocedures en gedragsprotocollen worden opgesteld en deze moeten voor iedereen duidelijk zijn en worden nageleefd (FPG, 2013^d).

Medewerkers

Een bevoegd instructeur bezit een IPG diploma wat door de FPG/KNHS is verstrekt. Liza Janmaat heeft dit diploma in 2013 behaald. Medewerkers, vrijwilligers en instructeurs moeten in de gelegenheid worden gesteld bijscholingen te volgen op relevante terreinen en er moet een schriftelijke overeenkomst zijn tussen hen en Liza Janmaat. Ook moet er een WA-verzekering afgesloten worden ten behoeve van de medewerkers en vrijwilligers (FPG, 2013^d).

Accommodatie en bedrijfsmiddelen

De manege hoe die op dit moment is voldoet niet aan de kwaliteitseisen van de FPG, een verbouwing is daarom noodzakelijk. Er moet onder andere een (overdekte) afsluitbare rijbaan aanwezig zijn en alle gebouwen en terreinen dienen toegankelijk en veilig te zijn voor mensen met een beperking. Van de gebouwen en terreinen waar de activiteiten plaatsvinden, moet een risico-inventarisatie gemaakt worden. Voordat Liza Janmaat paardrijden voor mensen met een beperking kan aanbieden dienen er geschikte paarden en pony's te komen. Deze moeten voldoende worden getraind en regelmatig beoordeeld worden op geschiktheid, conditie en gezondheid. Er moeten ook voldoende geschikte

hulpmiddelen en harnachement aangeschaft worden die voldoen aan de gestelde eisen voor kwaliteit en veiligheid (FPG, 2013^d).

4.6.2 Meerwaarde van de FPG

Voor een manege heeft het een aantal voordelen om zich aan te sluiten bij de FPG. Het eerste voordeel is dat leden van de FPG het recht hebben om een FPG-lidmaatschapsbord te plaatsen, deze wordt verstrekt in bruikleen bij aanvang van het lidmaatschap. Hierdoor is het gemakkelijk voor buitenstaanders om te zien dat de manege lid is van de FPG. Ook laat je hiermee zien dat je aan de benodigde kwaliteitseisen voldoet. Daarnaast kunnen leden altijd een beroep doen op leden van het landelijk bestuur voor overleg, advies of begeleiding omtrent paardrijden voor mensen met een beperking (FPG, 2013^d).

Verder is uit de interviews met de contactpersonen van de instellingen naar voren gekomen dat zij het als een meerwaarde zien wanneer een manege is aangesloten bij de FPG. Dit omdat er dan aan bepaalde kwaliteitseisen voldaan moet zijn. Hierdoor heb je de zekerheid dat een FPG manege voldoet aan bepaalde eisen wat betreft veiligheid en voorzieningen. Ook door vergelijkbare succesbedrijven wordt geadviseerd om je als manege voor mensen met een beperking aan te sluiten bij de FPG. Op die manier kom je makkelijker in contact met andere maneges en besturen van maneges, en kun je informatie uitwisselen.

Conclusie

Liza Janmaat moet een aantal dingen aanpassen alvorens zij kan toetreden tot de FPG. Zij zal een stichting of vereniging moeten starten voor de aangepaste lessen en ten minste 500 aangepaste ruiterslessen per jaar aan moeten kunnen bieden. Liza Janmaat moet van alle ruiters de relevante medische gegevens schriftelijk vastgelegd hebben. Het lesgeven dient planmatig te gebeuren met regelmatige verslaglegging. De gebruikte paarden, tuigen, hulpmiddelen en groepsgrootte moeten zijn afgestemd op de behoeften van de ruiter. Ook moeten de veiligheidsprocedures en gedragsprotocollen bekend zijn bij medewerkers, vrijwilligers en ruiters en worden nageleefd. Medewerkers en vrijwilligers moeten in de gelegenheid worden gesteld bijscholing te volgen en er moet een schriftelijke overeenkomst zijn tussen hen en Liza Janmaat. Ook moet er een WA-verzekering afgesloten worden voor de medewerkers en vrijwilligers. Er moet een afsluitbare rijbaan komen en alle gebouwen en terreinen dienen toegankelijk en veilig te zijn voor mensen met een beperking. Tot slot moeten er geschikte paarden en pony's komen en dienen er hulpmiddelen en harnachement aangeschaft te worden voor de aangepaste lessen. Liza Janmaat voldoet al wel aan de eis dat de aangepaste lessen door een IPG'er gegeven moeten worden. Instellingen en vergelijkbare bedrijven zien het wel als een meerwaarde om lid van de FPG te zijn.

4.7 Scenario's

In dit hoofdstuk wordt het meest gunstige en het meest ongunstige scenario voor Liza Janmaat toegelicht. Het meest gunstige scenario houdt in dat de paardrijlessen voor mensen met een beperking een succes worden en het meest ongunstige scenario houdt in dat de lessen geen succes worden.

Meest gunstige scenario

In het meest gunstige scenario komen er twee instellingen met een aantal cliënten bij Dressuurstal Liza Janmaat paardrijden. Hiermee kan zij dan minstens twee lessen van een uur vullen. In een les zitten maximaal zes ruiters. Liza Janmaat heeft voldoende vrijwilligers beschikbaar om de cliënten te begeleiden met opzadelen en opstappen, met het rijden en met het afstappen en afzadelen van de paarden. Ze heeft minimaal zes vrijwilligers nodig, die dan bij twee lessen in de week komen begeleiden. Wanneer de vrijwilligers slechts eenmaal in de week komen begeleiden heeft ze er twaalf nodig. Liza Janmaat werkt aan naamsbekendheid door haar gezicht te laten zien op evenementen en zich bekend te maken bij instellingen en bij de gemeentes Oudewater, Gouda en Utrecht. Doordat ze haar gezicht vaak laat zien, krijgen mensen vertrouwen in het bedrijf. Er is een goede sfeer gecreëerd en de cliënten hebben het naar hun zin. Dit resulteert in positieve mond tot mond reclame van zowel de ruiters als de vrijwilligers, wat weer nieuwe ruiters en vrijwilligers oplevert. Hierdoor komen de potentiële ruiters naar Dressuurstal Liza Janmaat om paard te rijden en gaan ze niet naar de concurrent. Nadat Liza Janmaat haar manege heeft aangepast, voldoet zij aan de eisen van de FPG en mag zij zich bij de FPG aansluiten. Hierdoor mag de manege het keurmerk van de FPG dragen en voldoet zij aan de gevraagde kwaliteit.

Meest ongunstige scenario

Het meest ongunstige scenario is dat er geen ruiters komen paardrijden bij Dressuurstal Liza Janmaat. De instellingen hebben besloten om bij een manege te gaan rijden die dichterbij is, of helemaal niet te gaan paardrijden. Naast dat er geen ruiters zijn die komen rijden heeft zij ook geen aanmeldingen gehad voor vrijwilligers. Door deze tegenslagen heerst er een negatieve sfeer op de manege. Doordat er geen mond tot mond reclame wordt gemaakt door ruiters en vrijwilligers en door de negatieve sfeer gaan potentiële ruiters naar de concurrent in plaats van naar Liza Janmaat. Verder doet Liza Janmaat niet haar best om naamsbekendheid op te bouwen en laat haar gezicht onvoldoende zien op evenementen. Ook maakt ze zich niet bekend bij instellingen en de gemeentes Oudewater, Gouda en Utrecht. Als laatste voldoet Liza Janmaat niet aan de eisen van de FPG en mag zich dan ook niet bij hun aansluiten.

Conclusie

Uit deze beide scenario's kan geconcludeerd worden dat er verschillende punten zijn die belangrijk zijn voor het laten welslagen of floppen van de paardrijlessen voor mensen met een beperking. Een aantal punten zijn beïnvloedbaar door Liza Janmaat zelf, maar een aantal andere punten zijn afhankelijk van de omgeving. Liza Janmaat kan zelf zorgen voor het creëren van een goede sfeer op het bedrijf. Ook kan zij er zelf voor zorgen dat haar bedrijf naamsbekendheid krijgt in de omgeving. Zij kan actief op zoek gaan naar ruiters en vrijwilligers, maar of er ruiters en vrijwilligers komen is met name afhankelijk van de potentiële ruiters en vrijwilligers zelf. Voor de ruiters hangt dit af van een aantal factoren die eerder in hoofdstuk 4.1 besproken zijn. De belangrijkste punten zijn afstand tot de manege, het vervoer en de financiën. Of potentiële ruiters naar Liza Janmaat komen of dat ze naar de concurrent gaan hangt samen met deze punten, maar ook met de sfeer die gecreëerd wordt en of de lessen goed georganiseerd zijn. Liza Janmaat kan zelf aan de slag gaan met de eisen van de FPG. Het is bekend welke eisen gesteld worden en Liza Janmaat weet zelf het beste aan welke eisen ze wel of niet voldoet. Het is van haar afhankelijk of ze de benodigde aanpassingen gaat doen of niet.

5. Discussie

In dit hoofdstuk wordt beschreven wat tijdens dit onderzoek anders ging dan verwacht en hoe dat een volgende keer anders aangepakt kan worden.

Wanneer dit onderzoek opnieuw gedaan zou worden, zou de onderzoekspopulatie voor potentiële ruiters groter genomen moeten worden. Nu zijn alleen instellingen in de omgeving van Snelrewaard meegenomen; een volgende keer zouden ook scholen en particulieren meegenomen kunnen worden in het onderzoek. Op deze manier kunnen meer en gevarieerdere resultaten verkregen worden dan nu het geval is. Doordat de populatie groter wordt, is de kans op interviews groter. Daardoor zijn er ook meer resultaten. Dat de resultaten daardoor gevarieerder zijn komt doordat ouders eventueel andere belangen kunnen hebben dan instellingen. Dit geldt ook voor scholen. Door deze drie groepen allemaal mee te nemen wordt een completer beeld geschetst van wat belangrijk is voor potentiële ruiters.

Ook het verbreden van de doelgroep zou meer potentiële ruiters kunnen opleveren. In dit onderzoek zijn alleen mensen met een verstandelijke beperking meegenomen als potentiële ruiters omdat het onderzoek anders te groot werd, maar wanneer meer doelgroepen meegenomen zouden worden is de kans op meer geïnteresseerden ook groter. Hiermee wordt bedoeld dat ook mensen met een lichamelijke beperking, mensen met een meervoudige beperking en mensen met een psychische stoornis meegenomen worden in het onderzoek. Bij elke beperking zijn andere dingen van belang. Hierbij kan gedacht worden aan ander materiaal, maar ook vervoer, de grootte van de groep en het aantal begeleiders dat nodig is. Door meerdere doelgroepen te betrekken bij het onderzoek is de kans op meer geïnteresseerden groter, alleen al door het feit dat er meer mensen geïnterviewd worden.

Er zou voor gekozen kunnen worden om instellingen te benaderen die verder weg zitten. Hierbij is de kans op een hogere respons groter, maar de kans is ook groter dat de informatie die verkregen wordt minder relevant is omdat zij waarschijnlijk niet paard gaan rijden bij Dressuurstal Liza Janmaat, maar bij een manege die dichterbij de instelling is.

Doordat er weinig reacties kwamen van instellingen zijn er minder interviews geweest dan de onderzoekers verwacht hadden. Er zijn 25 instellingen aangeschreven, waarvan er drie bereid waren deel te nemen aan een interview. Andere instellingen die wel gereageerd hebben, maar niet deel wilden nemen aan het interview hebben daarvoor als reden gegeven dat ze geen interesse hadden in een interview omdat er al cliënten ergens anders paardreden of dat de cliënten geen interesse hebben in paardrijden. De onderzoekers denken dat de instellingen ook niet mee wilden werken omdat het onderzoek in een drukke periode, rond kerst en oud en nieuw, plaatsvond en de instellingen daarom geen tijd hadden of vrij wilden maken voor het afnemen van een interview.

Om een hogere respons te krijgen, en daardoor meer interviews, zouden de onderzoekers de instellingen kunnen bellen in plaats van mailen. Op deze manier moeten de instellingen reageren en heb je een lagere non-respons. Ze kunnen dan nog wel zeggen dat ze niet mee willen doen aan het onderzoek, maar dan kun je als onderzoeker doorvragen waarom ze dat niet willen en eventueel enkele vragen telefonisch beantwoord krijgen.

Dat financiën een struikelblok zijn is gebleken uit de interviews met de instellingen. De onderzoekers hebben uitgezocht hoe het zit met het betalen van de paardrijlessen uit het pgb. Dit blijkt niet mogelijk te zijn. Alleen de begeleider van de cliënt kan uit het pgb betaald worden, de paardrijlessen zelf niet. Dit is wettelijk vastgelegd en zal bij een volgend onderzoek ook een struikelblok zijn.

Dat het moeilijk is om aan vrijwilligers te komen staat bij alle andere maneges die de onderzoekers gesproken hebben vast. Op dit moment zijn er door de economische crisis meer vrijwilligers beschikbaar, maar er wordt verwacht dat dit zal verminderen wanneer de arbeidsmarkt weer aantrekt. Verder is gezocht naar manieren om aan vrijwilligers te komen. Het antwoord daarop is verkregen door gesprekken te voeren met andere bedrijven, wat naar de mening van de onderzoekers de beste manier is. Zij hebben al ervaring met het werven van vrijwilligers en kunnen daardoor vertellen hoe ze eraan komen en wat goede of minder goede manieren zijn. Verder zijn door informatie te verzamelen een aantal suggesties verzameld voor het werven van vrijwilligers en het opstellen van een vacature. Dit vonden de onderzoekers nuttig.

Voor de concurrentie is gekeken naar de omgeving van Snelrewaard. De afstand van een uur rijden was precies goed. Uit gesprekken met instellingen is gebleken dat zij maximaal een half uur willen rijden naar vrijetijdsbesteding. Als je vanuit hun kijkt kunnen ze ook de andere kant op, wat maakt dat de concurrentie zich op maximaal een uur rijden van Liza Janmaat kan bevinden. Deze afstand was dus goed ingeschat. Bij een volgende keer zou deze afstand ook zo genomen kunnen worden.

Het hoofdstuk over vergelijkbare bedrijven is tot stand gekomen door het houden van interviews. De onderzoekers vonden dit een goede manier om data te verzamelen. De vergelijkbare bedrijven hebben al ervaring in het opzetten en het reilen en zeilen van paardrijlessen voor mensen met een beperking. Daardoor weten zij wat de lessen een succes maakt en wat ervoor kan zorgen dat het een flop wordt.

Voor de SWOT-analyse is gekeken naar het bedrijf van Liza Janmaat op dit moment. De onderzoekers hebben zelf gekeken wat er goed was op het bedrijf en wat eventueel aangepast zou moeten worden.

Op de website van de FPG staat duidelijk vermeld wat de eisen zijn voor een manege om zich bij de FPG aan te kunnen sluiten. Daardoor was het hoofdstuk FPG goed te maken. Door de eisen te bekijken is ook duidelijk geworden wat Liza Janmaat nog moet doen om zich aan te kunnen sluiten bij de FPG. Voor een volgende keer zijn er geen verbeterpunten voor het verzamelen van deze data.

Als laatste zijn de scenario's aan bod gekomen. Deze scenario's zijn voortgekomen door alle punten die van belang zijn te gebruiken. Het meest gunstige scenario is dan dat alle punten het beste resultaat krijgen met als eindresultaat een goed lopende manege met een goede sfeer en veel ruiters en vrijwilligers. Het meest ongunstige scenario is verkregen door van alle punten het minst goede resultaat te nemen en dat bij elkaar te zetten. Deze methode is door de onderzoekers als zeer positief ervaren en wordt dan ook voor een volgende keer aangeraden.

Andere literatuur over een reguliere manege uitbreiden met paardrijlessen voor mensen met een beperking is niet gevonden. Er is dus niet bekend of de uitkomsten van dit onderzoek overeen komen met andere onderzoeken of dat de uitkomsten afwijken.

6. Conclusie

In de conclusie wordt de hoofdvraag van het onderzoek beantwoord. De hoofdvraag luidt: *In hoeverre is het haalbaar voor Dressuurstal Liza Janmaat om, naast de bestaande manege, paardrijlessen voor mensen met een beperking aan te bieden?* Om deze hoofdvraag te kunnen beantwoorden, wordt gebruik gemaakt van de conclusies die uit de subvragen zijn gekomen. Hier wordt eerst een korte samenvatting van gegeven.

Er is niet veel animo vanuit instellingen voor de aangepaste paardrijlessen bij Dressuurstal Liza Janmaat. Bovendien kunnen cliënten vanuit de instellingen pas komen paardrijden wanneer de manege aan een aantal voorwaarden voldoet. Er is wel een kans dat er meer animo voor het paardrijden komt wanneer er daadwerkelijk aangepaste paardrijlessen aangeboden worden. Het bedrijf kan dan groeien door mond tot mond reclame.

Wat het werven van vrijwilligers betreft zijn er verschillende mogelijkheden om aan vrijwilligers te komen. Liza Janmaat kan zich aansluiten bij vrijwilligersorganisaties. Verder kan zij haar bestaande klanten werven als vrijwilliger. Daarnaast kan zij zoveel mogelijk haar gezicht te laten zien en vertellen dat ze op zoek is naar vrijwilligers. In de nabije omgeving van Dressuurstal Liza Janmaat bevinden zich twee maneges die paardrijlessen voor mensen met een beperking aanbieden. Eén daarvan is een FPG manege, de andere niet. Liza Janmaat zal rekening moeten houden met deze maneges bij het werven van ruiters met betrekking tot de prijs voor een les, enthousiaste vrijwilligers en de organisatie van de paardrijlessen. Wanneer dit bij een andere manege beter geregeld is, zullen potentiële ruiters daar eerder heen gaan. Om succesvol te worden is het belangrijk om bekendheid te krijgen. Dit is een advies van vergelijkbare bedrijven. Daarnaast is het belangrijk om de valide manege gescheiden te houden van de paardrijlessen voor mensen met een beperking wat betreft het bestuur en afspraken. Ook een goede sfeer is van belang. Waar Liza Janmaat voor uit moet kijken is dat ze niet te groot begint en in het begin niet teveel geld investeert. Uit de SWOT-analyse blijkt dat de sterke punten van Liza Janmaat zijn dat ze al veel ervaring heeft in lesgeven en dat ze haar IPG diploma gehaald heeft. Echter is een zwak punt dat, voordat er aangepaste paardrijlessen gegeven kunnen worden, de manege grondig verbouwd moet worden. Ook zal Liza Janmaat een aantal dingen moeten aanpassen en regelen alvorens zij tot de FPG mag toetreden. Of de uitbreiding van de manege een succes wordt, hangt af van een aantal dingen. Dit is uitgedacht in een gunstig scenario en een ongunstig scenario.

Er kan geconcludeerd worden dat het haalbaar is voor Dressuurstal Liza Janmaat om paardrijlessen voor mensen met een beperking aan te bieden, mits zij een grotere bekendheid krijgt dat zij paardrijlessen voor mensen met een beperking aanbiedt. Het spreekt voor zich dat er geen ruiters komen rijden wanneer het niet bekend is dat Liza Janmaat deze lessen aanbiedt.

Het doel van het onderzoek is behaald, de onderzoekers geven Liza Janmaat door middel van dit onderzoeksrapport inzicht over de kansen en mogelijkheden om paardrijlessen voor mensen met een beperking toe te voegen aan de bestaande lessen voor valide ruiters.

7. Aanbevelingen

Om de uitbreiding van de valide manege naar een manege waar mensen met een beperking kunnen paardrijden een succes te maken, worden een aantal dingen geadviseerd. Deze adviezen worden per subvraag weergegeven.

Het wordt aanbevolen dat Liza Janmaat voor haar paardrijlessen voor mensen met een beperking een prijs rekent tussen de €13,00 en €15,00 per les van een uur. Uit de interviews is naar voren gekomen dat dit een reëel bedrag is. Ook zijn haar lessen dan ongeveer even duur als die van de concurrent, wat maakt dat de prijs van een paardrijles geen reden voor cliënten is om naar de concurrent te gaan. Ook wordt geadviseerd om een groepstarief aan te bieden. Sommige instellingen hebben hier voordeel bij en zullen dan eerder voor Dressuurstal Liza Janmaat kiezen. Het groepstarief houdt in dat er bijvoorbeeld voor vier ruiters betaald wordt, maar dat het niet uitmaakt welke ruiters er komen.

Wat betreft het vervoer wordt aanbevolen dat Liza Janmaat niet zelf voor vervoer gaat zorgen. De meeste instellingen hebben namelijk zelf de beschikking over een busje waarmee zij naar de manege kunnen komen. Een eigen busje aanschaffen is tevens een dure investering. Liza Janmaat kan later altijd nog besluiten om een busje te kopen, mocht het bedrijf goed lopen en hier vraag naar zijn. Wanneer de manege verbouwd wordt, is het handig om de wensen van de cliënten hierin mee te nemen. Er wordt aanbevolen dat er een aparte ruimte gebouwd wordt waar de cliënten kunnen wachten voor en na de paardrijles en waar de aangepaste materialen opgeslagen kunnen worden. Ook wordt aanbevolen om een aangepast of ruim toilet te bouwen. Liza Janmaat heeft nog weinig aangepaste materialen wat betreft het harnachement. Daarom wordt aanbevolen om aangepaste materialen aan te schaffen. Als Liza Janmaat net start is het niet zinvol om gelijk al het mogelijke aangepaste materiaal aan te schaffen, maar bijvoorbeeld een klittenbandzadel en kleurenteugels.

Wat betreft het werven van vrijwilligers wordt aanbevolen om in eerste instantie de huidige klanten te benaderen of zij interesse hebben om vrijwilliger te worden. Daarnaast wordt aanbevolen dat Liza Janmaat zich aansluit bij de vrijwilligersorganisaties van zowel de gemeente Gouda als de gemeente Utrecht. Er wordt Liza Janmaat aanbevolen om zich bij beide gemeenten aan te sluiten bij vrijwilligersorganisaties omdat zij qua locatie in het midden zit. Daarnaast is daarmee de kans op vrijwilligers groter. Om de vrijwilligers te houden wordt aanbevolen om een dag ter afsluiting of start van het seizoen te organiseren voor alle vrijwilligers. Op deze dag kan dan een activiteit plaatsvinden en gezamenlijk wat gegeten worden. Dit kan dienen als tegemoetkoming voor de vrijwilligers van hun inzet, maar is bovenal gezellig. Verder wordt aanbevolen om met kerst een kleine attentie te geven.

Met betrekking tot de toekomstige concurrentie wordt aanbevolen om te zorgen voor een zo optimaal mogelijke kwaliteit van de lessen. Wanneer dit bij Liza Janmaat beter is dan bij andere maneges is zij de concurrentie een stapje voor en zullen ruiters eerder bij haar komen rijden dan bij de concurrent. Liza Janmaat heeft de IPG opleiding gedaan, wat maakt dat zij gekwalificeerd is om les te geven aan mensen met een beperking. Naast de instructie, wordt aanbevolen dat Liza Janmaat eventuele vrijwilligers selecteert op geschiktheid voor het werk, maar ook op enthousiasme. Enthousiaste vrijwilligers bevorderen het rijplezier van de cliënten. Dat dit belangrijk is, is ook gebleken uit de interviews met de instellingen. Daarnaast wordt aanbevolen om goed materiaal aan te schaffen, niet alleen met betrekking tot het harnachement zoals hierboven al beschreven is, maar ook met betrekking tot een opstapperron. Ook wordt aanbevolen dat Liza Janmaat haar naamsbekendheid vergroot. Op deze manier zullen meer cliënten bekend worden met het bedrijf en groeit het vertrouwen. Om de kwaliteit van de manege, de lessen en de organisatie te waarborgen wordt aanbevolen dat Liza Janmaat zich aansluit bij de FPG. Voordat Liza Janmaat zich aan kan sluiten bij de FPG moet zij nog aan verschillende eisen voldoen. Er wordt dan ook aanbevolen dat zij aan deze punten gaat werken. Wanneer zij aangesloten is, draagt zij een kwaliteitskeurmerk waaraan

mensen kunnen zien dat de paarden en de lessen bij haar op de manege op een goede manier verzorgd worden en dat er op een goede manier met de medewerkers, de vrijwilligers, de cliënten en met de organisatorische kant omgegaan wordt.

Omdat Liza Janmaat een startende manege is op het gebied van paardrijlessen voor mensen met een beperking wordt aanbevolen dat zij klein begint, dus in het begin niet gaat verbouwen en teveel geld investeren. Zij kan het beste beginnen met twee aangepaste lessen per week voor ruiters met een lichte beperking. Dit is naar voren gekomen uit de interviews met vergelijkbare bedrijven. Zij hebben ervaring met het opzetten van paardrijlessen voor mensen met een beperking en weten hoe dit in zijn werk gaat. Wanneer de lessen eenmaal gestart en een succes zijn, zullen er steeds meer ruiters bijkomen en zal het bedrijf groeien.

Als laatste wordt met betrekking tot de SWOT-analyse aanbevolen om de zwakke punten aan te pakken. Wanneer deze punten van zwak naar sterk veranderen, maakt dat de kwaliteit van de manege beter.

Er wordt aanbevolen dat Liza Janmaat een afsluitbare, overdekte rijhal gaat bouwen. Wanneer ze dit doet wordt aanbevolen om bij de rijhal direct een aangepast toilet en een kantine te bouwen waar cliënten voor en na de paardrijles kunnen wachten en waar de aangepaste materialen opgeslagen kunnen worden. Verder wordt aanbevolen dat er parkeerplaatsen aangelegd worden. Op dit moment is er geen ruimte om meerdere bezoekers hun auto te laten parkeren, laat staan één of meerdere busjes. Ook wordt aanbevolen dat het terrein vrij gemaakt wordt van drempels en kuilen, zodat ook mensen in een rolstoel overal kunnen komen.

Literatuurlijst

- Aangepaste Manege Craeyenburch (2014^a). De paarden. Gevonden op 16 januari 2014, op manegecraeyenburch.ipsedebruggen.nl
- Aangepaste Manege Craeyenburch (2014^b). Medewerkers. Gevonden op 16 januari 2014, op manegecraeyenburch.ipsedebruggen.nl
- Aangepast Paardrijden "Bij Jet" (2014). Afbeelding voorblad. Gevonden op 31 januari 2014, op www.bijjet.eu
- Ariane de Ranitz (2012). Medewerkers. Gevonden op 15 januari 2014, op www.arianederanitz.nl
- Baarda, D.B, & de Goede, M.P.M. (2006). Basisboek Methoden en Technieken. Houten: Wolters-Noordhoff Groningen
- CBS (2012). Statline: Mobiliteit in Nederland; vervoerwijzen en motieven. Gevonden op 18 oktober 2013, op www.statline.cbs.nl
- De Hoekse Gang (2014^a). Medewerkers. Gevonden op 16 januari 2014, op www.gemiva-svg.nl
- De Hoekse Gang (2014^b). Paarden en pony's. Gevonden op 16 januari 2014, op www.gemiva-svg.nl
- Dieren in zorg en welzijn (2013). Inzet van dieren in zorg en welzijn. Gevonden op 15 januari 2014, op www.hondenbezoek.nl
- Dressuurstal Liza Janmaat (2013^a). De manege. Gevonden op 8 januari 2014, op www.dressuurstaljanmaat.nl
- Dressuurstal Liza Janmaat (2013^b). Home. Gevonden op 8 januari 2014, op www.dressuurstaljanmaat.nl
- Dressuurstal Liza Janmaat (2013^c). Lessen. Gevonden op 8 januari 2014, op www.dressuurstaljanmaat.nl
- Dressuurstal Liza Janmaat (2013^d). More. Gevonden op 8 januari 2014, op www.dressuurstaljanmaat.nl
- Encyclo (2013). Cliënt. Gevonden op 9 oktober 2013, op www.encyclo.nl
- Encyclo (2014^a). Manege. Gevonden op 5 februari 2014, op www.encyclo.nl
- Encyclo (2014^b). Thema. Gevonden op 5 februari 2014, op www.encyclo.nl
- Federatie Landbouw en Zorg (2013). Landbouw en Zorg groeit. Gevonden op 9 oktober 2013, op www.lanbouwzorg.nl
- Foobie artikelen (2013). Haalbaarheid. Gevonden op 9 oktober 2013, op www.artikelen.foobie.nl
- Gemeente Gouda (2014). Vrijwilligersorganisaties. Gevonden op 24 januari 2014, op www.gouda.nl

Gemeente Oudewater (2012). WMO-voorzieningen. Gevonden op 31 januari 2014, op www.oudewater.nl

Google Maps (2013). Routebeschrijving. Gevonden op 11 oktober 2013, op www.maps.google.nl

Google Maps (2014). Routebeschrijving. Gevonden op 15 januari 2014, op www.maps.google.nl

HartenHoeve (2014). Paardrijden voor ruiters met een beperking. Gevonden op 16 januari 2014, op www.hartenhoeve.nl

Het Paardendal (2014). FPG. Gevonden op 16 januari 2014, op www.hetpaardendal.nl

Ir. M. Elings MSc (2011). Cliënten goed af op zorgboerderij. Gevonden op 26 september 2013, op www.wageningenur.nl

Kleyn Vans (2014). Personenvervoer. Gevonden op 31 januari 2014, op www.kleynvans.nl

KNHS (2013). Instructeurs opleidingen. Gevonden op 8 januari 2013, op www.knhs.nl

Lis Hartel (2014^a). Paarden. Gevonden op 16 januari 2014, op www.lishartel.nl

Lis Hartel (2014^b). Team. Gevonden op 16 januari 2014, op www.lishartel.nl

Madurodammanege (2014). Wat doen wij. Gevonden op 16 januari 2014, op madurodammanege.nl

Mijnkind (2012). Welke sport bij welke leeftijd. Gevonden op 6 november 2013, op www.mijnkind.com

NS (2014). Reizen met een functiebeperking. Gevonden op 31 januari 2014, op www.ns.nl

Per Saldo (2014). Dit is een persoonsgebonden budget. Gevonden op 31 januari 2014, op www.pgb.nl

Prins Willem-Alexander manege (2014^a). Instructie. Gevonden op 16 januari 2014, op www.pwamanege.nl

Prins Willem-Alexander manege (2014^b). Paarden. Gevonden op 16 januari 2014, op www.pwamanege.nl

Prinses Máxima manege (2014^a). Medewerkers. Gevonden op 16 januari 2014, op www.prinsesmaximamanege.nl

Prinses Máxima manege (2014^b). Paarden. Gevonden op 16 januari 2014, op www.prinsesmaximamanege.nl

Right Marktonderzoek (2013). Kwalitatief onderzoek. Gevonden op 16 oktober 2013, op www.rightmarktonderzoek.nl

Rijksoverheid (2014^a). Hoe kan ik gebruikmaken van Valys? Gevonden op 31 januari 2014, op www.rijksoverheid.nl

Rijksoverheid (2014^b). Persoonsgebonden budget. Gevonden op 31 januari 2014, op www.rijksoverheid.nl

Rijvereniging De Hazelaar (2014^a). Lesinformatie. Gevonden op 16 januari 2014, op www.manegedehazelaar.nl

Rijvereniging De Hazelaar (2014^b). Paarden en pony's. Gevonden op 16 januari 2014, op www.manegedehazelaar.nl

SIGMA (2013). Werven van vrijwilligers - 12 tips voor succesvolle werving. Gevonden op 15 november 2013, op www.sigma-nijkerk.nl

SPG Leiden (2014). Informatie. Gevonden op 16 januari 2014, op www.spgleiden.nl

Sportclub Gooi en Eemland (2014^a). Introductie. Gevonden op 16 januari 2014, op www.sportclubgooieneemland.nl

Sportclub Gooi en Eemland (2014^b). Paardrijden. Gevonden op 16 januari 2014, op www.sportclubgooieneemland.nl

Stal Hoogwoud (2013). Home. Gevonden op 10 september 2013, op www.manegehoogwoud.nl

Stal van Brenk (2014). Onze paarden. Gevonden op 15 januari 2014, op www.stalvanbrenk.nl

Steunpunt vrijwilligerswerk Baarn (2013). Downloads: werven van vrijwilligers in 7 stappen. Gevonden op 15 november 2013, op www.vrijwilligersbaarn.nl

Vereniging Federatie Paardrijden Gehandicapten (2013^a). Algemeen. Gevonden op 24 oktober 2013, op www.verenigingfpg.nl

Vereniging Federatie Paardrijden Gehandicapten (2013^b). Missie en doelstellingen. Gevonden op 10 januari 2013, op www.verenigingfpg.nl

Vereniging Federatie Paardrijden Gehandicapten (2013^c). Kwaliteitscommissie. Gevonden op 10 januari 2013, op www.verenigingfpg.nl

Vereniging Federatie Paardrijden Gehandicapten (2013^d). Ledenhandvest. Gevonden op 14 november 2013, op www.verenigingfpg.nl

VGN (2010). Manege en zorgboerderij De Hoekse Gang is klaar. Gevonden op 10 september 2013, op www.vgn.nl

Vrijwilligersgids Gouda (2014). Home. Gevonden op 24 januari 2014, op gouda.vrijwilligersgids.nl

Vrijwilligerscentrale Helmond (2013). Handige tips werving vrijwilligers. Gevonden op 15 november 2013, op www.vrijwilligerscentralehelmond.nl

Vrijwilligerscentrale Utrecht (2014). Vacatures. Gevonden op 24 januari 2014, op www.vwcutrecht.nl

Wijzer met je beperking (2014). Vervoersmogelijkheden voor mensen met een lichamelijke beperking. Gevonden op 31 januari 2014, op www.wijzermetjebeperking.nl

Bijlagen

Bijlage I Vereniging Federatie Paardrijden Gehandicapten

In dit hoofdstuk zal beschreven worden wat de vereniging Federatie Paardrijden Gehandicapten is en waar zij voor staan.

Algemeen

De FPG is sinds 1967 de overkoepelende organisatie van ruim 60 stichtingen en verenigingen in Nederland. Er wordt op non-profit basis paardrijden voor mensen met een handicap aangeboden (FPG, 2013^a).

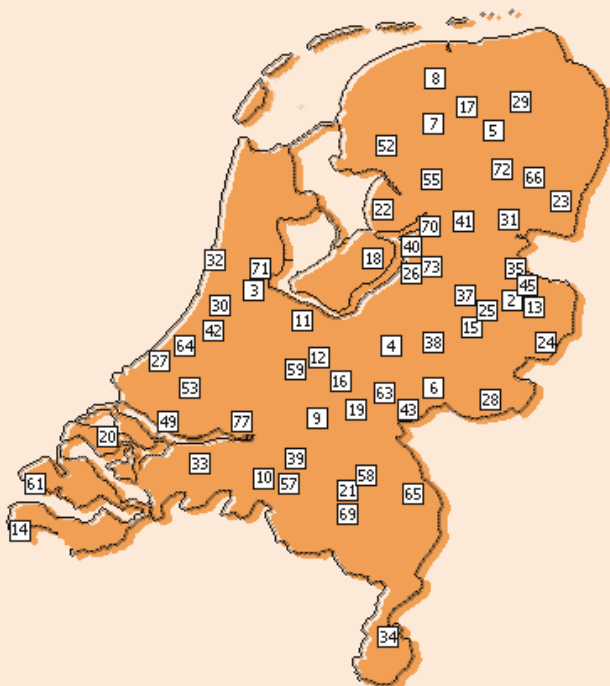
Bij de leden van de FPG kunnen paardenliefhebbers met een beperking deelnemen aan lessen in de dressuur, het menen, voltigieren, hulfbedrijden of soms therapeutisch paardrijden. De FPG richt zich voornamelijk op de recreatiesport, het 'leren paardrijden'. Er geeft altijd een Instructeur Paardrijden Gehandicapten les en deze lessen worden ondersteund door vrijwilligers. Om het paardrijden voor mensen met een beperking mogelijk te maken zijn allerlei hulpmiddelen ontwikkeld, bijvoorbeeld aan zadels of teugels. Ook zijn er hulpmiddelen voor het op- en afstijgen beschikbaar (FPG, 2013^a).

Gezamenlijk rijden er wekelijks ongeveer 6000 mensen met een beperking paard bij een FPG manege. Wekelijks helpen er enige duizenden vrijwilligers bij de lessen (FPG, 2013^a).

Deskundigheid van instructeurs en begeleiders bij de paardrijlessen is van essentieel belang. Het behalen van een diploma voor het geven van paardrijlessen bij FPG-maneges is mogelijk via de FPG/KNHS-opleiding 'Instructeur Paardrijden voor Gehandicapten' en de Commandantencursus als hippische vooropleiding. Ook zijn er vrijwilligerscursussen voor begeleiders bij het paardrijden door gehandicapten beschikbaar (FPG, 2013^a).

Een belangrijke pijler van de FPG is kwaliteit. Om het kwaliteitsniveau van paardrijden voor mensen met een beperking op goed niveau te brengen en te houden is de FPG kwaliteitscommissie aangesteld. Zij zorgt ervoor dat de sport en therapie op een veilige en verantwoorde manier plaatsvindt en dat er kennis uitgewisseld en overgedragen wordt naar de leden. Twee maal per jaar wordt door de commissie een studiedag voor IPG'ers en/of vrijwilligers georganiseerd. Verder is de commissie nauw betrokken bij de opleiding en bijscholing van IPG'ers en onderzoekt zij op dit moment de wenselijkheid en mogelijkheid tot het aanbieden van de opleiding Equine Assisted Therapy in Nederland. Verder loopt er nog een project om alle FPG maneges het Certificaat Veilig Paardrijden Nederland te laten behalen (FPG, 2013^c).

FPG-Leden / Manege-adressen

Missie en doelstelling van de FPG

Missie

‘De FPG ziet als haar belangrijkste taak het bevorderen van mogelijkheden tot paardrijden voor mensen met een beperking. De FPG wil er op toezien dat haar leden hippisch, medisch en pedagogisch verantwoorde en veilige paardrijlessen aanbieden. Uitgangspunt daarbij is tevens het welzijn van en de verantwoorde omgang met paard en pony’ (FPG, 2013^b).

Doelstelling

‘Paardensport is voor mensen met een beperking in Nederland beschikbaar en bereikbaar op het prestatieniveau dat past bij de individuele mogelijkheden. Dit in de disciplines rijden, menen, voltige en huifbedrijven en zowel recreatief als in wedstrijdverband’ (FPG, 2013^b).

Bijlage II FPG Handvest voor leden

Dit handvest voor leden bevat de eisen waar een manege aan moet voldoen om zich aan te mogen sluiten bij de FPG.

Organisatie

- Leden zijn uitsluitend stichtingen of verenigingen. Zij hanteren doelstellingen overeenkomend met die van de landelijke FPG (niet in strijd met KNHS).
- Leden werken zonder winstoogmerk. Zij voeren wel een financieel beleid gericht op continuïteit en kwaliteit.
- Leden werven primair sponsorgelden in eigen regio.
- Leden houden zich aan de wettelijke voorschriften aangaande arbeidsomstandigheden, risico-inventarisatie etcetera.
- Leden verantwoorden in jaarverslagen en begrotingen hun financieel en bestuurlijk beleid tegenover de landelijke FPG, eigen leden, klanten, medewerkers en vrijwilligers.
- Leden bieden tenminste 500 ruiterslessen per jaar aan (+/- 10 ruiters per week).
- Leden worden geacht jaarlijks de landelijke algemene ledenvergadering bij te wonen en hun medewerkers en ruiters hierover te informeren.
- Leden hebben het recht een FPG-lidmaatschapsbord te plaatsen, deze wordt verstrekt in bruikleen bij aanvang van het lidmaatschap.
- Leden kunnen te allen tijde een beroep doen op leden van het landelijk bestuur voor overleg, advies of begeleiding (FPG, 2013^d).

Organisatie van het rijden

- De paardrijlessen (mennen/voltige/huifbedrijven) worden gegeven door een bevoegd instructeur.
- Ruiters worden uitsluitend toegelaten na goedkeuring van de behandelend of adviserend arts. Relevante medische gegevens worden opgevraagd en schriftelijk vastgelegd.
- Het lesgeven gebeurt planmatig, met regelmatige verslaglegging (privacy-wetgeving).
- Gebruikte paarden, tuigen, hulpmiddelen en groepsgrootte zijn afgestemd op de behoeften van de ruiter. Groepsgrootte bij voorkeur niet groter dan zes ruiters.
- Veiligheidsprocedures en gedragsprotocollen zijn bekend bij medewerkers, vrijwilligers en ruiters en worden nageleefd (FPG, 2013^d).

Medewerkers

- Een bevoegd instructeur bezit een diploma 'Instructeur Paardrijden voor mensen met een beperking' dat door het NebasNsg (sportorganisatie voor mensen met een handicap) is verstrekt of het diploma 'Instructeur Paardrijden Gehandicapten', verstrekt door de FPG/KNHS (of een gelijkwaardig in het buitenland behaald diploma).
- Instructeurs, vrijwilligers en medewerkers worden in de gelegenheid gesteld bijscholingen te volgen op relevante terreinen.
- Met medewerkers (zowel vrijwillig als op basis van arbeidsovereenkomst) zijn de wederzijdse rechten en plichten schriftelijk overeengekomen.
- Ten behoeve van medewerkers en vrijwilligers is ten minste een WA-verzekering afgesloten naast overige verplichte verzekeringen (FPG, 2013^d).

Accommodatie en bedrijfsmiddelen

- Leden beschikken over een (overdekte) afsluitbare rijbaan. Gebouwen en terrein zijn toegankelijk en in alle opzichten veilig voor mensen met beperkingen.
- Van gebouwen en terrein waar de activiteiten plaatsvinden is een risico-inventarisatie gemaakt, inclusief de aspecten van het paardrijden door mensen met een beperking.
- Paarden en pony's, gebruikt voor het rijden met mensen met een beperking, worden voldoende getraind, regelmatig beoordeeld op geschiktheid, conditie en gezondheid en niet gebruikt als zij op een of meer van deze aspecten tekortschieten.
- Dieren worden gehouden en gebruikt volgens de in de hippische sector (KNHS, FEI) geldende gedragscodes voor het welzijn van het paard.
- Hulpmiddelen en harnachementen worden deugdelijk onderhouden en voldoen aan gestelde eisen van kwaliteit en veiligheid (FPG, 2013^d).

Bijlage III Interviewvragen instellingen

Topiclijst

1. Bekendheid paardrijden voor mensen met een beperking en de vereniging Federatie Paardrijden Gehandicapten
2. Huidige activiteiten cliënten
3. Financieel plaatje
4. Mogelijkheden van de instelling
5. Vervoer, reistijd
6. Voorzieningen manege, veiligheid, certificaten
7. Begeleiding cliënten

1. Heeft u ervaring met paardrijden voor mensen met een beperking?
2. Zo ja, welke ervaring?
3. Bent u bekend met de vereniging Federatie Paardrijden Gehandicapten (FPG)?
4. Zo ja, ziet u het als een meerwaarde als Dressuurstal Liza Janmaat een FPG manege is?
5. Waarom wel/niet?
6. Zijn er al cliënten van u die paardrijden?
7. Zo nee, waarom niet?
8. Zou u paardrijlessen als activiteit aan uw cliënten aan willen bieden?
9. Zo ja, waar rijden zij paard en waarom op die manege?
10. Welke andere activiteiten/vrijtijdsbesteding hebben de cliënten?
11. Wie betaalt de activiteiten voor de cliënten?
12. Wat vindt u een reëel bedrag per uur om te betalen voor paardrijlessen voor uw cliënten?
13. Wat zijn uw mogelijkheden met betrekking tot vervoer voor de cliënten om naar Dressuurstal Liza Janmaat te komen? Beschikt u over eigen vervoer? Beschikt u over begeleiding voor de cliënten tijdens het vervoer en het paardrijden?
14. Hoeveel minuten bent u maximaal bereid te reizen naar Dressuurstal Liza Janmaat?
15. Bent u, of uw medewerkers, bereid om de cliënt(en) zelf te begeleiden bij het paardrijden?
16. Wat verwacht u van de voorzieningen op de manege? (Denk aan (aangepaste) toiletten, kantine, opstapperron, tillift, caps)
17. Heeft u verder nog suggesties die van belang zijn voor Dressuurstal Liza Janmaat met betrekking tot de paardrijlessen voor mensen met een beperking?

Bijlage IV Interviewvragen maneges

Topiclijst

1. Ruiters werven
 2. Vrijwilligers/begeleiding werven
 3. Opbouw paardrijlessen
 4. Prijs van de lessen
 5. Financiën/PGB
 6. Sponsoring/gemeente
 7. Samenwerking met manege
 8. Samenwerking met FPG
 9. Voorzieningen manege, verzekeringen, veiligheid
 10. Valkuilen en tips
-
1. Op welke manieren komen jullie aan ruiters voor de paardrijlessen?
 2. Maken jullie actief reclame, zijn jullie actief op zoek naar nieuwe ruiters?
 3. Hoe ziet de begeleiding van de paardrijlessen eruit?
 4. Hoe werven jullie vrijwilligers om te helpen bij de paardrijlessen?
 5. Ontvangen de vrijwilligers een vergoeding, tegemoetkoming of bedankje?
-
6. Hoe worden de paardrijlessen opgebouwd? (duur vd les/aantal ruiters)
 7. Zijn er alleen groepslessen of ook privélessen mogelijk?
-
8. Wat is de prijs voor de ruiters van een paardrijles?
 9. Hoe worden de lessen gefinancierd? (PGB?)
 10. Hebben jullie sponsoren?
 11. Zo ja, hoe zijn jullie hieraan gekomen?
 12. Geeft de gemeente een financiële bijdrage?
-
13. Hoe verloopt de samenwerking met de manege?
 14. In hoeverre gebruiken jullie materiaal/instructie van de manege?
 15. Hebben jullie eigen paarden?
 16. Hoe verloopt de samenwerking met de FPG?
 17. Welke voor- of nadelen ondervinden jullie hiervan?
-
18. Zijn er speciale voorzieningen getroffen op de bestaande manege voor de aangepaste lessen?
 19. Wat voor verzekeringen hebben jullie voor de ruiters in de aangepaste lessen?
 20. Hebben jullie speciale certificaten/keurmerken?
-
21. Wat zijn eventuele valkuilen waar een startende manege voor mensen met een beperking aan moet denken?
 22. Heeft u nog tips voor Liza Janmaat?

Bijlage V Uitgewerkt interview Instelling 1

I: Ik zal voornamelijk de vragen stellen en Kelly zal notuleren, maar ook zij zal soms vragen stellen als haar iets te binnen schiet.

Duidelijk.

I: Het interview gaat over paardrijden voor mensen met een beperking, in elk geval de interesse hierover. Daarvoor behandelen wij verschillende onderwerpen, zoals de FPG, wat jullie cliënten nu als vrijetijdsbesteding doen, de financiën, de mogelijkheden van jullie als instelling met betrekking tot vervoer en dergelijke, de voorzieningen van de manege en de begeleiding van de cliënten. Als jullie tussendoor vragen hebben dan kan dat gewoon.

Ja dat is goed.

I: Nou dan beginnen we. Heeft u ervaring met paardrijden voor mensen met een beperking?

Ja, ik ken het vanuit het verleden, mijn vorige werk zeg maar, en we hebben nu één bewoner en die heeft tot ik denk driekwart jaar geleden paardgereden. Maar met spanning van verhuizing en dergelijke werd het gewoon even te veel en staat het even op een lager pitje want hij zit met epilepsie en hij kreeg allemaal insulten en hij ging voor zichzelf dit koppelen aan het paardrijden.

Oke.

Daarom werd die drempel om paard te rijden groter, want dan was het van ja dadelijk krijg ik een insult, en dan ging hij en dan kreeg hij die ook. Dus hij legt zelf die link, maar zijn ouders hebben wel in gedachten dat als alles weer rustig is gewoon eens te gaan kijken of hij het wel weer kan oppakken.

I: En waar heeft hij dan gereden?

Waar heeft hij gereden? In Waddinxveen?

I&K: Ja in Gouda zit een manege en in Waddinxveen.

Ja dan zou het Waddinxveen kunnen zijn want hij komt uit Waddinxveen.

K: Dat zou kunnen inderdaad want daar zit er wel een.

I: Weet u toevallig of dat een FPG manege was? FPG staat voor vereniging paardrijden voor gehandicapten.

Oke, ja dat denk ik wel. Ik denk dat zijn ouders daar wel naar gekeken hebben.

I: Zou dat ook voor u een meerwaarde zijn? Of zegt u van dat maakt me eigenlijk niet zoveel uit? Het hoeft niet namelijk, je kunt ook paardrijden op een manege zonder dat die is aangesloten bij de FPG.

Ja. Het is soms net dat stukje meerwaarde denk ik wel dat het kan hebben. Ze moeten toch aan bepaalde eisen voldoen. Dat kan net het verschil maken. Vallen en opstaan he, letterlijk. Ja er zit gewoon een bepaalde kwaliteitseis aan, ik denk dat, zeker in bijvoorbeeld economisch wat slechtere tijden kan het heel makkelijk uitgebuit worden, er staan best wel wat financiën tegenover zeg maar dus het is heel makkelijk om te denken van oh, maar dan gaan we dat even starten.

I: Ja inderdaad. En u heeft dus een cliënt gehad die heeft paardgereden, zijn er misschien meerdere die dit zouden willen doen?

Ja uhm, ik zit even te denken, jawel...

I: In de zin van of ze er interesse voor hebben.

Ja maar dan komt het niet vanuit hunzelf, dan is het meer van wij vinden het leuk, dus dan gaan ze mee en dan is het inderdaad leuk. Ik denk wel dat een aantal het leuk zouden vinden, absoluut. Ik denk dat we er wel een aantal het paard op kunnen krijgen, zeg maar.

I: Ja dat zou wel makkelijk zijn, als er een aantal tegelijk kunnen rijden. En die cliënten doen nu wel andere activiteiten?

Ja maandagavond hebben we gymmen, met waarschijnlijk dezelfde bewoners redelijk, en op woensdagavond zwemmen wij en voor degenen die in het weekend thuis zijn zwemmen we op zondag ook nog een keer.

I: Oke.

Er is er nog eentje die voetbalt, op dinsdagavond. We zorgen ook wel dat ze wat actief bezig zijn, degene die kunnen die slepen we overal mee naartoe, daar doen we wel wat mee.

I: Oke. En brengen jullie ze dan zelf weg, en halen jullie ze, of gaan ze zelf?

Ja we hebben zelf een bus tot beschikking en daarmee doen we alles.

I: Dus stel u heeft interesse in het paardrijden dan zou u zelf voor het vervoer kunnen zorgen?

Ja, maar dat ligt eraan of het vanuit ons gaat. Want dan rijden wij gewoon, dan zit het gewoon erbij in zeg maar, maar als ouders zeggen van: ik wil graag dat onze zoon gaat paardrijden bijvoorbeeld dan is dat prima, dat mag natuurlijk, maar als wij mee moeten dan staat er voor de ouders ook een bijdrage tegenover zeg maar. Ja.

I&K: Ja precies.

Dus dat is dan net vanuit welke kant is het initiatief.

I: Ja oke. En die activiteiten, betalen de cliënten die zelf of de ouders?

Ja deels. We vragen een vergoeding voor een avondactiviteit zeg maar. Het zwemmen en het gymmen is een avondactiviteit, en zij betalen een vergoedinkje om mee te gaan. Ze betalen dus niet per uur.

I: En dat gaat ook niet uit het PGB?

Jawel, dat is vanuit het PGB, maar meer onder het stukje begeleiding. En dan gaan we gewoon een activiteit doen en dat is in dit geval bijvoorbeeld gymmen. Van daaruit wordt dat bekostigd.

I: Oke, want het paardrijden valt in principe niet onder het PGB.

Niet?

K: Nee omdat het als sport gezien wordt, dan valt het niet onder het PGB. Dan zou ze een AWBZ-instelling moeten worden en ja, ze begint pas net.

Oke. Ja volgens mij kan het wel.

K: Ja misschien als het op dezelfde manier als gymmen gaat, dat je zegt: we gaan dat doen en dat de ouders dat betalen, eventueel uit PGB.

Ja maar ook wat ik ken van de maneges, is dat allemaal vanuit PGB, want dat wordt dan begeleiding genoemd.

I: Ja dat klopt, het hangt er inderdaad vanaf hoe je het noemt.

K: Het ligt er aan hoe je het noemt, als het sport is mag het niet, en als je het dan begeleiding of therapie noemt mag het wel. Het is een beetje net hoe je het noemt.

I: Dus het is net hoe jullie daar tegenover staan, ik weet niet of het zonder PGB door kan gaan?

Ik denk dat heel veel mensen dan af zullen vallen, want dan moet het vanuit de Wajong uitkering betaald worden en een achttien jarige houdt net dertig, veertig euro over als hij geluk heeft per maand. En als je daar dan ook nog van moet paardrijden...

K: Ja dat is waar.

Terwijl er vaak in het PGB nog wel ruimte is.

K: En als ze gaan paardrijden, wat zou dan een reëel bedrag zijn vinden jullie voor een uur of een half uur, ik weet niet wat ze willen?

Ja kijk het ligt eraan wat daar geboden wordt. Is het bijvoorbeeld een huifkar of zo'n zeil wat tussen twee paarden in hangt of is het inderdaad alleen maar erop zitten. En is het dan ook weer van, loopt er continu iemand bij of moet dat zelf. Ja dat is een beetje waar het allemaal aan ligt.

K: Ja de instelling is wel vooral het recreatief rijden. Wel met begeleiding als het nodig is, maar huifbedrijven in principe niet. Althans in eerste instantie niet.

I: Ze hoeven niet helemaal zelfstandig te kunnen rijden, er kan iemand of twee iemand naast lopen, of zelfstandig, als dat het toelaat dan kan dat wel. En dan hangt het er nog vanaf, is het iemand die echt een privé les nodig heeft of kan hij in een groep mee.

Ja. Ik denk niet dat je ze alleen op het paard kan laten zitten.

I: Ja of een lesje met zijn tweeën, dat kan natuurlijk ook.

K: Ja als je zegt, ze kunnen met zijn drieën in een lesje, per persoon kunnen er dan nog steeds mensen bijlopen. Alleen sommige mensen hebben het echt nodig om alleen te rijden, terwijl anderen het ook leuker vinden om bijvoorbeeld met zijn drieën te rijden. Dat is ook per persoon weer afhankelijk.

Ja wat zou een reëel bedrag zijn...

I: Bijvoorbeeld bij een privéles van een half uur, misschien dat u dan twintig euro reëel vindt, en als ze in een groepsles rijden met zijn drieën dat vijftien euro reëel is, voor een uur.

Ja kijk ik denk dat het ook afhankelijk is van ten eerste hoeveel begeleiding maar ook zijn het bijvoorbeeld alleen vrijwilligers die komen helpen. Kijk als er een iemand met ervaring in het begeleiden van gehandicapten bijvoorbeeld in de bak staat, of er staan er vier die het professioneel doen. Dan denk ik ja daar zit een verschil in. Ja en hoe is de accommodatie, toegankelijkheid, de hele setting. Ja uhm...

I: Ja als u het niet weet dan is dat ook niet erg.

Ja ik denk dat reëel is, laten we zeggen, ergens tussen de vijftien en twintig euro. Want dan denk ik dat het ook nog wel te bekostigen is.

I: Ja. Want degene voor wie wij dit onderzoeken heeft al een manege, alleen nog niet voor mensen met een beperking, maar ze heeft al wel de IPG-opleiding, dus ze is al wel instructeur paardrijden voor mensen met een beperking. Dat is dan die opleiding van de FPG zeg maar. Die heeft ze al gehaald dus ze is wel bevoegd.

Ja.

I: En verder is het dus de bedoeling dat er vrijwilligers komen, dat moeten wij ook nog gaan onderzoeken of dat gaat lukken zeg maar, dus vandaar ook de vraag van stel er komen mensen van u paardrijden, of u dan zelf mee zou gaan als begeleider, of juist absoluut niet.

Ja maar dat ligt er dus aan gaan wij vanuit ons dan gaan wij mee, bijvoorbeeld met het gymmen ook, dan gaan wij met zijn tweeën of zijn drieën dan gaan wij mee met vier bewoners en dan helpen we ook mee. Het zwemmen ook. Dat is afhankelijk van, gaan we vanuit ons, dan zou er sowieso een iemand zijn want er moet gereden worden en die zou dan kunnen ondersteunen, dat is ook helemaal geen probleem dan. Maar ja is het meer vanuit de ouders, ja kijk worden wij dan weer vanuit de ouders ingehuurd om mee te gaan, ja dan kunnen we wel weer meehelpen. Maar halen ouders hun zoon zelf op en gaan ze dat doen, ja misschien dat ze mee willen helpen en misschien ook niet, geen idee dat weet ik niet.

I: Nee dat is ook niet erg.

Maar zouden we vanuit ons gaan als Thomashuis, dan is er in elk geval een iemand bij.

I: En hoelang bent u bereid naar een activiteit te rijden? Is wat ze nu doen allemaal heel dichtbij of? Maximaal een half uur, niet langer. Het sporten of paardrijden zelf is al intensief, dus als je dan een uur heen en een uur terug moet ja dan wordt het een hele lange activiteit. Dan zit je langer in de bus dan de activiteit bijna.

K: Ja we hadden inderdaad zelf al wel een beetje gekeken van binnen een half uur.

I: Ja we hebben in principe een straal van een half uur benaderd zeg maar. Verwacht u nog speciale voorzieningen op de manege? Bijvoorbeeld moet er echt een binnenbak zijn of zegt u, nou een buitenbak is prima.

Ik zou het zelf niet zo erg vinden om buiten te rijden maar voor onze jongens in die zin... Nou zou op zich ook geen probleem zijn. Ja binnen is wenselijker. Ja ook als je er naast moet lopen en het heeft anderhalve week geregend, om daar in de modder te stampen.

I: Ja en binnen kan het altijd doorgaan, en buiten ja als het heel erg vriest dan kan het gewoon niet doorgaan.

K: En is er bijvoorbeeld een tillift nodig of een opstapperron?

Ja ik zit even te denken.

I: Of caps bijvoorbeeld. Of zegt u van die schaf ik zelf aan?

Ja dat soort dingen, veilige caps. En het ligt er dus inderdaad aan van hoe groot de beperking kan zijn totdat iemand nog redelijk zelfstandig kan paardrijden. Ja dan zou een lift denk ik al niet eens nodig zijn. Ik denk dat de grens is dat je nog redelijk op moet kunnen stappen wil je zelf kunnen rijden. En dan zou zo'n opstapperron voldoende zijn. Bij een lift denk ik toch meer aan die zeilen die je er tussen kunt hangen.

I: Ja dat is meer voor mensen in een rolstoel.

K: Ja er zijn wel mensen die met een tillift op het paard gaan omdat ze gewoon niet op kunnen stappen, maar die kunnen wel goed zitten zeg maar, die rijden wel zelf paard.

Wat denk ik wel een eis zou zijn, zijn van die aangepaste zadels waar je van die klittenband blokken op kan zetten zodat je echt iemand in kan bouwen zeg maar. Ja en dat de paarden bom proef zijn.

I: Ja een braaf paard, dat is ook een eis.

Ja echt, van er gaat een bom af en dat ze nog de andere kant opkijken want daar vliegt een vogeltje, dat idee. En verder, uhm...

I: Misschien een kantine, verwachten jullie die erbij?

Niet als je een half uur gaat paardrijden, dan denk ik niet. Ja als je inderdaad een middag gaat dan is het prettig maar als je een half uur gaat paardrijden dan denk ik niet dat het noodzakelijk is. Ja iets van een ruime toilet, dat wel.

I: Een aangepaste toilet.

Nou nog niet eens zo zeer aangepast, tenminste niet voor onze jongens zeg maar. Maar wel ruim, dat je er met zijn tweeën in kan zeg maar. Zonder dat je ingeklemd staat tussen de muur en de toiletpot zeg maar. Ja kijk aangepast, ja zo'n beugel is natuurlijk vrij snel opgehangen en dan is het aangepast. Nee ik denk dat vooral ruim, dat is het belangrijkste. Dat je je kont kan keren zeg maar.

K: Ja dat is.

I: Heeft u misschien zelf nog suggesties of vragen?

Nou kijk, voor ons zou dat interessant kunnen zijn of voor misschien andere woongroepen ook, is om bijvoorbeeld een soort van groepstarief te kunnen afspreken. Stel dat we het vanuit ons kunnen gaan doen, dat we dan drie of vier plekken inkopen en dat we dan zelf kunnen kijken van, de ene keer gaat die mee en de andere keer gaat die mee. Dat zou mogelijk voor ons interessant kunnen zijn. Ik zit ook nog te denken aan de tijd en dergelijke, maar dat maakt op zich niet veel uit. Ja in de avonden dan, en door de weeks.

I: Het liefst in de avond.

Voor ons wel. En in de weekenden zijn ze vaak naar huis, naar de ouders toe. En overdag hebben ze dagbesteding. Ja het is voor ons wel belangrijk dat ze 's avonds terecht kunnen, anders houdt het al op. Ja en een soort van instellingstarief, zoiets.

I: Ja dat het niet uitmaakt wie er komt, maar dat het dezelfde prijs blijft.

Ja precies. En dat het gewoon ook met verzekeringen allemaal goed geregeld is, qua aansprakelijkheid en dergelijke. Maar dat is vaak ook zo'n eis van de FPG.

I: Ja en certificaten en veiligheid.

Ja dat is allemaal wel belangrijk.

K: Ik vroeg me af, wat maakt of jullie het gaan doen als instelling of dat ouders voor paardrijden gaan kiezen?

Kosten. En tijdstip. Op zich vinden wij het wel belangrijk dat ze in beweging zijn, en paardrijden is denk ik ook heel leuk voor sommigen, absoluut. Toevallig ook met gymmen, iemand kwam hier van god, hebben jullie interesse om gym te gaan doen? Ja nou leuk, interessant, toevallig ook in een thomashuis vlakbij, dus zo zijn we gaan gymmen. Op zich had dat ook paardrijden kunnen zijn. Het is in elk geval een leuke combinatie, gym, zwemmen en paardrijden. Maar dat is dan een keuze die wij maken, dat zouden wij dan kiezen als thomashuis ondernemers. Ja het is verschrikkelijk maar dat heeft puur met financiën te maken, of het voor ons interessant is zeg maar, of dat we het richting ouders sturen. En dan zal het ook zijn, is het vanuit PGB te bekostigen dan zouden ouders eerder over de streep gaan dan. Ik denk dat dat ook een heel belangrijk ding is, dat het vanuit PGB kan. Maar ook vanuit de kant van de manege, dan heb je al een veel grotere aanwas.

I: Ja helaas loopt het wat terug nu.

K: Onze docent is zeg maar zelf equi-coach, en die zei tegen ons van, PGB wordt wel lastig. Ze zei wel als je het anders gaat noemen; want deze manege wil het echt als sport aan gaan bieden en dan valt het er niet onder maar als zij het onder de noemer begeleiding zet ja dan kan het weer wel.

Ja net als bij het gymmen enzo, als er een G voor staat, G-gym, of G-voetbal, dan is het al goed, dan is het ook sport. Als er een professioneel iemand aanwezig is die het aanstuurt dan is het volgens mij dat het al vanuit het PGB kan. En kijk iedereen met PGB die heeft gewoon per jaar een bepaald bedrag aan PGB wat niet verantwoord hoeft te worden en daar zou zoiets gewoon van kunnen. Als het net op het randje zit. Dat mogen ze vrij besteden, als het maar aan begeleiding is, ze mogen er geen auto van kopen. Maar het vrij besteedbare deel van het PGB is daarvoor bedoeld, om het zelf in

te zetten. Dan zou het bij wijze van spreken al zo zijn dat je degene inhuurt die met je meeloopt en dat diegene dan het paard bij zich heeft. Dan heb je het al ingedekt.

I: Ja precies. Ja het komt ook omdat er al kindjes rijden met bijvoorbeeld autisme, en die volgen vaak regulier onderwijs dus die doen het echt als sport. Die betalen het hoe dan ook zelf. Dat is bijvoorbeeld ook als wij zouden willen paardrijden, dan moeten we het ook zelf betalen. Daarom is het ook het punt van, gaan die mensen het zelf betalen of niet. Die mensen hebben ook geen PGB dus die moeten wel.

K: Ja anders moeten we het nog even goed uitzoeken, ook met die docent.

Ik denk dat de vijver groter wordt waar je uit kan vissen.

K: Ja de drempel wordt lager om het te gaan doen.

Ja en ze kunnen het sneller bekostigen. Kijk van de vier waar het bij ons om zou gaan, zou er eentje voldoende financiële middelen hebben om mogelijk zelf te gaan paardrijden. De anderen zijn er twee van achttien en een van twintig, die hebben gewoon de financiële middelen niet. Die zouden wel willen misschien, maar daardoor niet kunnen. Ja en dan zouden de ouders dat moeten gaan bekostigen en er zijn misschien ouders die dat doen, maar die kunnen het ook niet allemaal.

K: Ja het is ook duur.

I: Het is geen goedkope sport.

K: Ik kan het zelf ook niet betalen met mijn studie.

Ja ik denk dat als het vanuit PGB kan dan is het veel makkelijker te bekostigen. Dan zal het ook sneller gebeuren, van ik noem maar iets in oktober is het PGB op, dat mensen de laatste twee maanden zelf bijleggen. Maar als maar gewoon dat grootste deel er is. Ik denk ook dat het probleem met paardrijden is, het is niet goedkoop en dat dan mensen het daarom minder snel doen terwijl het volgens mij best goed is. Ja en je kunt het gewoon inzetten als sport. Je moet alleen een factuur hebben waarop staat dat het met begeleiding is. En als ouders dat maar hebben kunnen ze dat naar het zorgkantoor toesturen en dan kraait er niemand naar. Als je maar een factuur hebt. En dat is het. En hoe je het dan noemt, ja al noem je het zwemmen op paarden, dat maakt niet uit. Ja als het maar een bedrijf is, en dat er begeleiding aanwezig is, dan koop je die begeleiding in. Maar als er op de internetsite staat dat het sporten is, ja daar kijken ze niet naar.

K: Nee precies.

Het gaat om de begeleiding. Kijk wij gaan ook sporten, maar er gaat een begeleider mee. Dus zodoende kunnen ze het doen. Ze gaan gewoon zwemmen hoor, er gebeurt niks bijzonders. Ze gaan gewoon sporten.

I: Ja inderdaad.

Wij hebben ze lid gemaakt van de gym dus ze betalen per persoon contributie, alleen de rekening gaat naar ons en wij zetten op de factuur dat wij een uur begeleiding geven. Dus wij betalen die contributie. Maar de begeleiding doet ook mee, alleen die kosten niks want dat gaan naar de sport toe zeg maar.

K: Dus bij het paardrijden dan kunnen jullie als begeleiding daarvoor instaan?

Nee maar kijk, de instructrice kan de begeleider zijn.

K: Kan ook ja.

En zo de factuur noemen, dan is het gewoon sporten. Sporten, maar je gaat inderdaad een uur onder begeleiding paardrijden. Je kunt het sensomotorische activiteiten noemen. Ruiken voelen bewegen. Je kunt het echt zo gek noemen als je zelf wil.

K: Ja dat is ook zo.

Activerende begeleiding. Het kan onder ieder kopje hangen. Maar ik denk dat als je het vanuit PGB doet dan heb je veel meer mogelijkheden. Kijk en wil iemand het zelf, ja dat kan ook.

K: Ja als het mogelijk is.

Nou dan is het afhankelijk van de financiële middelen of het gaat ja of nee. Dat wordt dan moeilijker.

I: Ja inderdaad. We dachten zelf ook al wel dat dat vooral het struikelblok was, de financiën.

Absoluut. Vooral momenteel. Allemaal wat lastiger met PGB's en iedereen is wat voorzigtiger en durft wat minder. Stel het kost vijftien euro, drie van de vier kunnen dat hier al niet betalen om iedere week te gaan paardrijden. Dat hebben ze gewoon niet, al zouden ze het willen, ze hebben het

niet. En dat maakt dan dat ze het niet kunnen. Als het niet vanuit PGB lukt dan kunnen ze het niet, niet zelfstandig. Ik denk dat dat wel een ding zou kunnen zijn.

K: Ja dan moeten we kijken hoe we het kunnen noemen om wel die PGB te krijgen.

I: Ja want nu is er een manege maar er is nog niks aangepast. Geen binnenbak bijvoorbeeld, wel een buitenbak.

K: Ze heeft afgelopen zomer haar diploma gehaald.

I: Dus wij zoeken nu voor haar van alles uit en kijken of het haalbaar is om paardrijden voor mensen met een beperking aan te bieden. Dus wij nemen gewoon alles mee.

K: Ja kijk als jullie de enigen zijn die zeggen ja het lijkt ons leuk, dan is het voor haar niet relevant om een hele binnenbak te gaan bouwen met alle faciliteiten.

Nee maar dat is ook logisch.

I: Ja en het kan natuurlijk ook zijn dat mensen zeggen van, alles is rond behalve het vervoer. Dat wij Liza adviseren van, u moet zelf een busje aanschaffen en een chauffeur. Dus daar hangt het allemaal nog van af.

Kijk wij hebben hier het Groene Harthof, mogen ze zelfstandig gaan dan mogen ze daar ook gewoon gebruik van maken voor sportactiviteiten. Dus op zich zijn daar wel mogelijkheden in. Kijk je maakt het aantrekkelijker als je zelf vervoer hebt en je haalt ze op, maar dat is bijna niet te doen.

K: En zeker niet in je eentje.

Dus dat gaat niet. Maar wij pakken inderdaad de bus en dan gaan we met vier of vijf man ernaartoe. En het zou natuurlijk mooi zijn als meer zijn die zoiets zouden kunnen natuurlijk. En wat je zou kunnen gaan bekijken is of je als manege zijnde de grotere instellingen binnen kunt werken. Dat gaat puur om financiën maar als je een interessante aanbieding kunt doen.

K: Ja daar zijn we wel mee bezig maar ze willen nog niet echt meewerken.

Nee maar ik denk ook dat die er vaak wat minder snel mee bezig gaan. Ze zullen wat eerder zeggen, nou kost veel tijd laat maar zitten, doen we niet. Maar jullie zitten hier wel in de omgeving dan, de manege?

I: Ja in Oudewater, Snelrewaard.

K: Ja het is net iets minder dan een half uur rijden, vijftientig minuten denk ik.

Snelrewaard? Wat zijn dat hier allemaal voor namen joh. Ik kom zelf uit Duiven bij Arnhem vandaan. Al die namen.

I: Ja dat hadden wij zelf ook.

K: Ja het ligt echt tegen Oudewater aan.

I: En Oudewater ligt dan weer tussen Gouda en Utrecht.

K: Maar dan wel dichterbij Gouda dan bij Utrecht.

En is het een oudere manege, of een nieuwe?

I: Sinds 2008.

K: Het is ook niet heel groot, ze heeft nu geloof ik vijftien paarden en per dag drie lessen.

I: Vooral 's avonds.

K: Ja vanaf een uur of vier zeg maar. En op woensdag ook na het eten.

I: En zaterdag de hele dag.

Ja dat is het voordeel van instellingen, die kunnen overdag wat meer doen. Die zouden daar wat meer mee kunnen doen als zijnde dagbesteding. Dat wordt voor ons lastig. Woensdagmiddag hebben wij een vrije dag voor iedereen. Voor degenen die vrij willen hebben proberen we dat op woensdag te houden. Er zijn er ook een aantal die werken gewoon op woensdag. Dan zou het een activiteit kunnen zijn voor die middag. Maar dat is wel lastiger voor ons zeg maar.

I: Ja inderdaad.

Maar er zullen er ook zijn die wel overdag meer mogelijkheden hebben.

I: Zij zal denk ik ook niet zeggen van, nou als jullie alleen 's avonds kunnen dat kan echt niet! Dan past zij dat ook wel aan.

K: Ja en ze is overdag ook genoeg bezig, ze hoeft zich niet te vervelen zeg maar. Dus 's avonds zal dan ook geen probleem zijn.

Ja het is wel vaak zo, het kan een extra aanvulling voor overdag zijn.

K: Ja dat wel.

Het paardrijden voor gehandicapten wordt veel overdag gedaan, omdat het dan als activiteitenbegeleiding wordt aangeboden zeg maar. En daar zit vaak veel ruimte nog. Als accommodatie moet het interessant zijn maar ik zou zeker niet tienduizenden euro's gaan investeren. Het paardrijden is wel zo'n ding dat als ergens bezuinigd op moet worden is dat het eerste wat afgekap't wordt. Kijk tot een paar jaar geleden had iedere grote instelling minimaal één manege met een paar paarden waar al die paviljoens naartoe konden. En dan moet er bezuinigd worden en dan is dat het eerste wat verdwijnt en af gestoten wordt.

I: Ja inderdaad.

Dan zou ik eerder kiezen om te beginnen in een zelfstandige groep, die wat meer zelfstandig kunnen, voordat je dan gelijk met de wat zwaardere cliënten gaat werken. En dat je dan groeit door de van mond tot mond reclame. Daar zou je dan het beste kunnen groeien, als je ziet dat er vraag naar is. Ik zou voorzichtig zijn om de hele manege gelijk aan te passen.

K: Ja dat wil ze geloof ik sowieso wel.

Nu roepen ze heel hard ja, en als het dan zover is en ze hebben geen geld dan is het toch klaar, dan stoppen ze. Het is wel goed denk ik als er wat aanpassingen zijn, dat het in ieder geval toegankelijk is voor mensen met een beperking. En je gewoon heel veel in de regio laten zien, op scholen, informatieavonden. Van jezelf laten horen. Flyers, folders, posters. Ja MEE is dan meer voor wonen en werk maar misschien dat je er wel jezelf kunt laten zien.

K: Ja die hebben we ook benaderd.

Ja er zijn daar dus van die consultants die bij ouders komen en als die maar weten dat het er is. Ja gewoon zoveel mogelijk naar buiten brengen.

K: Ja we hebben ook wel de wat grotere instellingen benaderd.

Ipse de Bruggen? Die zit hier ook in de regio.

I: Nee die nog niet. Ja we hebben ook op een beetje een specifieke doelgroep gezocht.

K: Ja omdat het anders heel groot werd hebben we ons eerst maar gericht op mensen met een gedragsstoornis of een verstandelijke beperking.

Ja dat hebben ze bij Ipse de Bruggen ook, die zit geloof ik in Zwammerdam, hebben een heel groot terrein.

K: Ja we kunnen even kijken. Hoe meer hoe beter.

Ja daarom. Ja de kosten is gewoon vaak het grootste probleem. En de accommodatie moet wel voldoen, ze stellen best wel wat eisen in die zin dat je er wel met een rolstoel moet kunnen komen, die dingen. Het moet toegankelijk zijn, en bijvoorbeeld de toiletten dan net iets groter.

K: Ja en genoeg parkeergelegenheid.

Ja precies. Dat wij er met een busje moeten kunnen komen maar dat is vaak niet zo'n probleem.

I: Nee inderdaad. Maar het is bijvoorbeeld niet met het openbaar vervoer te bereiken, de bushalte is echt nog tien minuten fietsen. Dat is voor de meeste mensen niet te doen.

Nee maar dat is ook niet zozeer een issue.

K: Ja financiën is denk ik het grootste probleem.

Ja en dat is gewoon het moeilijke, om dat bij elkaar te krijgen. Dat het voor alle partijen interessant is. Het kan wel financieel aantrekkelijk zijn voor de manege maar het moet wel lopen.

I: Ja ze wil wel haar valide klanten behouden om daar haar winst uit te halen, ze doet dit erbij omdat ze het leuk vindt.

Ja maar er moet natuurlijk geen geld op toe, er moet wel iets open blijven.

I: Ja ze moet wel quitte spelen.

K: Stel ze maakt op de zorg ruiters honderd euro verlies en ze kan dit compenseren met haar valide ruiters dan vindt ze dit ook geen probleem.

Ja maar het moet wel ongeveer quitte zijn, anders heeft het ook niet veel zin zeg maar. En het moet niet worden dat het voor erbij is zeg maar, zo van dat doen we er even naast. Dan verliest het ook zijn doel op een gegeven moment.

K: Nee precies. Maar mocht het heel groot worden dan wil ze zelf de zorg kant blijven doen en iemand anders inhuren voor de valide ruiters. Dus het is wel dat ze het echt leuk vindt om te doen.

Ja dat is het meer vanuit onze kant. Ik denk dat als het financieel aantrekkelijk is en de locatie is toegankelijk en het is goed verzorgd verder en allemaal op orde dan zou het een goede aanvulling kunnen zijn, absoluut. Het hoeft ook geen prachtig pand te zijn.

I: Nou dan zijn wij in elk geval een stuk wijzer geworden.

K: Hebben jullie verder nog vragen?

Volgens mij niet.

K: Ik geloof dat wij ook alles hebben wat we wilden weten.

I: Anders kunt u ook altijd nog mailen.

Ja daar ben ik dan wel benieuwd naar, wat nou uiteindelijk het advies geworden is.

K: Ja dat zal nog even duren. Vooral omdat er niet veel instellingen willen meewerken.

Ja kijk dat zal ook makkelijker worden als er daadwerkelijk iets ligt, als je iets aan kan bieden. En vooral veel reclame maken. Ze zullen vooral op financieel gebied snel afhaken. Probeer de ouderverenigingen anders, of de nieuwsbrief van de NVC, de Nederlandse Vereniging voor Gehandicapten.

I: In elk geval hartelijk bedankt voor het interview en dat jullie wilden meewerken. Dan zal ik dit even uitzetten.

Bijlage VI Uitgewerkt interview Instelling 2

K: Onze eerste vraag is of u bekend bent met paardrijden voor mensen met een beperking?

Ja.

K: Zijn er mensen hier die al rijden?

Ja, één bewoner zit nu op paardrijden bij manege de Hoekse gang in Bergambacht. En één bewoner heeft een vrijwilliger met een eigen paard en die gaan één keer per week dat paard verzorgen en een stukje rijden.

I: Mooi dat dat kan.

K: Bent u ook bekend met de vereniging Federatie Paardrijden Gehandicapten?

Nee.

K: Dat is een overkoepelende organisatie voor maneges die paardrijden voor mensen met een beperking aanbieden en daar kunnen mensen zich bij aansluiten. Dan moeten ze aan bepaalde eisen voldoen.

Moeten de maneges zich daar dan bij aansluiten of de ruiters?

K: Maneges kunnen zich daarbij aansluiten en dan moeten ze aan bepaalde eisen voldoen. Daarmee dragen ze kwaliteit uit en ook veiligheid valt daaronder. Zou u dat als meerwaarde zien als een manege daarbij aangesloten is of maakt dat niet zoveel uit?

Ja dat zie ik wel als meerwaarde. Ik neem aan dat die mensen wel komen kijken en praten over wat belangrijk is voor de veiligheid.

I: Ja ze moeten aan bepaalde eisen voldoen en daar worden ze op getest en dat wordt ook steeds gecontroleerd en dan mag je dat keurmerk dragen zeg maar. Ook een stukje naar buiten toe zeg maar.

Ja dat lijkt me ook verstandig ja.

K: Zijn er nog meer cliënten die eventueel interesse zouden hebben in paardrijden of zijn dit de enige twee?

Er is één bewoner die het wel zou willen, maar die heeft last van zijn nek, dus die zou het sowieso niet mogen en er komt misschien binnenkort nog een bewoner bij die nog interesse heeft.

K: Oké, want stel onze opdrachtgever sluit zich aan bij de FPG zou hij dan daarheen gaan of ook naar de Hoekse gang?

Want de Hoekse gang zit niet bij zo'n organisatie?

K: Nee de Hoekse gang niet.

Bij zo'n kwaliteitsding wat je net zei?

K: Nee die hoort wel bij de Gemiva groep, die bieden ook woning voor mensen met een beperking, alleen die zijn niet aangesloten bij de FPG.

Oké.

K: Zou u het dan als meerwaarde zien om naar een manege te gaan die wel aangesloten is?

Nee ik vind het belangrijkste dat het een manege is die dichtbij is zeg maar. Belangrijker want het vervoer is altijd een gedoe.

K: Want jullie huren een taxibedrijf voor het vervoer of hebben jullie eigen vervoer?

Nee dat is een taxibedrijf en die mogen ritten combineren met andere mensen en die mogen een kwartier te laat zijn en ze zijn vaak een half uur of drie kwartier te laat. Waardeloos. En hoe verder je weg moet hoe meer ze combineren en hoe onzekerder de tijd is, dus daarom is dichtbij wel belangrijk.

K: Welke activiteiten of vrijetijdsbesteding hebben jullie cliënten?

Buiten de deur niet zoveel. Er zijn er twee die zwemmen op vrijdagavond. En verder veel met het thomashuis. Weinig aan sport en spel verder.

K: Oké, dus vooral binnenshuis?

Ja op de dinsdag gaan we met zijn allen zwemmen en we gaan wel bowlen en andere uitstapjes doen. Dat is allemaal met het thomashuis en niet individueel. En het paardrijden is dan individueel.

I: Als jullie dan weg gaan, hebben jullie dan wel eigen vervoer of huren jullie dan ook de taxi?

Ja we hebben wel eigen vervoer. Een bus. Dus als we gaan bowlen en zo en we gaan elke zondag naar de kerk. En in het weekend doen we vaak uitstapjes en dat doen we allemaal met eigen vervoer.

K: En door wie worden die activiteiten betaald?

Door ouders. In principe doen ze het zelf, hun eigen uitkering.

K: Hebben ze dan een PGB waaruit ze dat betalen? Of is dat eigen geld?

Nee in principe worden de hobby's en activiteiten van eigen geld betaald.

K: Wat zou voor u een reëel bedrag zijn voor paardrijden?

Ja volgens mij betalen ze nu €30 per maand. En veel duurder moet het ook niet worden.

I: Rijden ze dan een half uur of een uur?

Hij rijdt een uur volgens mij. Van 4 tot 5.

I: En dan in een wel in groep of individueel?

Ja wel in een groep.

K: Dat is dan niet duur, €30 in de maand voor een uur les. En als hij dan gaat paardrijden, gaat er dan vanuit jullie ook begeleiding mee?

Nee er is dan begeleiding van de manege, dat was ook een voorwaarde van ons dat het kon.

K: Dus jullie hebben niet zelf begeleiders die eventueel mee kunnen ter begeleiding?

E: Nee het is heel onpraktisch om voor 1,5 uur een losse begeleider in dienst te nemen. Er is hier gewoon iemand met een 8 uren dienst en die kan niet weg. Dus dan zou heel de groep mee moeten, dus nee dat wordt hem niet. En het is ook een tijd vlak voor het eten, dus er moet ook gekookt worden.

K: En wat verwacht u van de voorzieningen op een manege? Bijvoorbeeld een kantine of is dat niet relevant?

Nee een kantine verwacht ik niet. Het is meer dat er begeleiding aanwezig is die hem opvangt als hij met de taxi aankomt en die blijft totdat hij weer opgehaald wordt door de taxi, dat vind ik heel belangrijk. Dus dat er iemand is die hem een beetje in de gaten houdt.

K: Heeft hij een tillift nodig of kan hij zelf opstappen?

Nee hij is helemaal zelfstandig. Hij is goed ter been.

K: Heeft u verder nog tips of suggesties die belangrijk zijn voor een manege?

Nee als je dus aangesloten bent neem ik aan dat het met de veiligheid wel goed zit. Je moet zorgen dat je enthousiaste medewerkers hebt, dat is ook belangrijk en dan moet het goed komen.

Want ik begreep dat deze manege het eventueel wil gaan opstarten? Jullie zijn aan het inventariseren of er genoeg animo voor is.

K: Ja klopt.

En hebben jullie al enig idee wat de prijzen gaan worden?

K: Nee nog niet.

I: Het is nu een manege voor valide ruiters zeg maar en ze wil het uitbreiden met paardrijden voor mensen met een beperking. En ze heeft al die opleiding als IPG'er, dus ze is al bevoegd om les te geven aan mensen met een beperking, die opleiding biedt de FPG dan ook aan. En wij zoeken dus voor haar uit of het haalbaar is. Ook om de manege te verbouwen en zo, want er zijn nu nog helemaal geen aanpassingen.

Ja en dan vooral voor mensen met een lichamelijke beperking?

I: Ja er is bijvoorbeeld geen aangepast toilet.

K: Ja geen aangepast toilet, geen tillift, geen opstapperron.

I: En niet veel parkeerplaatsen.

K: Ze wil graag eerst weten of het haalbaar is voordat ze al die aanpassingen gaat doen.

I: Ze heeft ook alleen een buitenbak en geen binnenbak, dat is voor sommige mensen ook wel een ding.

K: Want waar uw cliënt rijdt, hebben ze daar een binnenbak of rijden ze ook buiten?

Volgens mij is er allebei inderdaad.

I: En zou het voor u nog een meerwaarde zijn als de manege zelf vervoer aanbiedt?

Absoluut! Want dat zou een grote stap zijn, want als een manege dat zelf doet dan is overstappen makkelijker gedaan dan wanneer dat niet zo is.

I: Want het is met de auto ongeveer een half uur rijden, is dat voor u te ver of is dat te doen?

Als het vervoer geregeld is, is dat zeker te doen ja. Maar dan verwacht ik dat de kosten ook wel aardig omhoog zullen gaan.

I: Als jullie met het Thomashuis gaan dan wordt het bekostigd?

Nee dat betalen ze ook zelf.

I: Ze betalen niks uit het PGB?

Nee, van PGB betalen ze de begeleiding zeg maar. Dus puur dat er een begeleider hun begeleid en verzorgd.

I: Maar verder niks, dus dan zouden ze dat zelf moeten betalen.

Ja.

I: Heeft u cliënten die absoluut niet willen paardrijden?

Eentje zal er alleen maar op zitten en verder niks.

I: Dat is niet erg. Wij zoeken ook uit hoe ze aan vrijwilligers kan komen die dan helpen bij de lessen en cliënten die dat nodig hebben vasthouden of het paard vasthouden.

K: Er zijn best veel mensen die alleen maar zitten om te ervaren hoe het is om op een paard te zitten ter ontspanning.

Een aantal zal het wel leuk vinden en een aantal zal er geen behoefte aan hebben. Drie willen absoluut niet op een paard zitten.

I: Ziet u nog iets in een groepstarief? Dat u bijvoorbeeld met een groepje komt en betaalt voor bijvoorbeeld 4 mensen per keer en dat het niet uitmaakt welke 4 er komen?

Nee dat zal niet wisselen. Een groepstarief is wel gunstig dat je zegt van als er 3 of 4 gaan dan wordt het wat goedkoper. Dat is wel leuk meegenomen. Maar dat zullen wel altijd dezelfde mensen zijn.

Dat zou vooral voor een wat grotere instelling misschien interessanter zijn.

I: Ja dat klopt. Kunnen al jullie cliënten in een groep rijden?

Diegenen die nu rijden wel ja.

K: Rijden ze helemaal zelfstandig of loopt er wel iemand mee bij het paard of naast de cliënt?

Nee ze rijden helemaal zelfstandig.

K: Heeft u nog vragen of opmerkingen?

Nee ik heb er verder niks aan toe te voegen.

K: Oké, bedankt voor uw tijd en dat u bereid was mee te werken aan ons onderzoek.

Bijlage VII Uitgewerkt interview Instelling 3

I: Ik zal voornamelijk de vragen stellen en Kelly zal notuleren.

Ja

I: We gaan eerst behandelen of u bekend met paardrijden voor mensen met een beperking en met de FPG, de vereniging Federatie Paardrijden Gehandicapten. Dan wat uw huidige cliënten nog meer als activiteiten hebben, dan over de financiën een klein beetje, dan over de mogelijkheden van u als instelling met betrekking tot vervoer en reistijd. Dan over de voorzieningen op de manege met betrekking tot veiligheid, dan nog over de begeleiding van de cliënten en tot slot kunnen we nog kijken of u zelf nog tips heeft.

Ja. En wat is de reden dat jullie het opnemen?

I: Voor als we iets missen of als Kelly het niet bij kan houden met notuleren, we gebruiken het niet voor in de media of iets dergelijks. We gaan er niks mee doen het is meer voor onszelf als naslagwerk. Ik neem aan dat het wel nog gewist wordt uiteindelijk.

K: Ja ja ja.

Oké.

I: Het is verder ook anoniem, misschien dat we wel zeggen dat het van de Gemiva Groep is, maar niet met uw naam in ieder geval.

Ja nou dat maakt op zich niet zoveel uit.

I: Dat doen we in elk geval niet. Heeft u ervaring met paardrijden voor mensen met een beperking?

Ja. Twee keer in de week maken we hier gebruik van manege de Hazelaar.

I: Oké. En die zit in Rotterdam, even uit mijn hoofd, toch?

Ja.

I: Dus u gebruikt niet manege de Hoekse Gang, die ook onderdeel van Gemiva is?

Nee. Maar dat is ook gewoon te ver weg en dit is twintig minuutjes rijden dus dat is nog te doen. En dat werd trouwens ook al gedaan voordat de Hoekse Gang was opgericht.

I: Oké. En bent u dan misschien ook bekend met de vereniging Paardrijden voor Gehandicapten?

Nee eigenlijk niet.

I: Oké ja dat is een overkoepelende organisatie binnen Nederland en maneges die paardrijden voor mensen met een beperking aanbieden kunnen zich daarbij aansluiten, dat hoeft niet. Het is niet verplicht. Maar als je daarbij aangesloten bent draag je een bepaald keurmerk naar buiten waardoor je kan zeggen van, we voldoen aan een aantal eisen.

Nou dat ga ik nu natuurlijk gelijk checken bij die manege of ze zijn aangesloten.

I: Ik weet niet uit mijn hoofd of ze daarbij zitten.

K: Volgens mij niet.

I: Nouja dat staat ook op de site van de FPG. Er zijn ongeveer 60 maneges in Nederland die daarbij aangesloten zijn. zou u het als een meerwaarde zien als een manege daarbij aangesloten is?

Uhm.

I: Of zijn er andere prioriteiten die u voorop stelt?

Ja nouja weet ik eigenlijk niet. Ik vind op zich dat de manege waar we nu rijden dat die wel gewoon goed overlegt en alles goed in kaart brengt en de veiligheid ook probeert zoveel mogelijk te waarborgen. Dan zou ik eigenlijk eerst moeten kijken hoe die vereniging het doet, wat de eisen zijn die zij stellen.

I: Ja inderdaad. En weet u toevallig wie de lessen geeft op die manege? Of diegene bevoegd is als instructrice?

Ik ga ervan uit eigenlijk van wel, het is altijd dezelfde vrouw. Die volgens mij ook gewoon lesgeeft.

I: Ja dan zal het wel. Een eis van de FPG is ook dat er iemand lesgeeft die dan speciaal Instructeur Paardrijden voor Gehandicapten is. De FPG biedt ook die opleiding aan.

Ja of zij speciaal is voor gehandicapten dat weet ik niet.

I: Nee. Nou dat maakt verder niet uit. Dus er zijn al cliënten van u die paardrijden bij manege de Hazelaar, hoeveel cliënten zijn dat?

Uhm even kijken hoor.

I: Ja ongeveer mag ook hoor.

Ja nou ik zit even te kijken. Om en nabij de acht.

I: Oké dat is best veel, tenminste ik weet niet hoeveel mensen hier zitten?

Om en nabij zestig.

I: En zijn er dan nog meer cliënten die interesse hebben in het paardrijden?

Nee want het is A niet voor iedereen een toegankelijke sport en er is bij dit al heel goed gekeken voor welke cliënten dit een meerwaarde is.

I: Ja. En doen die cliënten wel andere dingen?

Ja fietsen, wandelen. Er wordt ook wel huifbed gereden, dat is ook wel weer bij een manege maar dat is in Numansdorp. Die frequentie is een stuk lager, dat is een keer in de 14 dagen.

I: Oké

Dat zijn drie cliënten, meen ik uit mijn hoofd, die dan gaan. Dat is voor de MCG groepen. Meervoudig Complex Gehandicapten.

I: En betalen de cliënten de activiteit zelf?

Nee dat gaat van ons activiteitenbudget af. Er is wel één cliënt die zelf een paard sponsort dus die betaalt het wel zelf. Dat is dus ook een cliënt die elke week gaat.

I: Ja oké. Maar ze betalen dat niet uit het PGB?

Nee deze cliënt heeft geen PGB, dat wordt door de ouders zelf betaalt.

I: Uit eigen budget.

Ja.

I: En wat vindt u een reëel bedrag om te betalen voor een paardrijles? Wat betalen ze nu misschien? Gewoon voor een uur rijden zeg maar, zonder een huifbed.

Dat weet ik niet eens uit mijn hoofd moet ik eerlijk zeggen. Ik heb het wel eens opgeschreven. Kijk paardrijden is gewoon duur. Misschien een tip om de volgende keer de vragen alvast te geven, dan kan ik me wat beter voorbereiden.

I: Ja dat was misschien wel handig geweest.

Ja er werd aan mij gevraagd, er wordt een interview afgenomen over het nut van paardrijden dus ik moet ook eerlijk zeggen dat ik dit niet verwacht had, het is eigenlijk een soort marketing onderzoek, heel gericht op één manege. Oké nou goed, de kosten zijn om en nabij rond de 6000 euro per jaar.

I: Voor alle cliënten samen.

Ja dan heb je gewoon elke week twee lessen. Met uitzondering van de officiële vakanties die sluiten ze dan ook. Omdat ze dan onvoldoende vrijwilligers hebben om de paarden te begeleiden.

I: Want de cliënten die nu rijden, die rijden wel een uur?

Ze rijden een uur en ze hebben allemaal een begeleider.

I: En ze rijden dan in groepen van vier, als u twee keer per week een les hebt?

Nee dat wisselt. Volgens mij is de maximale grootte vijf ruiters. Vijf of zes.

K: En die begeleiders, zijn die vanuit de manege?

Vanuit de manege. Die zorgt zelf voor begeleiders.

I: Ja vrijwilligers waarschijnlijk.

Ja dat zijn vrijwilligers. Want alle cliënten die op een paard zitten kunnen niet zelf echt leren sturen zeg maar.

I: Ja we hebben er zelf ook wel wat ervaring mee, de een kan dat inderdaad wel zelf, de ander heeft twee of drie begeleiders nodig. Dat hebben we ook wel eens gezien.

Nee bij ons echt niemand die zelfstandig een paard zou kunnen berijden. Daar moet echt wel iemand naast lopen dus het gaat ook allemaal stapvoets uiteraard.

I: Ja dat is ook gezellig misschien. Sommige cliënten vinden het ook gezelliger als er iemand naast loopt.

Nouja gezellig, sommige wel. Anderen zien bijna niet dat er een begeleider bij is.

I: En u heeft voor de manege in Rotterdam gekozen omdat die twintig minuten rijden is?

Nou ik heb daar niet zelf voor gekozen. Ik ben hier nu bijna drie jaar locatiehoofd en het is een activiteit die toen al stond, al jaren. En het is wel iets waarvan ik steeds terug hoor van cliëntvertegenwoordigers of ouders dat ze het heel erg waarderen dat dat nog steeds wordt gedaan.

In ondersteuningsplannen lees ik ook steeds terug dat het voor heel veel cliënten wel echt een meerwaarde is en ook een aantal cliënten bij wie zinvolle dagbesteding best heel lastig is. Dat er weinig activiteiten zijn waaraan de cliënt nog plezier ervaart. En dan is dat paardrijden voor heel veel cliënten wel erg plezierig.

I: Wat is voor u een maximum tijd om te reizen naar een manege?

Nou het drukt natuurlijk wel op de bezetting hier op de groepen.

I: Ja want jullie rijden altijd met jullie eigen bus? We zagen toevallig een busje voor de deur staan vandaar.

Ja we rijden met onze eigen bus. Op maandag hebben we een vrijwilliger die dan rijdt, op donderdag is het een medewerkster van de woningen hier aan de overkant die ervoor betaalt krijgt. Met haar is wel de afspraak dat zodra wij een vrijwilliger vinden, er een vrijwilliger gaat rijden. En er gaat een verantwoordelijke mee.

I: Oké.

Omdat er een aantal cliënten zijn die of bijvoorbeeld moeilijk verstaanbaar gedrag vertonen, of epilepsie hebben en dan moet er wel een verantwoordelijke mee die weet hoe je daarop reageert en adequaat handelt.

I: Dus het is niet dat u drie kwartier bereid bent te reizen omdat de activiteit zo leuk is, een half uur is ongeveer de maximum tijd?

Ja dertig minuten is wel de maximale reistijd.

I: En stel er zijn geen vrijwilligers vanuit de manege, heeft u dan zelf vrijwilligers of medewerkers bereid die kunnen helpen? Of zouden gaan helpen?

Nee dan zouden we heel gericht moeten zoeken naar vrijwilligers.

I: Oké maar dan zou u dus zelf naar vrijwilligers gaan zoeken? Er zijn geen medewerkers die meegaan?

Nee want die handen heb je op de groep weer nodig.

I: Alleen degene die met de bus meegaat, die helpt eventueel wel mee?

Die loopt niet naast het paard. Nee die loopt extra mee. En dat is eigenlijk ook wel goed. In geval van calamiteiten heb je altijd iemand die niks om handen heeft. Dus je kan altijd als een cliënt toch in paniek raakt of er is iets dan heb je daar je handen voor vrij. En als je ook nog eens naast een paard moet lopen en de cliënt vooraan of achteraan daar gebeurt wat mee die neemt het paard over. Dat is wel de afspraak die we hebben met de manege.

I: Ja op zich wel goed geregeld. En op de manege, stappen de cliënten daar zelf op? Of is er een opstapperron of een tillift aanwezig?

Ja er is een opstap.. Ja hoe moet ik dat zeggen. Je kijkt vanuit de kantine in de bak en daar is een schuifdeur die open kan gaan en dan kom je op een soort plateau die uitklapt en van daaruit kan de cliënt op bijna gelijke hoogte met het paard op het paard stappen.

I: Oké maar er is geen tillift, dus uw cliënten kunnen wel allemaal zelf opstappen?

Ja er is geen tillift, klopt.

I: Verwacht u misschien nog andere voorzieningen op de manege? Of u weet van, op die manege hebben ze dit, en dat is wel heel positief?

Nee omdat het een hele afgebakende activiteit is. Ze hebben het ook zo ingericht dat er vaak van te voren op de groep iets gedronken wordt, dan gaan ze de bus in voor de activiteit en als de activiteit klaar is dan gaan ze de bus weer in en dan komen ze naar huis.

I: Dus er hoeft geen kantine te zijn?

Nee alhoewel soms, er is daar wel een kantine waar je wat kan drinken. En je kan ook wel zelf koffie meenemen want daar moet je anders natuurlijk voor betalen en dat maakt het allemaal wel weer duur. Maar zelf een koffiëkan meenemen dat mag ook. Alleen daar kiezen ze niet voor omdat het anders ook weer zoveel tijd in beslag neemt.

I: Ja en in principe als ze vanuit hier gaan is dat ook niet echt nodig.

Nee klopt.

I: Heeft u misschien zelf nog iets toe te voegen?

Nou het paardrijden is wel iets wat onder druk komt te staan. Met name alle bezuinigingen die er toch aan gaan komen en we ook steeds krapper in onze bezetting komen te staan. Dan moet je je ook afvragen is 6000 euro, en dan is er al een cliënt die het zelf betaalt, ja mag je nog wel zoveel geld uitgeven voor acht cliënten op jaarbasis. Ik heb binnenkort wel een afspraak met de voorzitter van de manege om te kijken van kunnen we het niet een geheel gesponsorde activiteit laten worden. Dan is de investering van onze kant nog wel om te zorgen dat er personeel meegaat en dat de bus wordt gereden. Maar dan zouden we misschien die 6000 euro kunnen uitsparen.

I: Ja dat scheelt wel.

Ja dat zijn wel dingen waar we naar aan het kijken zijn en ik sluit niet uit dat als dat sponsoren niet lukt dat we op termijn ook wel gaan vragen aan ouders om een eigen bijdrage. Omdat het gewoon te duur wordt. Dat we het wel willen blijven doen maar dan met een eigen bijdrage. Maar dat zijn wel dingen waar ik gewoon nog over na aan het denken ben.

I: Ja precies.

Maar ik sluit het niet uit.

K: Verwacht u ook dat er eventueel aangepaste toiletten aanwezig zijn of caps als iemand die vergeet of niet heeft?

Bij mijn weten zijn hier de spullen aanwezig, dus de laarzen en caps. En die worden dan ook eigenlijk nooit vergeten. Ik weet niet of ze daar reserve caps hebben. Maar als ik kijk naar de manege waar mijn dochters rijden, daar hebben ze altijd een bak met reserve caps van mensen die ze niet meer gebruiken. Maar ze zijn er wel heel strikt in, zonder cap wordt er niet gereden.

K: En een aangepast toilet?

Ik heb eigenlijk nog nooit te horen gekregen dat dat iets was wat aanwezig hoorde te zijn. Er zijn een aantal cliënten met een luier. Die worden vaak van te voren al helemaal klaar gemaakt. Ik heb eigenlijk nog niet te horen gekregen dat het een probleem was.

I: Oké. En op welk tijdstip rijden de cliënten? Rijden ze 's avonds omdat ze overdag dagbesteding hebben?

Nee ze rijden onder dagbestedingstijd, volgens mij tussen half 11 en half 12.

I: Maar onder dagbestedingstijd, hebben ze dan hier dagbesteding?

Ja.

I: Omdat we het net over financiën hebben gehad, zou u nog iets zien in een groepstarief bijvoorbeeld? Dat u een bepaald bedrag betaalt en dat het niet uitmaakt welke cliënt er komt. Stel u huurt elke week vier paarden en u spreekt met vier cliënten af die dan mogen gaan paardrijden. Om het op die manier goedkoper te maken? Of ziet u dat niet zitten? Dat je per paard betaalt en niet per cliënt zeg maar.

Ja als dat wat zou opleveren zou het kunnen.

I: We hebben dat vanuit andere instellingen als tip gekregen, vandaar.

Ja oké. Maar als wij van te voren een rit afzeggen dan wordt deze ook niet in rekening gebracht. We hebben bijvoorbeeld een groep die op de maandag altijd gaat maar er zijn nu twee cliënten met dusdanig moeilijk verstaanbaar gedrag we het niet altijd redden. Het ligt ook een beetje aan de bezetting die er die dag is. Dus wij weten soms vrijdag al dat we het maandag niet gaan redden. Dan bellen we af en dan wordt die maandag niet in rekening gebracht.

I: Maar het is dus niet zo dat u dan met de andere twee cliënten nog wel gaat?

Nee. Want dan ben je één medewerker kwijt op twee cliënten. En dat betekent dat dan een groep het met één verantwoordelijke moet doen. En dan moeten het net weer ook twee cliënten van die groep zijn.

I: Dus het is eigenlijk wel afhankelijk van de begeleiding en de bezetting?

Kijk er kan er eens een afvallen en soms kunnen er twee afvallen dan willen we ook nog wel eens zeggen, nou misschien kunnen we Pietje van de maandaggroep meenemen, maar het moet op een gegeven moment wel rendabel zijn, vier cliënten moeten er echt wel gaan.

I: Nou dan zijn wij door onze vragen heen. Heeft u zelf nog tips? Of iets wat bij jullie manege heel goed gaat? Of wat minder goed gaat dat kan ook natuurlijk!

Nou dat mensen meedenken, ik denk dat dat heel belangrijk is.

I: Ja een goede communicatie onderling.

Ja.

I: Ja we dachten zelf dat vooral de financiën ook een probleem zou worden.

Ja maar goed, met een eigen bijdrage of sponsorwerving kun je best een eind komen want heel veel ouders vinden het toch heel belangrijk dat hun kind dit wel kan blijven doen. Ik kan natuurlijk niet in ieders portemonnee kijken maar van een aantal weet ik, die zullen niet moeilijk doen over een eigen bijdrage. Alleen kun je je dan wel afvragen of je dan niet een soort klasse justitie krijgt, dat degenen die het kunnen betalen wel mogen gaan en de anderen niet. Daarom probeer ik ook eerst te kijken of we een sponsor kunnen vinden. De manege heeft er natuurlijk ook belang bij, vandaar dat wij ook samen om tafel gaan van hoe kunnen we dat toch nog doen.

I: Ja inderdaad. Want dat is vaak het voordeel voor die maneges, dat de cliënten overdag kunnen rijden. Want dan zijn er toch geen manegelessen. In dat opzicht is dat het voordeel voor de manege.

Ja vooral in de ochtenden. In de middagen heb je misschien sneller toch nog lessen.

I: Nou dan zijn wij klaar, bedankt.

Dat is dan toch heel vlot gegaan!

Bijlage VIII Uitgewerkt interview SPG Langstraat

I: Op welke manier komen jullie aan ruiters?

Wij hebben een wachtlijst. We hebben 23 ruiters en ik denk dat we gemiddeld ongeveer over alle periodes gezien minstens tien mensen op de wachtlijst hebben staan.

K: En komen die dan uit zichzelf, melden die zichzelf aan?

We hebben ons wel aangemeld bij allerlei gemeentes, die hebben dan vaak van die boekjes voor sporten voor mensen met een beperking. Daar hebben we ons wel allemaal bij aangemeld. Stichting MEE heeft ook vaak van die boekjes, daar zijn we bekend. Gemeente Tilburg daar staan we in een blaadje, gemeente Waalwijk, ja gewoon alles. Onze gegevens staan dan in die blaadjes. Ja en ook wel via klasgenoten en collega's van werk.

I: Ja via via?

Ja via via. En ook bij de instellingen zijn we bekend, die hebben vaak van die activiteiten coördinatoren en daar zijn we ook allemaal bekend. Er staat af en toe ook een stukje in de krant dat mensen schrijven over iets wat ze gaan doen of hebben gedaan en dan denken ook ineens mensen van, hee laat ik eens gaan bellen! Dus eigenlijk op allerlei manieren, zonder dat we daar direct heel actief in zijn. We hebben nog nooit ruiters geworven. We hebben wel een beetje ons netwerk, zoals MEE en die coördinatoren maar eigenlijk zijn we daar helemaal niet zo actief mee bezig. Het werkt eigenlijk andersom, ik bedoel je moet zorgen dat ze jou kennen maar verder..

I: Maar hoe is dat dan begonnen? Zijn jullie begonnen omdat jullie ruiters hadden die wilden rijden?

Nee de stichting bestaat nu bijna 34 jaar, nee bijna 35 jaar. Het is opgericht door een mevrouw. Haar dochter is Instructeur Paardrijden Gehandicapten, als een van de eersten, en die had gewoon zoiets van dat willen we gaan doen. Die zijn begonnen in Waspik met een heel klein groepje en die kwamen er op een gegeven moment achter dat ze geen ruiters uit Waspik zelf hadden, eigenlijk kwam iedereen uit Waalwijk en directe omgeving dus hadden ze zoiets van we gaan verhuizen. En ze zijn via een omweg hier bij Pulles terecht gekomen en daar zitten we dik 25 jaar later nog.

I: Oke.

Maar hoe zij precies begonnen is dat is een hele goede vraag.

I: Het is dus opgebouwd vanuit een klein groepje.

Ik heb laatst toevallig alle archieven opgeruimd, maar wat ik ervan begrepen heb is dat ze inderdaad een groepje gemaakt hebben maar dat waren toen ook nog wel echt fysiotherapeuten en een beetje meer de geleerden. Ja de burgemeester van Waspik zat destijds in het bestuur en iemand van de kamer van koophandel en een aantal andere bobo's. Maar als je terugkijkt naar de meeste collega stichtingen in het land die zijn allemaal rond die tijd, tweede helft zeventiger jaren eerste helft tachtiger jaren, als paddenstoelen uit de grond geschoten en daarna zijn er eigenlijk veel minder bijgekomen. Toen in een keer was het een, nou een hype zou ik niet zeggen, maar toen was het in een keer in opkomst.

I: Net als met de zorgboerderijen een paar jaar geleden.

Ja een beetje dat idee. En dat hebben zij denk ik gezien en gehoord en toen hadden ze zoiets van dat gaan wij ook doen. Een aantal mensen bij elkaar gezocht. En ook met artikelen in de krant en zo, een beetje op die manier bekendheid gemaakt.

I: Ja dus via media en zo.

Ja en nu heb je natuurlijk Twitter, Facebook en noem het allemaal maar op, maar daar maken wij wel veel gebruik van trouwens. Maar niet om te werven, maar wel om te laten zien wat we doen. En om bekendheid, om ook sponsors te krijgen want financieel is het gewoon wel lastig.

I: Ja op de financiën komen we nog terug.

Dat dacht ik al.

I: Dus jullie maken niet echt actief reclame, jullie hebben een wachtlijst.

Niet voor de ruiters nee.

I: En hoe ziet de begeleiding van de lessen eruit, we hebben het er net al een beetje over gehad?

We hebben drie instructeurs, waarvan ik als enige IPG'er ben. Ik ben begonnen jaren geleden als vrijwilliger. Onze instructeur stopte ermee. Ik heb eerst de gewone opleiding, de ORUN, gedaan

samen met een aantal collega's, maar zij hebben het zonder paardrijden gedaan en ik met, omdat ik een eigen paard had. En daardoor kon ik door voor de IPG opleiding. We hebben er uiteindelijk wel voor gekozen om het samen te doen en niet ik als IPG'er alleen. Omdat hun het ook heel graag deden en we zoiets hadden van, dan kunnen we het mét elkaar doen. En het is natuurlijk ook allemaal vrijwilligerswerk. Ons beleid is wel dat ik in principe hoofdinstructrice ben. Niet dat ik me zo opstel maar in principe ben ik dat op papier en ik ga dus ook wel over het indelen van de lessen en als er problemen zijn dan kom ik erbij kijken. Michaël geeft die les, ik ben er ook altijd dan dus het is een kort lijntje. Op donderdag is het wat lastiger omdat ik er dan ook niet altijd ben. Zo werken we dus eigenlijk. Daarnaast hebben we vrijwilligers en die lopen aan het hoofd. Een, twee of drie mensen er bij, afhankelijk van de beperking van de ruiter. En alles wordt aangestuurd door de instructeur.

I: Oke. Maar u bent er dus niet altijd bij? De andere instructeurs geven ook les zonder u?

Op woensdag niet, op donderdag wel soms. Maar dan is er wel een instructeur, maar niet volledig IPG'er. Maar wel een gediplomeerd instructeur. En wel een HBO-V'er die ook wel de nodige ervaring binnen de verstandelijke gehandicaptenzorg heeft. En ze draaien alletwee ook al zeker 10 jaar mee in deze stichting, niet als instructeur. De laatste jaren als instructeur. De eerste jaren als vrijwilliger dus het zijn geen mensen die we van de straat geplukt hebben.

K: En hoelang duren de lessen over het algemeen?

Alle lessen duren een half uur met uitzondering van één, en dat is de laatste les, die duurt drie kwartier. Omdat dat zes ruiters zijn dus dat duurt wat langer met op- en afstappen. En omdat de groep wat groter is heb je wat minder de gelegenheid om aandacht te geven. Die andere groepen bestaan uit drie of vier ruiters.

K: Is het ook mogelijk om privéles te krijgen?

Nee. Alleen maar dit. We zouden heel graag uitbreiden maar dat is financieel technisch niet mogelijk.

K: Hoe werven jullie de vrijwilligers? Is dat bijvoorbeeld via social media?

Ja social media, krant. Bij vrijwilligersorganisaties hebben we onszelf aangemeld, daar zijn we bekend. Daarnaast hebben we de laatste jaren ook veel met maatschappelijke stagiaires gewerkt, helaas is dat weer voor een deel afgeschaft maar er zijn toch wel wat mensen blijven hangen. Daarnaast moet ik eigenlijk eerlijk zeggen dat een groot deel van de vrijwilligers er echt al tig jaar rondloopt. En die hebben dan weer een kennis, van ja leuk, en een beetje zo. Maar het is altijd wel een beetje wisselend moeilijk en dan hebben we weer net wat te veel en dan weer te weinig. En een paar rijden er hier bij de manege zelf, als lesklient, en dan gaat het regelmatig over onze stichting dus dan kun je nog wel eens iemand enthousiast maken. Maar de maatschappelijke stagiaires zijn de laatste tijd wel de grootste aanwas moet ik zeggen. Dat wordt nu voor de komende jaren weer even een aandachtspunt indien nodig moeten we daar weer even naar kijken.

K: En ouders zelf, lopen die ook wel eens mee als begeleiding?

Nee eigenlijk doen we dat niet. Bewust niet. Als we écht te weinig vrijwilligers hebben dan doen we het wel, dan moeten we. Vooral bij de tweede les, daar hebben we zoveel hulpen nodig omdat er bij een ruiter al drie bijlopen, bij de andere twee. Dan doen we het wel eens. Maar de voorkeur gaat uit naar niet. En wat ik als dat kan ook wel eens doe, is de vader van de ene ruiter bij een andere ruiter laten lopen. En nooit als enige vrijwilliger. Je ziet dan toch dat ouders zich er te veel mee gaan bemoeien. Wij kiezen daar echt niet voor. En de ruiters zijn dan vaak meer met hun ouders bezig dan met de les. Bij ons mogen ouders ook niet langs de bakrand. Ouders zitten in de kantine. De eerste keer, tweede keer ook nog wel en in uitzonderlijke situaties overleggen we met elkaar, maar in principe is de regel: geen ouders langs de bakrand.

I: Ja opzich wel goed.

Ja je merkt wel dat de focus op de instructeur ligt en niet op pa of ma die langs de kant staat, dat is gewoon bloedirritant. Of dat ouders ondertussen van alles gaan lopen zeggen tegen hun kind en dat werkt voor onze ruiters gewoon niet. En we proberen ook zo min mogelijk vrijwilligers langs de kant te hebben. Gewoon rust. Rust in de bak. En als er vrijwilligers langs staan dan wel op een rustige toon praten. Dat is allemaal een beetje zo gegroeid. Je wilt gewoon rust creëren voor je ruiters, we hebben een aantal ruiters met autisme ook en al die prikkels zijn gewoon niet wenselijk. De meeste vrijwilligers die weten ook als ze niet direct nodig zijn dat ze in de kantine kunnen gaan zitten. Het zal

niet vaak voorkomen dat er echt een hele club staat te ouwehoeren bij de kast. Doordat je elkaar allemaal al wat langer kent en we het ook belangrijk vinden dat er goed contact is met de ouders is dat onze tafel en daar zitten we met zijn allen. Op deze tijden kunnen we geen gebruik maken van koffie en thee van de manege omdat er niemand achter de bar staat, dus hebben de ouders zelf een schema bedacht wie wanneer de koffie en thee meeneemt, hartstikke leuk.

I: Dat is wel mooi ja. En jullie doen dit vrijwillig of krijgen jullie een tegemoetkoming of een bedankje?
Nee als instructeurs krijgen wij alle drie een tegemoetkoming.

I: In de vorm van een salaris?

Nee geen salaris want dat mag officieel niet. Wij krijgen als instructeurs een financiële tegemoetkoming die onder de grens ligt van wat wettelijk mag. De instructrice van donderdag krijgt deze tegemoetkoming alleen en Michaël en ik delen hem omdat we met zijn tweeën zijn op woensdag. Zij krijgt 500 en wij beide 250. We proberen met alle vrijwilligers eens per jaar iets te doen, uit eten of een barbecue, iets wat niet extreem duur is in ieder geval. Maar wel iets.

I: Maar de vrijwilligers moeten ook zelf komen, zij worden niet opgehaald en krijgen geen benzine vergoed of iets dergelijks?

Nee. Als vrijwilliger kom je hier naartoe en dat is je eigen keus. De tegemoetkoming is het stukje gezelligheid en een keer per jaar gaan we iets doen. En met sinterklaas een chocoladeletter. In het verleden deden we ook met andere gelegenheden kleinigheidjes maar dat hebben we afgeschaft want dat zijn allemaal prulletjes en wat hebben ze eraan, dus. Het is voor een stichting een hoop geld en iedereen had zoiets van, ja leuk, maar niet nodig.

I: Ja precies, dan kun je beter een keer iets leuks doen.

Ja. En een kerstkaart en een verjaardagskaart. Dat zijn eigengemaakte kaarten.

K: Hoeveel betalen de ruiters hier voor een les?

Ze betalen per kwartaal. Vanaf 1 januari 82,50 euro per kwartaal. Ongeacht of er lessen zijn of niet. In de schoolvakanties zijn er geen lessen. Dus het kwartaal waar de grote vakantie in zit is een relatief duur kwartaal, maar de andere kwartalen zijn relatief wat goedkoper.

I: En dat is voor alle ruiters hetzelfde?

Ja dat is voor iedereen hetzelfde.

I: Hebben de ruiters een PGB van waaruit ze dit kunnen betalen?

Nee.

I: Die betalen het gewoon als sport, zal ik maar zeggen, zelf?

Ja.

I: Zoeken jullie zelf naar sponsors?

Ja. We hebben een behoorlijk tekort op jaarbasis en we zoeken dus sponsors. We hebben een soort vriendenclub die zijn we verder aan het opzetten. Daarnaast proberen we allerlei acties te doen om geld te verzamelen. We zamelen onder andere kleding in, Fonds Gehandicaptensport, Grote Clubactie doen we aan mee. Zo proberen we iedere keer weer met allerlei dingen iets te verdienen. De Albert Heijn hier heeft elke paar maanden een ander goed doel daar hebben we ons nu voor opgegeven, voor de flessenactie. Dus daar zijn we eigenlijk heel erg mee bezig. Het bestuur bij ons heeft voornamelijk het hart bij de ruiter liggen en niet echt bij PR en sponsorwerving. Nu hebben we wat bestuurlijke verschuivingen gehad en is er iemand bijgekomen die wat PR en sponsoring doet. En er hebben zich een aantal vaders aangemeld die voor ons gaan kijken wat ze kunnen doen om de sponsoring verder op te zetten. Ja mensen die een eigen zaak hebben en die via internet en het bedrijf willen kijken of ze het wat makkelijker kunnen maken.

I: Want het is niet echt veel, 82,50.

Nee. Ja ze rijden natuurlijk maar een half uur.

I: En jullie huren de manege?

Ja dat kost behoorlijk wat geld. De paarden en de bak huren wij van manege Pullens. En daar moeten we voor betalen. De materialen in de kast zijn van ons en de lift is ook van ons maar verder niks. We moeten dus elke maand 900 euro aan de manege betalen.

K: Dat is veel.

Ja dat is veel. Maar het is nergens in de buurt goedkoper, laat ik het zo zeggen.

I: Ja het is een dure hobby.

Ja vanuit vroeger is een filosofie opgezet, mensen met een handicap zijn zielig dus daar moet voor gezorgd worden. Zo denken wij uiteraard niet meer, want ze zijn niet zielig maar goed we willen het paardrijden wel voor alle klassen mogelijk maken. En die discussie hebben we onlangs weer gevoerd, we kunnen het heel erg ophogen maar dan vallen de mensen die dus overal al buiten de boord vallen af. We hebben wel stapje bij stapje opgehoogd en dat patroon zal ook wel doorzetten.

K: Ja dat is overal eigenlijk wel.

Ja daarom. Financiën is volgens mij bij al onze collega's het grootste probleem. Ja de meeste ruiters kunnen het volle bedrag wat het eigenlijk kost niet betalen. Je kan het leuk vragen maar dan houd je weinig ruiters over. En de vraag is of je dat wil. Als stichting zijnde staat ook nog ergens in de statuten dat wij het voor alle mensen met een beperking mogelijk willen maken waar het medisch mag. En dan kun je wel de hoofdprijs vragen maar dan krijg je toch een beetje een elite clubje.

I: Ja dat is zo.

We proberen vooralsnog met sponsors en schrapen en weet ik het allemaal wat het jaar rond te krijgen. En met de Lions Club. Eenmalige mazzeltjes gewoon elke keer.

I: En krijgen jullie van de gemeente nog subsidie?

Nee hoor. Nee helaas. Nog geen dubbeltje. We hebben 23 ruiters die komen geloof ik uit 13 verschillende gemeentes dus dat is gewoon geen doen. Je kan per ruiter geloof ik tien euro van de gemeente vragen, maar als je voor 13 gemeentes een tientje aan moet gaan vragen.. Dan kan je beter zeggen ik ga een dag werken en lever mijn salaris in. Dat is sneller!

K: Hoe verloopt de samenwerking met de manege?

Die is niet altijd goed verlopen, maar de laatste jaren hebben we mede doordat Jeroen en Michaël actief betrokken zijn, dit verbeterd. Want hun reden al bij de manege en later bij de stichting. Dus nu is er gewoon een goede samenwerking. In principe zijn we een losse stichting en dat vinden we ook belangrijk. Dus we werken in principe niet met hun, maar wel in zoverre dat als wij iets hebben, of er is iets met de paarden dan overleggen we met hun. Of als wij wedstrijd hebben. We overleggen over de tijden en de paarden, maar verder regelen we alles zelf. We zijn eigenlijk echt klant hier.

I: Maar op de avonden dat jullie rijden mogen jullie zelf de paarden kiezen?

Ja. We mogen alle paarden kiezen waarvan wij denken dat het haalbaar is. Als we het niet helemaal zeker weten dan overleggen we met de instructrice die hier werkt, de hoofdinstructrice. Of als we ergens tegenaan lopen. We hebben bijvoorbeeld nu een meisje dat blind is en we willen proberen of een bel onder de buik van het paard dat voor haar loopt, of ze dan achter dit paard aan kan rijden. Maar dat moet natuurlijk geoefend worden. Dat kunnen we er niet zomaar aanbinden. En dat gaat de instructrice van de manege dan in haar lessen oefenen. In onze lessen is dat niet veilig. Hun hoeven er verder niks mee te doen, het is alleen dat de paarden er aan moeten wennen. Dus in die mate is er samenwerking. Als we een extra paard nodig hebben wat onder de lift moet kunnen dan overleggen we welke hun denken dat daar het meest geschikt voor is. Het blijft altijd een inschatting natuurlijk. Maar dat gaat wel in overleg. Dus dat gaat verder prima. We mogen ook regelmatig gebruik maken van hun website. Bijvoorbeeld de kledingcontainer, dat staat ook op de website. Laatst hadden we Spek de Clubkas van de Rabobank en dat hadden we gepromoot via onder andere die site. Als je op die manier veel meer mensen kunt bereiken is dat natuurlijk heel waardevol.

I: De stichting is lid van de FPG, en hoe verloopt die samenwerking? Hebben jullie hier voordeel van?

Wij vinden de opleiding, de IPG, een hele belangrijke opleiding. Wij zullen ook altijd geïnteresseerden adviseren om zich aan te sluiten bij de FPG en de IPG opleiding te doen. Omdat wij dit wel heel belangrijk vinden, ook omdat het een beetje een stempel is, een keurmerk. Er zijn heel veel maneges die het er maar een beetje bij doen. Daar horen we zulke slechte verhalen over. Dat zouden wij nooit aanraden. Wel collega stichtingen hier in de buurt hoor. Daar weet je gewoon dat er bepaalde standaarden zijn, dat het ongeveer op dezelfde manier gebeurt als hier. Als mensen naar een gewone manege willen gaan, prima, dat moeten ze zelf weten. Maar wij adviseren een FPG manege. Dus wij vinden in zoverre de FPG belangrijk wat betreft het stukje keurmerk en de veiligheid. En de opleiding, de cursussen en scholingen die ze verzorgen. Dat is voor ons vooral het voordeel van de FPG.

Organisatorisch hebben we er niet zoveel mee, ja we hebben er een verzekering bij maar dat was het

dan ook. Wat ik wel jammer vind van de FPG is dat alle organisaties een beetje op hun eigen eilandje het wiel uitvinden en ze vertikken het om samen te werken. Ik vind eigenlijk dat dat een hele goede rol zou zijn voor de FPG, dat ze een aantal koppen bij elkaar moeten zetten. Al is het maar per provincie. Ze zijn allemaal geld aan het zoeken, ze zijn allemaal materialen aan het uitzoeken en ze zijn allemaal paarden aan het zoeken. Nou hebben wij dan toevallig de paarden van de manege, maar toch. Oogkleppen op, allemaal voor zichzelf. En dat is zo jammer. We hebben het een aantal keer geprobeerd om samen te werken maar dat liep altijd stuk op de een of andere manier. En ook het sponsors zoeken, voor de FPG is het veel makkelijker om binnen te komen bij de grotere bedrijven. Als wij een brief sturen namens 23 ruiters naar een groot bedrijf, dan is het doe! Of je moet er toevallig iemand kennen. Maar je bent niks voor zo'n organisatie. Maar dat is puur organisatorisch. Er valt meer uit te halen.

K: Jullie hebben een verzekering bij de FPG, maar wat voor verzekering hebben jullie voor de ruiters?

Kwalitatieve ongevallenverzekering. Die is afgesloten met Interpolis geloof ik. Maar als je dat met een hele groep doet is het natuurlijk veel goedkoper, omdat je het voor 23 ruiters wil. En dan moeten we elk jaar braaf een briefje invullen hoeveel ruiters en vrijwilligers we hebben en dan wordt dat weer geregeld. En we hebben nog een verzekering, maar die hebben we zelf.

K: Die hebben jullie zelf voor de ruiters afgesloten? Of voor jullie zelf?

Nee we hebben zelf een verzekering voor als er bijvoorbeeld brand uitbreekt, of als de materialen worden gestolen. Dat we in ieder geval naar de verzekering kunnen. Als die kast weg is dan houdt het op, er is gewoon absoluut geen geld uit eigen middelen om te zeggen nou we gaan even naar de winkel en we vullen hem even weer. Helaas.

I: Jullie huren de manege al heel lang, ruim 25 jaar, was die toen al aangepast of hebben jullie nog aanpassingen doorgevoerd?

Het opstapblok. En in de loop van de tijd hebben ze hier verbouwd en toen hebben ze een rolstoeltoilet gebouwd. Die was er eerst nog niet maar toen ze hier gingen verbouwen hebben ze ook de kantine verbouwd en er een rolstoeltoilet bij gemaakt. Het opstapblok en de tillift daar hebben wij zelf voor gezorgd. Toen ze de kantine gingen verbouwen hebben ze het toilet gelijk meegenomen.

I: Dus het was niet helemaal klaar maar wel te doen, zeg maar.

Te doen ja.

K: Wat zijn eventuele valkuilen waar een startende manege voor mensen met een beperking aan zou moeten denken?

Financiën. En het is stiekem best wel veel geregeld met vrijwilligers, je ruiters, de taxi's, alles. Er komt een hele hoop rompslomp bij kijken. Het kost gewoon veel tijd. En als het er eenmaal allemaal staat dan valt het wel mee want dan is het bijschaven. Maar om dingen weg te zetten kost gewoon veel tijd. Veel tijd om het organisatorisch rond te krijgen. Vrijwilligers en ruiters werven, dan het vervoer, het contact met de ouders, dat zijn denk ik wel de valkuilen. Het is niet alleen maar 'ik begin met lesgeven'. Vrijwilligers werven maar ook vrijwilligers zien te houden. Ik denk dat wij op de een of andere manier ergens iets goed doen waardoor het ons lukt, maar dat kost toch wel tijd en energie. Het is wel heel leuk, maar het is wel anders dan wanneer jij gewoon je manegelessen draait en de mensen komen en gaan uit zichzelf. Vooral tijd, voorbereiding en organisatorisch om alles rond te krijgen dat zijn de valkuilen denk ik. Weet je, als je uiteindelijk ruiters hebt dan is je les draaien eigenlijk nog het meest makkelijkste. Want als je de IPG opleiding hebt, dan is dat eigenlijk het makkelijkste van alles. Ik bedoel, je begint je les en je draait je les. That's it. Daar ben je gewoon op getraind. Dat kun je, maar de hele rompslomp erachter daar ben je niet op getraind. Het kost gewoon heel veel tijd. Het is hartstikke leuk om te doen, maar je hebt gewoon mensen nodig die je helpen. Voor de PR, stukje organisatorisch.

I: Oke.

Wij adviseren wel een stichting in zo'n geval, dat is wel verstandig. Op een andere manege waar ik wel eens kom daar zijn ze vorig jaar begonnen, daar hebben ze ook een aparte stichting opgericht. Niet aangesloten bij de FPG helaas trouwens. Hun krijgen het niet van de grond. Maar dat is wel een aparte stichting, die hebben als manege wel gezegd van, we richten een aparte stichting op. Mocht het niet lukken dan gaat de stichting ter ziele. Ze hopen natuurlijk dat het wel gaat lukken maar het is

echt een aparte stichting met een apart bestuur. Waar wel de manege eigenaren in zitten. Dat is een andere constructie als hier. Ik denk ook dat het wel belangrijk is om niet te groot te beginnen want je hebt niet meteen heel je lessen vol zeg maar. Al begin je maar met twee lessen. En van lieverlee opbouwen. Dat heb je wel bij hun gezien, als je groot begint dan lukt het gewoon niet. Of je moet toevallig al heel veel aanmeldingen hebben. Kijk als wij uit zouden willen breiden, dat kunnen we, want ik kan zo nog twee avonden vullen. Maar wij bestaan al 30 jaar.

I: Ja inderdaad.

Dus het is echt klein beginnen en rustig opbouwen, want als je groot begint dan loop je meteen vast. En de rompslomp eromheen wordt dan ook in een keer echt gigantisch.

I: Maar jullie hebben alle doelgroepen?

Alles.

I: En zijn jullie dan ook begonnen met alles?

Ja we zijn ook begonnen met alles. We hebben wel in de loop van de jaren, en dat zou ik ook iedereen aanraden, heel goed gekeken naar de les samenstellingen.

I: Oke.

Ik heb ook gewerkt bij een andere stichting, daar werd toen ik daar kwam minder goed gekeken naar groepssamenstellingen, alles zat een beetje door elkaar. En dat is gewoon heel erg lastig. Dat is op het moment dat je daar staat lastig, want je moet met iedereen rekening houden en eigenlijk komen alle ruiters tekort. Ik bedoel dan vooral rijniveau, niet dat ze allemaal dezelfde beperking moeten hebben maar wel hetzelfde rijniveau. En dat kan zijn dat we iemand hebben met een licht verstandelijke beperking en iemand met een meervoudige beperking en iemand met een lichamelijke beperking, maar die allemaal op dezelfde manier rijden. Daar gaat het dan om. Dus rijtechnisch op hetzelfde niveau, dat is wel heel belangrijk. Wat wij ook wel doen als iemand is gestopt, dan komt er een vrije plek, dan kijken we eerst of we intern moeten schuiven. Want de ene ruiter groeit sneller dan de andere. Dus het kan zijn dat eentje de les tegenhoudt en dat je die eruit wil halen maar het kan ook zijn dat eentje gewoon uit de les gegroeid is. En dan proberen we altijd eerst een goede combi te maken. En dan blijft er ergens een plek over en dan gaan we kijken naar de wachtlijst. En alle mensen op de wachtlijst die weten dat wij naar iemand kijken die het beste op die open plek past. En die krijgt de beurt, en niet degene die bovenaan de wachtlijst staat. Dat hebben we in de loop van de jaren ingevoerd. En iedereen weet het, niemand kan zeggen van dat heb je me niet verteld. Het staat ook in de huisregels. Gewoon echt om te voorkomen dat je groepen krijgt waarin er eentje los kan stappen, draven, galopperen en een ander die kan alleen maar stappen met drie man ernaast. Dat werkt niet.

I: Dat is inderdaad wel goed denk ik.

K: Dat werkt bij mensen zonder beperking ook zo.

Nee dat maakt in principe niets uit. En ook qua leeftijd kijken wij niet naar. Leeftijd maakt niks uit.

I: Onze laatste vraag is of u misschien nog tips heeft voor Liza Janmaat?

K: Buiten wat al genoemd is.

Begin klein. En ga het vooral aan, het is hartstikke leuk. Maar het is vooral investeren. Maar als je klein begint dan is de investeringskans ook kleiner. En dan bedoel ik niet alleen financieel maar ook tijdsinvestering. Vooral als je al een eigen zaak hebt natuurlijk dan ben je ook beperkt in je tijd.

I: Ja en er is nu alleen een buitenbak, ze wil voordat ze begint het liefst een binnenbak hebben zodat de lessen ook altijd door kunnen gaan.

Ja dat is wel fijner.

I: Want rijden jullie wel eens buiten?

Ja, allemaal.

I: Maar dan echt buiten als met een buitenrit of in een buitenbak?

In het bos. We gaan met de laatste twee groepen echt een buitenrit maken, die rijden allemaal zelfstandig. Op donderdag dan met de instructeur en een ervaren vrijwilliger en op woensdag met twee instructeurs. En dan gaan we ook echt naar buiten. Op woensdag hebben we natuurlijk drie kwartier, dus dan zorgen we dat alles er snel opzit en dan kunnen we ook een behoorlijk eind het bos in. Die galopperen ook dus dat scheelt. Dan ben je zo een eind weg. En ook zo weer terug. En met de

tweede groep gaan we zomers, ja dat is een groep die echt heel belevingsgericht paardrijdt. Dan zorgen we ook dat ze er snel opzitten en dan kunnen we net het paadje af en als ze er allemaal snel opzitten en alles verloopt goed dan kunnen we een klein rondje bos doen. En dat is eigenlijk bij de eerste groep hetzelfde. Dus wij gaan zomers wel veel naar het bos, maar zomers zijn ook de Special Olympics en het ruitersweekend, dus er moet natuurlijk ook geoefend worden. Dus dan proberen we een mix. Ja die tweede les gaan we altijd naar buiten maar daar maak je ze ook het gelukkigst mee. En die rijden ook niet mee met de wedstrijd.

I: Dus ze hoeven ook niet te oefenen.

Nee daarbij gaat het echt puur om de belevenis. En dan hebben wij ook wel het voordeel dat we bij mijn les twee instructeurs hebben, dus als er daarvan twee ruiters meedoen aan de wedstrijd kan de ene instructeur hun helpen en de andere gaat mee naar buiten. Maar dan moeten er wel twee instructeurs aanwezig zijn, want zonder instructeur gaan we in principe niet naar buiten. Of in principe, dat doen we gewoon niet! Dan rijden we gewoon met zijn allen binnen.

K: Ja logisch.

De buitenbak gebruiken we niet zo vaak hè, eigenlijk helemaal niet. Ja heel soms, als het binnen erg warm is en ze aan het oefenen zijn voor de wedstrijd dan gaan ze wel eens naar buiten. Maar dat is niet heel vaak. Maar dat komt ook omdat we hier de plaatjes hebben en in de buitenbak niet.

K: Dat scheelt ook.

Ja. Ja ik zou zeggen ga het proberen, kei leuk. Zorg wel dat je een groep achter je hebt die het organisatorisch mee opzet. Dat is gewoon belangrijk. En ons advies is wel aansluiten bij de FPG.

I: Ja dat wil ze het liefst ook wel, als dat uiteindelijk lukt zeg maar.

Ja op zich zou het moeten lukken. Ze is IPG'er. Alleen de kosten zijn belangrijk.

I: Ja alleen de manege is nog totaal niet aangepast.

K: Alles moet nog aangepast worden.

I: Ze moet nog verbouwen.

Ja je moet toch klein beginnen. De belangrijkste eis van de FPG is volgens mij een IPG'er in dienst hebben. Ja ook wel de aanpassingen. En je paarden moeten sowieso geschikt zijn. Maar dat is voor beginnerlessen ook dus wat dat betreft.

K: Ja ze heeft wel een aantal paarden staan, maar of die geschikt zijn?

Wij vinden het echt een groot voordeel dat onze paarden ook in de manegelessen lopen. Ze hoeven maar achter elkaar aan te lopen en voor ons in de IPG lessen is dat ideaal. En daar kun je wat van vinden of niet, maar voor onze IPG lessen wil je gewoon je groep zo dicht mogelijk bij elkaar houden, zodat je het overzicht hebt en voor de veiligheid. En in de laatste groep galopperen ze allemaal, maar als de eerste aan galoppeert dan gaat de rest er achteraan. Zorg dat de eerste goed kan rijden dan gaat de rest er vanzelf achteraan. Ja zo werkt het nou eenmaal. We hadden hier ook een IPG stagiaire en toen de praktijkopleider kwam kijken dacht hij echt, wow het galoppeert hier allemaal. Kijk stichtingen die alleen maar eigen paarden hebben, die alleen maar voor die lessen gebruikt worden, dat is gewoon wel echt een ander verhaal. Bij ons zijn ze het gewend. En dat is wel echt een voordeel. En natuurlijk zijn er paarden bij waarvan wij zeggen, nou die gebruiken we niet want die zijn iets té pittig. Maar er zijn er echt een hoop die we wel kunnen gebruiken. Komt ook omdat we best wat gevorderde ruiters hebben natuurlijk.

K: Ja bij haar lopen ze niet achter elkaar aan, dus dat voordeel mist ze misschien dan. Ja ze kunnen het vast wel maar ze zijn het niet gewend.

Nee dat klopt. Ja je kan er iets van vinden, maar bij de IPG opleiding leer je wel om de groep bij elkaar te houden en ik vind het echt een voordeel. En niet in alle lessen is dat zo, maar in de beginnerlessen rijd je ook achter elkaar aan. Ja zo werkt het, dat is handig want dat kennen ze. Er zijn wel een aantal paarden, dan zeg ik stap en dan stapt hij al.

I: Te goed getrainde paarden.

Nou geef ik nu maar één avond les, dus mijn stem kennen ze ook wat minder goed dus dat is het voordeel dan weer.

I: Nou dat waren onze vragen, ik weet niet of jullie nog vragen hebben?

Ja we zouden het wel leuk vinden om de uitwerking te zien. Ik ben benieuwd.

Bijlage IX Uitgewerkt interview Stichting in het Zadel

K: Onze eerste vraag is op welke manier jullie aan ruiters komen, hoe jullie die werven.

De ochtendruiters zijn bij ons gevuld met de school Heliomare, Heliomare onderwijs, ik weet niet of dat bij jullie bekend is? Dat is een school voor kinderen met een beperking. Die huren dus vier lesuren in de ochtend, dan komt er bij ons een groep senioren ruiters, die komen van Hartenheem, dat is een soort begeleid wonen instelling, daar zijn er wel meer van in Nederland, maar die zullen vast een andere naam hebben en de laatste uren worden bij ons ingevuld door particuliere ruiters en die melden zich over het algemeen zelf aan. Of ze kennen ons via de manege hier, dat ze hier naartoe bellen zeg maar of we laten ons zelf ook wel zien op evenementen dat ze ons daarvan kennen. Dat zijn eigenlijk de drie instromen bij ons.

K: En maken jullie verder nog reclame?

Nee. Eigenlijk niet nee. Niet voor ruiters in ieder geval, wel voor vrijwilligers.

K: Hoe ziet het paardrijden er bij jullie uit? Qua begeleiding?

Uhm je bedoelt hoe een lesindeling eruit ziet?

K: Ja

Uhm we hebben in de bak een opstapperron laten maken. We gebruiken de reguliere paarden van de manege. Dat kunnen paarden en pony's zijn. Het moeten wel paarden zijn met body, want het zijn wel kinderen met, zoals we dat noemen, dood gewicht, het werkt niet allemaal mee, ze zitten vaak in een rolstoel. De letters in de bak worden afgeplakt met plaatjes, dus de E wordt een eend, de B wordt een banaan en de juf verteld dus ook in plaatjes, bijvoorbeeld we gaan nu van de banaan naar de eend. Iedere ruiter die komt krijgt eerst bij ons een proefles, één op één om te zien of een kind überhaupt goed op een paard reageert, want als ze bang zijn of niet willen dan beginnen we er niet aan. Daarbij kijken we ook welke hulpmiddelen er nodig zijn en hoeveel begeleiders. Het ene kind heeft alleen iemand nodig die het paard vasthoudt, maar sommige kinderen zijn zo instabiel dat ze dat ze ook nog twee vrijwilligers nodig hebben die ze vasthouden. We rijden in lessen van 45 minuten. Het eerste begin is altijd een beetje rommelig, omdat natuurlijk alle kinderen van het paard afgehesen moeten worden en de andere helft moet erop. Dan gaan ze rijden, met kinderen die niet zoveel kunnen zeg maar proberen we voornamelijk buiten te rijden, in het bos, mits het weer dat uiteraard toelaat. Verder krijgen zij echt een soort reguliere paardrijles. Maar wel op niveau. En aan het eind herhaalt zich de hele riedel weer, de ene groep eraf en de andere groep erop.

K: Kijken jullie zelf naar de paarden die geschikt zijn of doet de manege dat?

Dat gebeurt meestal in overleg. Wij kunnen natuurlijk beter inschatten wat voor soort paarden en pony's we nodig hebben. Het is natuurlijk wel zo dat de instructrice die de lessen geeft is ook instructrice van de manege zelf, die kent de paarden ook en die weet welke paarden wel en niet kunnen en wat we met nieuwe paarden vaak doen is dat we ze trainen om in de lessen mee te doen en tijdens die training merk je al heel snel of een paard daar wel of niet geschikt voor is. Of ze lopen in een les gewoon zonder ruiter mee zeg maar. Het is natuurlijk al heel eng om in zo'n opstapperron te komen en dan hebben we ook nog een tillift, dus dan bungelt er ook nog zo'n ding bovenin, dus je kunt niet zomaar willekeurig een paard van stal halen en in de les inzetten, er gaat wel een traject aan vooraf.

I: Hoe groot zijn de groepen waar jullie in rijden?

Zes ruiters, maximaal zes ruiters. Wij zouden eigenlijk wel acht ruiters willen, maar dat krijgen we met de vrijwilligers niet rond.

K: Hebben jullie ook privélessen of alleen groepslessen?

We hebben één iemand die privéles rijdt, maar dat is iemand die een hele lange historie hier heeft, die rijdt hier denk ik al 20 jaar, maar in principe doen we dat niet. Als mensen een privéles willen, volgen ze die echt bij de manege zelf. Plus dat het ook qua uren niet uit kan, we rijden van acht uur 's ochtends tot zes uur 's middags en dan is eigenlijk de lont wel op zeg maar. Dat is al een hele lange dag. Plus dat na zes uur de reguliere lessen hier weer beginnen, dus dan heb je de rust niet meer in de manege.

I: Want jullie rijden dus helemaal niet 's avonds, alleen overdag?

Alleen overdag ja, ja. Dus 9 uur begint de eerste les van Heliomare, de school begint om half negen en dan komen ze gelijk met de bus hier naar toe en om zes uur sluit de laatste les, want we zijn natuurlijk afhankelijk van de kinderen, die zijn vaak pas om half vier thuis en dan moeten ze hier naartoe, dus de eerste les begint om kwart voor vier, dat heel lastig, we zouden liever om vier uur willen beginnen, maar dat komt dan weer niet uit met de reguliere manege en dan komen er drie lessen.

I: Dat is nog veel. Want rijden jullie elke dag?

Iedere maandag, één dag in de week.

K: Hebben jullie zelf aangepaste zadels enzo?

Ja, het materiaal, het aangepaste materiaal hebben we zelf allemaal aangeschaft. Dat is commercieel ook eigenlijk niet te doen voor een gewone manege. Ten eerste omdat het een hoge aanschafprijs is en ten tweede omdat je als gehandicapten stichting kun je je op veel bedrijven wel laten sponsoren. Voor losse objecten kun je heel goed sponsors krijgen. Voor je exploitatie, domweg om je koffie en thee te betalen, dat is lastig. Maar materiaal kun je, tenminste dat is onze ervaring, heel makkelijk geld voor krijgen.

K: Ok, dat is mooi. Hoeveel betalen ruiters voor één les?

Jeetje dat is wel een gewetensvraag. Wij werken met halfjaarsabonnementen, dus ruiters betalen per half jaar en niet per les, omdat we met de manege ook een vast contract hebben en de bedragen ga ik je doorsturen, goed? Dat weet ik niet uit mijn hoofd.

K: Ja is goed. Betalen cliënten de lessen uit PGB of anders?

In principe vragen wij geen PGB's aan, de mensen moeten ons rechtstreeks betalen. Wat we wel kunnen doen is PGB's voor de mensen accorderen, dat ze het zelf aanvragen bij de gemeente. Dat moet aan allerlei eisen voldoen. Zo heten onze lessen ook geen paardrijlessen, maar rijden onder begeleiding. Het ene jaar werkt het wel bij de gemeente en het andere jaar moet het weer anders heten, daar wordt je een beetje tureluurs van af en toe, maar in principe betalen mensen rechtstreeks aan ons.

K: Maar u weet niet of de mensen dat uit hun PGB betalen of dat het eigen geld is?

Nee, ik denk dat zo'n, bij de kinderen zal het ongeveer 50 procent uit het PGB betaald worden en bij de rest niet, nee. Ik krijg ze niet standaard mee met de kinderen als ze zich inschrijven.

K: Hoe werven jullie de vrijwilligers, daar hadden we het al eventjes over gehad.

Oh dat is heel lastig. Toevallig zijn we van de laatste jaren aan het bijhouden hoe we daar nou aan komen en zo af en toe maken we een advertentie in de krant van wie heeft er op maandag een uurtje tijd, gewoon heel simpel, vrijwilligerscentrales schakelen we vaak in, in het begin wilde dat niet werken, inmiddels gaat dat wel goed. Mond op mond reclame blijft verruit de beste manier. Zeker met een reguliere manege, je hebt altijd wat oudere ruiters die tijd hebben en ik moet je zeggen dat de economische situatie op het moment maakt dat ontzettend veel mensen thuis zitten en tijd hebben, we hebben nog nooit zo goed in onze vrijwilligers gezeten als op dit moment. Het is bizar, maar ik vermoed ook wel dat als de economie weer aantrekt dat dat dan ook gelijk weer instort. Het lastigste zijn de tijden tussen drie en vijf. Dat zijn de tijden waarop kinderen naar huis gaan en opa's en oma's oppassen en dat ouders weer thuis moeten zijn. Dat zijn de lastigste tijden om vrijwilligers te vinden. De ochtenden zijn meestal het beste bezet.

K: Ontvangen de vrijwilligers iets van een vergoeding of een tegemoetkoming of bedankje?

Nee, niemand in deze stichting krijgt iets, wat wij wel proberen is om met de kerst een attentie te geven, een kerstbrood of een chocolaatje of wat ook en wat we wel doen is aan het begin van het seizoen hebben we een vrijwilligersdag. Dan organiseren wij hier op de manege een bijeenkomst waarbij we alle nieuwe ruiters doorspreken, zodat iedereen weer even weet van die heeft dit en die heeft dat, een kleine activiteit, het moet natuurlijk allemaal low-budget zijn. Dat kan mensen zijn, dat is het voordeel van een reguliere manege dat je andere activiteiten kunt aanbieden, zelf een keer paardrijden en dat sluiten we af met wat eten, geen overvolle buffetten, maar gewoon een opening van het seizoen dat is voor ons ook weer even een moment om iedereen eraan te herinneren dat we weer gaan beginnen. Aan het einde van het seizoen is Heliomare zo aardig om een lunch aan te bieden voor alle vrijwilligers, dus dan zitten we hier in het duin met alle kinderen. Dan rijden we met

de koets naar het duin. En in de pauze, dus tussen twaalf en één zorgen zij voor broodjes en drinken. Dus daar zijn we heel blij mee.

K: Hebben jullie ook sponsors?

De grootste geldstroom komt vanuit gemeentes, op aanvraag vanuit alle gemeentes waar je ruiters vandaan komen, dus niet alleen uit Heemskerk, maar het varieert nu bij ons van Alkmaar tot Zaandam, naar Velsen, dus dat is een hele hoek. Iedere gemeente waar je een ruiter vandaan krijgt moet je gewoon aanschrijven.

K: Daar kun je dan subsidie voor krijgen van de gemeente?

Ja, er zijn heel veel potjes voor gehandicaptensport. Niet voor sporters, maar wel voor gehandicapten sport. Je moet een beetje creatief worden in benamingen is mijn ervaring en daarnaast zijn er toch bedrijven uit de regio die af en toe wat doen, maar dat is dan weer het nadeel van de huidige economie, de afgelopen drie jaar komt er eigenlijk nul uit. Het zijn meer particuliere initiatieven die wij ondersteunen. Bijvoorbeeld een kom in de kas dag, dan bieden wij paardje rijden aan en het geld dat we daarmee ophalen gaat naar de stichting, dus je moet een beetje creatief worden.

K: En hoe verloopt de samenwerking met de reguliere manege?

Ja die is bijzonder goed, ik kan niet anders zeggen. Wij komen met ideeën en daar wordt altijd positief tegenover gestaan, aan de andere kant komen zij ook met ideeën van misschien moet je het zus of zo aanpakken, dus het werkt twee kanten op. We hebben de manege natuurlijk laten aanpassen, tillift en aangepast toilet en dergelijke, dat is natuurlijk in ons voordeel, maar ook in het voordeel van de manege. Het mes snijdt aan twee kanten. De manege-eigenaar moet natuurlijk wel toestemming geven om zo'n toilet te verbouwen en zo'n trap aan te passen. Het is een beetje geven en nemen, daar komt het op neer. Het is wel lastig, aan de ene kant heb je te maken met een commerciële partij, er moet geld verdiend worden, aan de ander kant willen wij hier natuurlijk voor zo weinig mogelijk geld rijden. Dus het is altijd weer één keer in het jaar gaan we om tafel over het nieuwe tarief, we hebben ene contract afgesloten en wij hebben een bepaald bedrag en dat bedrag wordt ieder jaar geïndexeerd en als dat niet uitkomt moeten we om de tafel om te kijken of dat aangepast moet worden, maar ja dat is natuurlijk een beetje geven en nemen. Maar aan de ander kant is het voor de manege-eigenaar een vaste bron van inkomsten, hij weet aan het begin van het jaar dat er elke maandag, 52 weken lang, betaald wordt. Dus wat dat betreft zeggen wij dan van kun je ook je tarief weer wat minderen. En wat wij inmiddels ook uit onderhandelt hebben, in de vakanties rijden we niet, dat hebben we wel gedaan maar dat is vaak lastig, ook met vrijwilligers, en op die maandagen kan hij de manege gebruiken voor buitenschoolse activiteiten, dus pimp je pony en weet ik veel wat. En daar kan hij natuurlijk weer extra inkomen uit genereren. Want dan is zijn bak vrij.

I: Ja want jullie huren dan de bak, de paarden en instructie?

Ja en hij gebruikt dat moment, want hij heeft dan natuurlijk geen lessen, om de stallen schoon te maken. Dus op maandag worden alle stallen vernieuwd zeg maar, uh ja gemest bedoel ik. Zodoende lopen wij niet door elkaar heen en zij hebben geen last van ruiters die in en uit gaan een soort compromis die we gesloten hebben.

K: Hebben jullie op de manege iemand die de IPG opleiding gedaan heeft?

We hebben één vaste instructrice die heeft de IPG opleiding gedaan en die geeft hier ook alleen de FPG lessen en de manege-eigenaar heeft die opleiding ook gedaan, dus mocht zij ziek zijn, dan is hij achtervang. En we hebben inmiddels ook een stagiaire hier gehad en zij is onze tweede achtervang. Vaste mensen. Kan ook niet anders als je met gehandicapte mensen werkt. Iedere week een andere instructeur dat gaat niet.

K: Hoe verloopt de samenwerking met de FPG?

Vind ik een beetje een haat liefde verhouding. Ja het is fijn dat je het hebt en dat er een kwaliteitswaarborg is, aan de andere kant hebben we de zaakjes hier zo goed op orde, dat ik denk hebben we ze nog wel nodig. Ik vind wel, wil je verantwoord, want het is natuurlijk wel de maatschappij van dat steeds meer aansprakelijkheidstelling, als je via de FPG rijdt en je houdt hun normen aan, mocht er iets gebeuren, dan kun je wel zeggen van, maar wij rijden volgens de normen

en doe je het zelf gaat er natuurlijk een welles – nietes verhaal staan van wat is wel en wat is niet de norm. Dus een beetje een haat liefde verhouding vind ik het altijd.

K: Dus het voordeel van het keurmerk, maar het nadeel van ...

Ja en er hangt natuurlijk een prijskaartje aan en het is de bedoeling dat dat nu behoorlijk omhoog gaat vanaf volgend jaar, niet voor ons, maar voor de ruiters, ze willen per ruiter gaan doen, nou ja goed, daar zijn de laatste woorden nog niet over gezegd.

I: Er zullen er wel meer tegen zijn

Ja weet je op de reguliere manege is het zo dat je verplicht bent om lid te zijn van de FNRS, daar zit dan ook een verzekering aan, nou zo'n constructie willen ze ook bij de FPG maneges gaan doen, maar wij zitten met 40 leerlingen van een school, die wisselen, je kunt die kinderen niet gaan verplichten om een abonnement van een stichting te gaan afnemen, want het is onder leestijd. Dat maakt het voor ons lastig.

K: Want hebben jullie zelf nog verzekeringen voor de cliënten, behalve de FPG?

Nee, we laten iedereen, nee we hebben ook niet via de FPG, wij vinden dat iedereen, de leerlingen rijden onder verantwoordelijkheid van de school, daar is ook altijd een leerkracht bij aanwezig en verder is het op eigen risico, dat communiceren we ook heel duidelijk, onze vrijwilligers vallen onder de vrijwilligersverzekering van de gemeente Heemskerk, die heeft er een aparte vrijwilligersverzekering voor. En ja om dan ook nog een keer via de FPG verzekerd te zijn is naar onze mening te, dubbelop. Je kunt wel aan het verzekeren blijven, maar dat heeft geen taak. Wat we wel heel duidelijk doen is een ongevallenregistratie, alle incidentjes die gebeuren, alles bijhouden, alles vastleggen, maar dat is inherent aan een FNRS manege denk ik.

K: Hebben jullie verder nog keurmerken of certificatenbuiten de FPG?

Nee. Weet je er zijn niet zo heel veel FPG maneges en het feit dat we dit op een bepaalde manier aanbieden en ook echt vast eraan, dus echt vanaf 7 jaar en met proeflessen, de stroom zoals mensen in- en uitstromen ligt vast, daar zijn protocollen voor en daar houden wij ons echt aan. Ik denk als je dat uit kunt dragen, dan heb je een bepaald kwaliteitsmerk al. En je kunt niet op tegen particuliere initiatieven van iemand die een weilandje achter zijn huis heeft en daar gehandicapten laat rijden. Dat kun je proberen, maar daar kun je kostentechnisch nooit tegenop. Dat moet je willen of dat moet je niet willen en wij hebben gezegd die concurrentiestrijd gaan we niet aan, de kinderen die daar naartoe willen is jammer. Onze lessen zitten vol, daar zijn we blij mee, we hebben een wachtlijst, wat wil je nog meer?

K: Ja dat is het mooiste natuurlijk. Wat zijn eventuele valkuilen waar een beginnende manege rekening mee moet houden?

Oh niet het wiel uit gaan vinden. Ga om je heen kijken, het is heel makkelijk om zelf allemaal toeters en bellen op te tuigen, maar hou het simpel, hou het bij jezelf en maak gebruik van de kennis om je heen, wat ik zeg met vrijwilligers, ga niet hele campagnes opstarten en bedrijven aanschrijven, maar begin gewoon is bij de manege waar je bent, kijk of je daar de dingen weg kunt halen. En goede afspraken maken, want je kunt als bestuur een heel goed contact hebben met de eigenaar, maar dat bestuur wisselt en dan gaan oude afspraken die in het verleden mondeling gemaakt zijn, gaan een eigen leven leiden, dus als je afspraken maakt, zorg dan dat ze vastliggen en wij hebben ook bestuursvergaderingen, daar nodigen we ook altijd de bedrijfsleider van de manege uit, dat je dus weet samen van wat speelt er en wat spreken we af en in de notulen liggen die afspraken vast, iedereen kan het nazoeken. En dat is bij ons in het verleden een valkuil geweest Losse afspraken tussendoor van 'ja, maar we hadden toch afgesproken dat...' en dan krijg je ergernissen en dan loopt het spaak. En wat ik ook aanraad, zorg in een bestuur voor autonome mensen, dus niet een echtpaar of vriendjes en kennissen van, je moet toch als bestuur je onafhankelijkheid kunnen bewaren en niet dat als je met z'n vijven zit en drie zijn tegen en het echtpaar voor en dat hij dan in de notulen zet dat hij een extra stem heeft, dat je in een soort patstelling komt, mijd vriendjespolitiek. Mensen kun je aardig vinden, je kan misschien goed samenwerken, maar zorg voor bestuursleden, dat wordt vaak vergeten.

I: Ik vraag me nog af, jullie hebben een samenwerking met een school, maar hoe is dat begonnen?

Oeh dat is eigenlijk al heel lang geleden, ik weet eigenlijk niet eens hoe ze bij ons gekomen zijn, maar één van de docenten daar had ontdekt dat als je kinderen uit een rolstoel op een paard zet, dat is nu natuurlijk algemeen bekend, dat hij daar dan van verbeterd, niet alleen qua balans, maar ook qua spijsvertering, alles wordt in het werk gesteld en is hij aangekomen van kan dat hier en toen zijn we proefsgewijs begonnen en is eigenlijk ook de stichting ontstaan, dus het is eigenlijk een beetje een voorloper geweest. Wie uiteindelijk het initiatief genomen heeft weet ik niet, dat is echt voor mijn tijd, ik ben hier wel al heel lang, maar niet zo lang, maar het is een samenwerking geweest en daaruit is het initiatief gekomen van laten we dan ook een stichting oprichten, dat is financieel ook makkelijker om er een stichting aan te koppelen, en dat is uitgebreid tot vier Heliomare lessen.

I: Want hoe lang bestaat de stichting?

1993 en daarvoor heel onofficieel al een heel aantal jaren.

K: dus een stichting raad u wel aan?

Ja, weet je waarom? Als je subsidies gaat aanvragen bij bedrijven, bij grote overkoepelende organisaties heb je een stichting nodig, zonder stichting kun je nergens aan deelnemen. Het is zelfs zo raar dat de Vomar hier, een supermarktketen, heeft ook altijd acties voor goede doelen, maar daar mogen we niet aan meedoen omdat we een stichting zijn en geen vereniging, dat soort dingen loop je tegenaan, maar als stichting bij een FPG, want dat wordt wel vaak gevraagd bij grote subsidieaanvragen, is het handig om gewoon een juridische vorm van bestaan te hebben. Zoek daar dan een notaris bij die dat gratis wil doen, ga niet zelf de statuten verzinnen, maar vraag dat bij een andere stichting, dat zijn kleine dingetjes.

K: Heeft u verder nog tips?

Zit het in deze regio of in een andere regio?

K: Nee in de gemeente Oudewater.

Ik weet niet of zij nog onder de schiphof regeling vallen, maar een tip is het schipholfonds. Dat is een fonds van alle passagiers die op schiphof instappen betalen een bedrag, daar gaat geld in en zij geven subsidie aan sportinstellingen, en die subsidies zijn niet mis, dat loopt echt in de tienduizenden euro's. Dus als je wilt opstarten en je wilt iets, zou ik zeggen ga daar eerst naartoe. Verder het fondsenboek, waarin alle fondsen van Nederland staan op categorie. Daarin kun je exact terugvinden bij wie je voor welk geld aan moet kloppen. Ja en wat ik kan aanraden als het een reguliere manege is om een plek te creëren waar je de kinderen kunt opvangen, het is natuurlijk best wel hectisch met rolstoelen, begeleiders en vrijwilligers, dus je moet die stromen zoveel mogelijk uit elkaar houden. Wij hebben een kleine wachtruimte gemaakt tussen twee gebouwtjes in, heel klein, maar je kan kinderen die vroeg zijn wel ergens neerzetten en dan gaan ze dus niet zwerven over de manege, want die kinderen hebben begeleiding nodig. Sommige komen wel met begeleiding, maar sommige, zoals met een school, dan komen er zes tegelijk en je bent er zo één kwijt om het maar even zo te zeggen. Plus dat het heel makkelijk is om die ruimte te gebruiken om je materialen neer te leggen. We hadden eerst overal kasten staan en als je dan al weinig vrijwilligers hebt en die moeten dan ook nog de hele manege door om spullen bij elkaar te krijgen, daar wordt je gewoon niet vrolijk van. Dus mensen en spullen zo dicht mogelijk bij de ingang van de bak houden. Dat is gewoon verruit winst. En daarnaast hebben wij met de manege afgesproken, we rijden veel met pony's, daar kun je gewone beugels voor gebruiken of beugels met elastieken, de voeten van die kinderen passen vaak niet in de beugel door aangepast schoeisel. Dan kun je natuurlijk zeggen van we kopen dat zelf en we gaan het iedere keer wisselen, nou dan moet je elke maandag iemand om half acht hier hebben om alle spullen te wisselen, hebben we niet meer gedaan, we hebben aan de manege-eigenaar gevraagd, is het goed dat wij op onze kosten die dingen aanschaffen, zodat jouw ruiters daar ook veilig mee kunnen rijden en dat als ze aan vervanging toe zijn dan zijn de kosten voor jou. Dat zijn van die dingen, je moet het jezelf zo makkelijk mogelijk maken. Dat is eigenlijk als je met weinig mensen moet doen, moet je zorgen dat het zo effectief mogelijk is. Daar kom je door schade en schande vanzelf achter hoor, in het begin ben je blij met elk plekje waar je iets neer mag leggen, totdat je weken achter elkaar heen en weer aan het lopen bent met kleurenteugels en met zadels en dingen, dat is gekkenwerk.

I: Merken jullie nog dat het voor sponsors uitmaakt of jullie aangesloten zijn bij de FPG of niet?

Ja, voor sommige wel. Sommige vragen echt of je lid bent van een overkoepelende organisatie. Of van een landelijke vereniging.

K: En voor jullie ruiters? Merken jullie dat het voor hen uitmaakt?

Nou weet je, het aanbod is niet zo heel groot en waar mensen wel voor kiezen is een FNRS manege vanwege de interactie met mensen zonder beperking. Zo organiseert deze manege iedere vier jaar een musical met paarden en daar doen wij ook aan mee. En het is natuurlijk heel leuk dat je dingen samen kunt doen. Spelmateriaal, alles is er natuurlijk. Voor ouders is de factor dichtbij belangrijker dan de factor FPG. Vaak horen ze daar pas over als je er zelf over gaat vertellen.

K: Oké, nou wij hebben geen vragen meer.

Zal ik jullie dan nog even de manege laten zien?

K: Ja dat is wel leuk.

Bijlage X Uitgewerkt interview De Hoekse Gang

K: Ik zal voornamelijk de vragen stellen, Ingrid tussendoor ook, maar die zal voornamelijk notuleren. Jullie hebben hier een eigen manege opgezet, hoe zijn jullie daarmee begonnen?

Het is oorspronkelijk een manege en dat is al jaren geweest zo. Volgens mij bestaat het al zo'n 15 tot 20 jaar, want iedereen kent het als begrip de Mazzeltoef. Het is nu zes jaar manege de Hoekse Gang en toen op een gegeven moment is er bij Gemiva de vraag geweest van joh is het niet leuk om hier een manege te beginnen. Toen hadden ze zoiets van ja nou weet ik niet, want we hadden hier natuurlijk een grote boerderij, qua wonen en met appartementen erbij, dus toen zeiden we van we kunnen het altijd proberen en dan zien we wel. Nou dus qua wonen heeft Gemiva dit allemaal gekocht, wij huren dit dus ook. Hier beneden zitten zes appartementen voor mensen met een meervoudige beperking en boven tien appartementen en die mensen werken hier ook, die meiden die je hier ziet lopen hebben allemaal enkelvoudige beperkingen. Die zijn eigenlijk gewoon zoals jij en ik en de manege is eigenlijk een bedrijf dat er al was en dat is een beetje zo aangesloten. Iedereen kan hier gewoon komen rijden, maar ook mensen met een beperking.

K: Het is dus eigenlijk een beetje samengevoegd?

Ja klopt, je mag ook niet zeggen dat het een zorgmanege is, het is echt een zorgboerderij.

K: Zijn de mensen met een beperking die hier rijden van hier of komen die ook van buitenaf?

Van buitenaf. Ik heb mensen van Rotterdam, ik heb mensen van Gouda, die komen overal vandaan dat het me zelfs verbaast van waarom kom je helemaal hierheen dat eind! Maar goed, en de meiden die hier wonen die rijden hier ook en we hebben een paar mensen van buitenaf.

K: Hoe hebben jullie die ruiters geworven? Of zijn die zelf bij jullie gekomen?

Die zijn zelf bij ons terecht gekomen en sinds kort zijn we met de benedengroep gaan rijden. Nou ja rijden is een groot begrip, ze zitten meer op een paard en hutselen een beetje heen en weer. En dat doen we allemaal, met vijf bewoners doen we dat. En de zesde die wil wel starten, maar die kan niet net als wij praten en daar willen we ook echt een lesje voor maken, maar die anderen zitten lekker een kwartiertje op de pony en lekker aaien en contact maken. En dat is nu een beetje rond gegaan in de buurt, dus er komen nu ook meer mensen van buitenaf. Alleen het is niet zo dat wij heel veel mensen hebben van buitenaf die hier komen rijden. Ik ben er een beetje mee gestart.

K: Maken jullie wel reclame om ruiters te werven?

Ja.

K: En hoe doen jullie dat?

Laatst hadden we een stukje in de krant. Het was eigenlijk de bedoeling dat we een wedstrijd aankondigden, maar die man die vond het allemaal zo leuk dat de hele boerderij erop moest en de paarden en we gaan rijden met de cliënten en op een gegeven moment stond er gewoon zo'n stuk tekst met foto in de krant. Dus toen hadden wij zoiets van nou leuk en daar komen ook wat mensen op af en binnen Gemiva weten ze natuurlijk ook dat wij hier zijn begonnen met paardrijden voor gehandicapten. We willen in de toekomst ook nog huifbed gaan rijden, maar dat is nogal een dure optie, dus even kijken. Er is animo voor, maar het geld moet er ook nog even voor zijn. We hebben open dag gehad hier en er was een huifbed demonstratie en toen hadden we al mensen van buiten af en toen hadden we al zoiets van het zou wel fijn zijn, en ook voor de bewoners die we al hebben hier, keer vijf, zou het al heel fantastisch zijn om dat te hebben. Het is nog even kijken of dat haalbaar is. We hebben ook nog wat pensionklanten waar we rekening mee moeten houden, dat we niet de hele dag de bak bezet houden, dan kunnen zij niet rijden.

K: En hoe ziet bij jullie een les eruit? Hoeveel ruiters hebben jullie in één les?

Acht zitten er in een groep. En als je beginnend bent ongeveer zes. Maar met mensen met een beperking doen we liever privélessen, één op één en dan met een paar begeleiders erbij en dan ben je gewoon een half uur alleen in de bak. Dan heb je gewoon eigenlijk alle aandacht ervoor.

K: Dus de mensen die vanuit hier rijden, rijden allemaal in een privéles?

Nee de mensen van hier rijden allemaal in een groepsles. Maar de benedengroep, die doen we om de beurt.

K: En die hebben dan ook vrijwilligers nodig die eraan lopen?

Ja, er zijn er een paar die hebben persoonlijke begeleiding en verpleging nodig en die is erbij. En ik ben er dan ook bij. Of een collega van mij, en dan nog een stagiaire, dus we zijn altijd wel met z'n drieën.

K: Hebben jullie dan ook nog vrijwilligers die komen helpen of zijn het echt de mensen die hier al werken.

Mensen die hier al stage lopen.

K: Jullie hebben geen vrijwilligers die komen helpen met de lessen?

Uhm nee. We hebben drie klusjesmannen, maar die lopen er niet bij. En op zaterdag hebben we een paar paardenmeisjes, zo noemen we ze, die werken bij ons op zaterdag en daarvoor krijgen ze een les cadeau. En er is er eentje die komt helpen bij een privéles op zaterdag, maar dat is de enige. Dat is bij Dirk-Jan, dat is een meervoudig beperkte jongen, die zit ook in een rolstoel, dus die gaat ook via een opstapperron naast het paard en die tillen we er dan op. Die heeft wel een half uurtje echt les, daar kun je wel mee communiceren. Hij zegt niks terug, maar hij begrijpt wel de letters, daar moet je heen sturen, je moet een keer halt houden, draven kun je een stukje met hem. Maar daar loopt wel echt iemand naast om hem erop te houden, dat hij er niet afglijdt, want hij hangt nog wel eens naar rechts en dan moeten we hem even recht zetten, maar dat is eigenlijk wel handig om er meerdere mensen bij te hebben. Ik zou ook niet met de cliënten van beneden alleen gaan. Die zijn iets te beperkt dat ik denk van nee. Ik moet ook mijn pony vasthouden, die kan ik niet loslaten, nog niet, daar zijn we mee aan het trainen.

K: Zijn er ook mensen die helemaal zelfstandig rijden?

Ja, er is er nu een van buitenaf, die is deze maand begonnen, en die is licht beperkt en die heeft nu ook een halfuur privéles. Maar die kan gewoon rijden en figuren.

I: Maar u heeft dan geen tillift? Omdat u zegt dat u hem dan op het paard moet tillen?

Nee, we hebben geen tillift, we hebben een opstapperron, die al best wel hoog is en het laatste stukje moeten we nog eventjes tillen. Dat is ook nog een stukje van ja als we gaan uitbreiden, dan moet dat ook komen.

K: En hoeveel betalen ruiters hier voor een les?

Even kijken, privéles is €19,50. Maar de cliënten betalen gewoon, die rijden maar een kwartiertje, stappen, dus ik denk dat ze maar €20 per maand betalen, dat is echt niet veel.

K: En betalen zij dat dan vanuit hun PGB of vanuit eigen geld?

Dat betalen ze uit hun eigen budget. De meiden die hier gewoon werken die betalen de lessen van hun eigen geld.

I: Die betalen dan ook die €20 per maand?

Nee die betalen een groepsles en dat is, als je al 18 bent geweest, is dat €52 per maand.

Maar die rijden ook een uur per week en die kunnen alles, stappen, draven en galopperen. Die doen ook mee met wedstrijdes enzo.

K: Hebben jullie ook sponsors?

Niet zo heel veel. Wel dat als je ergens naar een ruiterszaak gaat en vraagt of je korting krijgt dan krijg ik wat sponsoring, dan wel, maar het is niet zo dat we hier echt veel sponsors hebben. Dat is helaas op een laag pitje gekomen door een locatiehoofd dat er niet zoveel mee deed. Dus ben ik dat allemaal een beetje aan het oppakken van nou kunnen we sponsors krijgen en dan wil ik ook het liefst reclameborden in de bak om daar ook een beetje sponsoring van te krijgen. En wij doen wel een flessen actie. De kantine hebben we via een vrijwilligersdag bekostigd gekregen, kwamen hier vrijwilligers en die hebben de kantine opgeplakt en geleverd, maar de vloer paste niet bij de verf, dus we wilden een nieuwe vloer hebben en een nieuwe vloer kost €2000. Dus Gemiva had zoiets van ja dat gaan we niet betalen, want we hebben ook nieuwe paarden nodig. Toen hebben we een flessen actie gedaan, we hebben mensen opgeroepen om flessen te verzamelen en daarmee hebben we €300 opgehaald en die winkel wilde nog €1000 sponsors en toen kon Gemiva niet achterblijven en die hebben de rest betaald, dus de nieuwe vloer komt eraan. En nu willen we eigenlijk kijken of we via dat eigenlijk, van sponsoring, qua die flessenactie of we spiegels in de bak kunnen krijgen. Kijken of dat gaat lukken. En we hebben af en toe een sponsor die mij een paar honderd euro geeft en zegt van hier kun je dekens kopen voor je paarden dus dat is wel fijn.

K: Dus wel uit kleine hoeken wat sponsoring?

Ja uit kleine hoekjes komt het wel. We willen ooit een buitenbak neerleggen en daar heb ik al twee goede grote sponsors voor, maar ja we moeten wel het landje krijgen van de gemeente.

K: Krijgen jullie vanuit de gemeente ook nog subsidie of helemaal niet?

Dat stukje weet ik niet zo goed, want ik ben echt alleen van de manege en dat stukje weet ik niet. Er zullen vast wel voor bepaalde cliënten subsidies zijn.

K: Maar voor de manege niet?

Nee voor de manege helemaal niet. Wij moeten het helemaal zelf bekostigen. We krijgen ook geen subsidie van Gemiva ofzo. Wij moeten dat allemaal bekostigen met de klanten en dan horen we vanzelf wel of we wel of geen nieuw paard aan kunnen schaffen.

K: Zijn jullie bekend met de vereniging Federatie Paardrijden Gehandicapten?

Ja ik wel, maar de rest niet. Er is nog niemand die dat hier in het bezit heeft. Maar de opleidingen zijn allemaal aan het veranderen, dus ik wacht nog even om de opleiding te volgen.

K: Maar het is wel de bedoeling om die opleiding te gaan doen?

Ja. Ik heb nu wel een aangepast certificaat, dus een certificaat voor de aangepaste paardensport. Dat heb ik via de FNRS gehaald. Om toch iets te hebben. Op mijn instructeursdiploma erbij, maar ik wil die andere ook nog gaan doen, maar ik hoorde toen al van de FNRS van wacht er even mee, want ze zijn alles zo aan het veranderen bij de opleiding dat ik zoiets had van nee. Ik kan nu ook geen opleiding volgen, omdat ik nu mijn collega vervang. Die is eigenlijk de beheerster, maar die is met zwangerschapsverlof. En die blijft nog wel een paar maandjes weg, dus dan kan ik niet zeggen van ik ga 1 of 2 dagen naar school, ik moet hier toch echt vijf dagen zijn.

K: Is het dan ook de bedoeling dat jullie je uiteindelijk aansluiten bij de FPG of is het meer voor jezelf?

Nee het is alleen voor onszelf. We willen heel graag lid van de FNRS worden.

K: Oké, dus niet bij de FPG. Waarom niet?

Ja waarom niet. Eigenlijk hebben we het gewoon altijd zelf gedaan, zonder ergens bij te horen zeg maar. En ik ben een grote voorstander van de FNRS, omdat dat toch iets uitgebreider is. Ook omdat we veel meer klanten hebben die niet beperkt zijn. Wij hebben maar 8% mensen die beperkt zijn, de rest zijn allemaal 'zoals jij en ik', mag ik eigenlijk niet zeggen. Om je bij de FPG aan te sluiten moet je echt nog groter zijn.

K: Jullie hebben hier allemaal eigen paarden. Zijn deze paarden ook allemaal geschikt voor lessen met mensen met een beperking of zijn er een aantal paarden die daar geschikt voor zijn?

We hebben twee paarden die zijn nieuw en die moeten nog even uitgetest worden. De rest kan allemaal. Groot en klein dat maakt niet uit, want de cliënten halen ze ook uit de stallen, zetten ze op het land, ze rijden ermee, ze hebben er allemaal op gezeten. Op al onze paarden kunnen ook gewoon kinderen, maakt niet uit. Ze kunnen er ondersteboven hangen, maakt niet uit, we hebben echt hele brave paarden. Die twee nieuwe zullen het ook wel kunnen, alleen daar proberen we nu in elke les te kijken wie er op kan. We hebben er eentje net een maandje en die andere hebben we al twee maanden en ja daar moeten we toch even wat voorzichtiger mee zijn. We proberen eerst om te kijken kunnen jullie er allemaal op? Cliënten willen er wel heel graag op hoor, maar we gaan eerst nog eventjes afwachten en ze moeten eerst wennen. Eén paard bleek ook niet gewend te zijn in een groepsles. Dus die legde dan de oren plat en die vond het allemaal hartstikke spannend. Nou gaat het al beter, want we hadden zoiets van ja je moet het toch leren. Want het is een heel leuk pony'tje, het is net een pony nog, dus we hebben zoiets van ja we willen je wel houden, dus ja dan moeten we even wennen. Maar het is altijd wennen met zo'n nieuw beestje. Maar voor de rest, alle anderen kunnen ze allemaal rijden.

I: Maar al die paarden zijn dus wel van Gemiva?

Ja op de pensionpaarden na.

K: En hebben jullie dan ook aangepaste materialen?

We hebben westernzadels waar we met de cliënten mee rijden. En de meiden die gewoon kunnen rijden zitten op de gewone zadels, niks aangepast, geen kleurenteugels ofzo dat is allemaal niet nodig. Alleen met mensen die echt in een rolstoel zitten of mensen van hier beneden, die doen we met een westernzadel. Gewoon omdat ze een groter zitvlak hebben, zitten ze steviger, ze hebben

een knop om vast te houden, want dat is toch wel fijn, maar ze hebben geen beugels, ze houden gewoon hun benen afhankelijk. Omdat de kans dat ze vallen groter is en dan blijven ze hangen, want de meeste hebben aangepaste schoenen. Voor steunzolen enzo. En ook niet iedereen draagt een cap, maar dat hebben we afgesproken, daar hebben de ouders toestemming voor gegeven. Een cliënt heeft een nogal misvormt hoofd en die kan gewoon geen cap op. Maar met toestemming van de ouders dan mag dat. Als de ouders een verklaring tekenen dat een kind kan rijden en geen cap op hoeft dan ben je al sterker dan dat je zegt van we zetten hem erop en we zien wel.

K: Ja en als zij toestemming geven dan zijn zij ook verantwoordelijk?

Ja dan zijn zij verantwoordelijk.

I: Maar ze rijden bijvoorbeeld niet met singel en dek of met van die klittenbandblokken?

Nee, dat hebben wij hier nog niet uitgeprobeerd. Met een westernzadel werkt zo onwijs goed en we kunnen er zelf ook nog mee rijden en ze zitten er gewoon stevig op. We hebben er een aantal die zich nog wel eens van het paard af laten glijden en dan zit je met een knop, hou je maar vast, dan zit je toch iets steviger dan een klittenbandzadel.

K: Jullie hebben een opstapperron, hebben jullie verder nog dingen aangepast in de manege? Of is dat het enige?

Nee we hebben inderdaad een opstapperron. We hebben drie treden en met een leuning en we hebben er een waar je zo met een rolstoel oprijdt. Dat is het aangepaste dat we hebben.

K: Hebben jullie ook nog verzekeringen voor de ruiters? Of hebben ze allemaal een eigen verzekering, voor het geval ze eraf vallen?

Wij hebben in principe wel een verzekering van de manege, maar als ze eraf vallen zijn wij natuurlijk niet aansprakelijk. Dat wordt wel in het reglement opgenomen, maar het is wel zo dat er wel een instructrice in de bak moet staan en je moet goed schoensel hebben en je hoort een cap te dragen of een verklaring te tekenen. Dus dan ben je al iets ingedekter als manege.

K: Hebben jullie verder nog certificaten of keurmerken?

We hebben het veiligheidscertificaat. En het Aeqor certificaat hebben we ook. Eigenlijk is het veiligheidscertificaat het belangrijkste dat je hebt.

I: Jullie werken niet samen met andere Gemiva groepen?

Wegens bezuinigingen worden de bus- en taxiritjes niet meer vergoed en dan moeten ze het meeste uit eigen zak betalen. Misschien regelen zij wel een busje waarmee ze gaan paardrijden. En wij zitten dan iets te ver weg voor bijvoorbeeld Nieuwerkerk aan de IJssel om bij ons te komen rijden.

K: Wat zijn eventuele valkuilen waar een beginnende manege voor mensen met een beperking tegenaan kan lopen?

Uhm even nadenken hoor. Het ging hier eigenlijk gewoon gelijk goed. We menen ook met twee fjorden en die zijn ook gewend dat ze drie keer in de week met de cliëntenkoets meegaan. Die zijn dus de herrie en de drukte van de cliënten gewend, want ze maken een hoop herrie. En toen deden we het met één pony, maar ja er zijn gewoon steeds meer stevige grote mannen, dat we dachten van ja we kunnen ze wel op zo'n klein pony'tje zetten, maar dan hebben we op een gegeven moment geen pony'tje meer. Toen dachten we van laten we eens zo'n fjord uittesten. Het was ook echt een gok of die fjord er wel geschikt voor was, maar we hebben gewoon hup zadel erop en cliënt erop en we zien het wel. Nou dat ging twee weken goed, tot twee weken geleden. Toen vond die fjord het eigenlijk niet zo leuk en toen ging ie er een beetje vandoor met de cliënt, ja het kan gebeuren, het blijven dieren, volgende dag hadden we zoiets van we gaan het toch weer gewoon proberen en nou doet ie het gewoon weer rustig en goed. Ja je blijft gewoon omgaan met dieren en er kan altijd wel een keer een paard schrikken en het was koud die ochtend en winderig, dus ja dan moet je wel een beetje opletten. Maar niet echt valkuilen nee, het is hier gewoon vanaf het begin soepel gegaan. En met mensen van buitenaf gewoon wel per les laten betalen en geen abonnement. Ze kunnen ineens zeggen van ik wil niet meer en dan zitten ze weer aan een maand vast en dat vind ik onzin, laat ze maar gewoon per les betalen. Je hebt wel te maken met mensen die een eigen wil hebben, want soms willen ze niet en dan gaan ze liggen op de grond en dan hebben wij al zoiets van ja zo iemand gaan we niet op een paard zetten, we gaan ze niet dwingen. Het moet leuk blijven. En je moet geduld hebben, heel veel geduld.

K: Je zei hij kiest er een uit, maar mogen ze dan zelf kiezen op welk paard ze gaan rijden?

Nee eigenlijk niet. Wij hadden zoiets van die is wel leuk en hij had zoiets van nee ik vind die leuker, die was ook een stukje kleiner, nou wij hadden zoiets van daar mag je wel op. Hij koos nog een paar pony's, maar toen hebben we gezegd van nee daar ben je te groot voor.

I: Zijn er geen cliënten die het qua financiën moeilijk kunnen betalen? Waarvan jullie horen van we willen het wel maar het kan niet?

Nee ze kunnen het allemaal wel betalen en ze kunnen ook half abonnement rijden, dus dat is gewoon de ene week wel de andere week niet. Dus als ze zeggen van volledig kan ik het niet betalen, dan betalen ze gewoon een half abonnement. De meiden hier betalen gewoon een heel abonnement en sinds kort hebben we gezegd van omdat jullie zo hard werken hier krijgen jullie nog één les in de week cadeau, dus ze rijden nu eigenlijk twee keer in de week voor die prijs. Om eigenlijk de werksfeer ook een beetje leuk te houden. En ik moet zeggen het gaat goed. We hebben wel gezegd van die cadeaules als je die mist, mag je die niet inhalen, omdat het een extra les is. En we hebben ze in lessen geplaatst wat eigenlijk al een beetje leeg liep, dus hebben we gezegd van ik sta niet voor twee mensen les te geven maar voor vier of vijf. Voor ons ook leuk. En zolang ze de gewone klanten niet in de weg rijden, want normaal hebben we cliëntenlessen voor hun, en nu zitten ze verspreid over reguliere lessen, is prima, klanten vinden dat ook heel fijn. En we zeggen ook van eerlijk zeggen als je het niet leuk vindt, maar ze rijden niet echt in de weg. En als ze extra stappen, dan stappen ze in het midden, maar dat doet iedereen wel eens. Dus dat is niet erg.

I: Zijn jullie lessen vooral 's avonds of ook overdag?

Ook overdag. We hebben een cliëntenles in de middag. Maar we hebben ook op vrijdagochtend een les, we noemen dat een huisvrouwenles. Voor volwassenen die erin rijden. Met de benedengroep rijden we echt overdag, omdat we dan ook stagiaires hebben en we zitten de pensionklanten niet in de weg, want die rijden vooral 's avonds. Voor de rest hebben we voornamelijk van zeven tot negen les voor volwassenen. Op woensdag en donderdag zelfs tot tien uur les en de middagen voor de kinderen. En op zaterdag hebben we dan nog een paar lessen.

I: Werven jullie zelf ook nog vrijwilligers? Want u zei net dat cliënten eigen vrijwilligers meenemen?

Ja de cliënten van buitenaf nemen zelf een vrijwilliger mee die helpt met het paardrijden. Meestal is het personeel die met onze cliënten meekomen. Als mensen van buitenaf komen vragen we altijd of er een vrijwilliger meekomt. In ieder geval de eerste keer is het handig als iemand meekomt voor het invullen van formulieren en dergelijke.

K: Heeft u verder nog tips?

Ik zou de reguliere manege behouden en de lessen voor mensen met een beperking erbij doen. Als ze dat alleen wil doen, moet ze zich er goed in verdiepen of het wel rendabel is.

K: Dat waren onze vragen. Heeft u nog vragen?

Nee ik niet.

K: Oké, dan was dit het. Bedankt voor uw tijd.